

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İLKOKUL VE ORTAOKULLARDA YAŞANAN FİNANSMAN
SORUNLARINA İLİŞKİN YÖNETİCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Mehmet Emin KURALAY

Antalya 2019

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İLKOKUL VE ORTAOKULLARDA YAŞANAN FİNANSMAN
SORUNLARINA İLİŞKİN YÖNETİCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Mehmet Emin KURALAY

Danışman: Kemal KAYIKÇI

Antalya 2019

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakalardan gösterilenlerden olduğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitű tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

03/ 05/ 2019

Mehmet Emin KURALAY

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

M. Emin KURALAY 'ın bu çalışması 12/04/2019 tarihinde jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir

İMZA

Başkan : Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ
(Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi EBB)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Özgür ÖNEN
(Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi EBB)

Üye (Danışman) : Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI
(Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi EBB)

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: "İlkokul ve Ortaokullarda Yaşanan Finansman Sorunlarının Okul İşleyişine Etkileri."

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

(Doç. Dr. Ramazan KARATAŞ)
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Türkiye’de eğitim, anayasal bir hak olarak devlet güvencesi altına alınmıştır. İsteyen her vatandaş seviyesine uygun devlet okulunda eğitimine devam edebilir. Türkiye’deki okullarda eğitim ve öğretim için gerekli her türlü kaynak, devlet tarafından karşılanmaktadır. Ancak okullara yeterince kaynak aktarılmaması nedeniyle, ekonomik problemlerin olması ve bu problemlerin okul yönetimini zor durumda bırakması, beni bu araştırmayı yapmaya yönlendirmiştir. Yaklaşık on yıllık üniversite serüvenim sırasında gerek tezsiz yüksek lisans döneminde, gerekse tezli yüksek lisans döneminde bilgi birikimi, hayat tecrübesi, kişiliği ile her zaman örnek alacağım, güvenini hep yanımda hissettiğim değerli danışmanım Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI’ ya göstermiş olduğu sabır ve yardımlarından dolayı şükranlarımı sunarım. Yüksek lisans eğitimim boyunca tecrübelerinden yararlandığım, hiç bir konuda yardımını esirgemeyen ve desteklerini hep arkamda hissettiğim değerli hocalarım Prof. Dr. Mualla BİLGİN AKSU, Prof. Dr. İlhan GÜNBAZI, Prof. Dr. Ali SABANCI, Doç. Dr. Kemal Kayıkçı, Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ ve Doç. Dr. Çiğdem Apaydın’a sonsuz teşekkür ederim. Çalışmamda bana yardımcı olan değerli velilere ve okul yöneticilerine de çok teşekkür ederim. Hayatımın her anında ve aldığım bütün kararlarda her zaman yanımda olan, beni destekleyen, hayat arkadaşım Mehtap KURALAY’ a, sevgili oğluma ve kızıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Son olarak bugünlere gelmemde en büyük emeği olan kıymetlime ‘‘anneme’’ sonsuz teşekkür ederim.

Mehmet Emin KURALAY

ÖZET

İLKOKUL VE ORTAOKULLARDA YAŞANAN FİNANSMAN SORUNLARINA İLİŞKİN YÖNETİCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

KURALAY, Mehmet Emin

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Programı

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI

Mayıs 2019,130 Sayfa

Türkiye’de temel eğitim, anayasanın 42. Maddesi gereğince ücretsiz bir hak olarak güvence altına alınmıştır. Ancak bu görevi yüklenen devlet, kaynakları merkezi yönetim aracılığıyla aktardığından, okulların birçok ihtiyacı yeterince karşılanamamaktadır. Bu da okul yönetimlerini, farklı yollarla kaynak bulmaya ve bağış almaya yönlendirmektedir. Toplanan bu bağışlar her dönemde, okul yönetimi ile velileri karşı karşıya getirmiştir. Okullardaki finansman sorunları bu araştırmanın yapılmasının en önemli nedenlerinden biridir.

Bu araştırma, ilkokul ve ortaokullarda yaşanan finansman sorunlarını yönetici ve veli görüşleri ile ortaya koymak ve elde edilen bulgular eşliğinde öneriler geliştirebilmek amacıyla gerçekleştirilen, nitel bir çalışmadır. Veriler, okul müdürleri ve velilerin görüşlerini daha ayrıntılı olarak ifade edebilmelerine olanak sağlayan nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) çalışması tekniği yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Antalya ilinde Muratpaşa, Kepez ve Konyaaltı ilçelerinden rastgele seçilmiş on ilkokul ve on ortaokuldaki yöneticiler ve veliler olmak üzere, toplam 40 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada katılımcı görüşleri, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla alınmıştır. Görüşme kayıtları metin haline dönüştürüldükten sonra içerik ve doküman analizi yöntemi ile veriler analiz edilmiştir. Elde edilen kavramlardan birbiri ile ilişkili olanlar gruplanarak temalar oluşturulmuştur. Ayrıca okul bütçe raporları incelenerek doküman analizi yapılmıştır. Araştırma sonucunda; okul yöneticilerinin aktarılan kaynak yetersizliği nedeniyle, kaynak arayışına gittiği, bu

nedenle eğitime yeterince vakit ayıramadıkları görülmüştür. Bunun yanında finansal kaynak arama etkinlikleri, okul yöneticilerinin yönetsel faaliyetlerini olumsuz etkilediği görülmüştür. Milli Eğitim Bakanlığının okul yöneticilerinden beklentisinin, okulun eğitim öğretim hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde müfredat doğrultusunda işleyişini sağlamak olduğu yöneticiler tarafından saptanmıştır. Ancak okulların finansal problemleri nedeniyle, yöneticilerin çoğu zaman, önceliği bu problemlere verdikleri görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: *Finansman, İlkokul ve ortaokul, Veli, Yönetici, İlkokul ve Ortaokullardaki Finansman Yetersizliği*

ABSTRACT

SCHOOL ADMINISTRATORS AND PARENTAL OPINIONS ON FINANCING PROBLEMS IN PRIMARY AND SECONDARY SCHOOLS

KURALAY, Mehmet Emin

Master of Science (MSc), Educational Administration, Inspection, Planning and
Economics Department of Educational Sciences

Thesis Advisor: Assoc. Dr. Kemal KAYIKÇI

May 2019,130 Pages

In Turkey, basic education is guaranteed as a free right under Article 42 of the constitution. However, many needs of schools can not be met sufficiently since the state loaded this task has been communicating resources through central management. This leads the school administration to find resources in different ways and to receive donations. These donations which collected have brought the school administration and the parents face to face. Financial problems in schools is one of the most important reasons of this research.

This research is a qualitative study conducted with the aim of presenting the finance problems in primary and secondary schools with the opinions of managers and parents and developing suggestions in the light of the findings. The data were collected through a phenomenology technique of qualitative research methods which enable the school principals and parents to express their views in more detail. The study group of the research consisted of 40 participants in ten primary schools and ten secondary school administrators and parents from Antalya, Muratpaşa, Kepez and Konyaalti districts. Participants' opinions were obtained through the semi-structured interview form developed by the researchers. After the interview records were converted into text, the data was analyzed with content and document analysis method. The themes were created by grouping concepts which related to each other.

As a result of the research; due to lack of resources, it has been observed that school administrators have searched for resources and therefore they cannot spend enough time on education. The search activities of financial resources had a negative impact on the managerial activities of the school administrators. It is thought that the expectation of the Ministry of National Education from the school administrators is to ensure the functioning of the school's educational services in a healthy way according to the curriculum. However, due to the financial problems of the schools, it has been observed that managers often give priority to these problems.

Key Words: *Financing, Primary and Secondary School, Parent, School Administrator, Primary and Secondary School Lack of Financing*

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu	1
1.2 Araştırmanın Amacı	3
1.3 Araştırmanın Önemi	3
1.4 Alt Problemler	3
1.5 Araştırmanın Varsayımları (Sayıltıları)	4
1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.7 Tanımlar	4

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Öğrenci Velisi, Okul Yöneticisi, İlkokul, Ortaokul ve Okul Aile Birliği Kavramları	5
2.1.1 İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (26 Temmuz 2014 Cumartesi).....	5
2.1.1.1 Öğrenci velisi	5
2.1.1.2 Okul müdürünün görev, yetki ve sorumluluğu	5
2.1.1.3 Okul-aile birliği	6
2.1.2 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu	6
2.1.2.1 Eğitim Kampüsleri ve Okul İle Ailenin İşbirliği	6

2.1.2.2 İlköğretim	7
2.2. Eğitimde Finansman Kavramı	8
2.2.1 Türkiye’de Bağışlarla İlgili Yasal Düzenlemeler	11
2.2.2 Okul Aile Birliği Yönetmeliği (9 Şubat 2012).....	13
2.2.3 Milli Eğitim Bakanlığı 2023 Eğitim Vizyon Belgesi, Finansman	
Sorunlara İlişkin Çözümler	14
2.3 Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar	16
2.4 Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	19

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1 Araştırma Modeli	21
3.2 Çalışma Grubu	21
3.3 Veri Toplama Araçları	21
3.4 Uygulama/Verilerin Toplanması	22
3.5 Verilerin Analizi	22
3.6 Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışmaları	23

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1 Görüşmeye Katılanlara Ait Demografik Bilgiler	24
4.2 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular: İlkokul ve Ortaokullarda Gelir Kaynakları ve Giderler nelerden oluşmaktadır?	26
4.2.1 Okul Yöneticilerinin Okulların Gelir Kaynaklarına Yönelik Görüşleri	26
4.2.2 Okul Yöneticilerinin Okulların Gider Kalemlerine Yönelik Görüşleri	28
4.2.3 Okulların Bütçe raporlarına göre gelir ve giderler ile bütçedeki payları	
.....	32

4.3 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular: Okul Yöneticileri ve velilerin, okul bütçesinin, okul ihtiyaçlarını karşılama düzeyi konusundaki görüşleri nelerdir?	35
4.3.1 Okul Yöneticilerinin Okul Bütçesinin, Okul İhtiyaçlarını Karşılama Düzeyi Konusundaki Görüşleri	35
4.3.2 Velilerin Okul bütçesinin, okul ihtiyaçlarını karşılama düzeyine yönelik görüşleri.....	39
4.4 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular: Okul yöneticilerinin okullara finansal kaynak bulmada karşılaştıkları güçlükler	41
4.5 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular: Velileri, okullara nakdi ve ayni katkı sağlamaya güdüleyen etkenler nelerdir	46
4.5.1 Okul Yöneticilerinin Velileri, Okula Katkı Sağlamaya Güdüleyen Etkenlere Yönelik Görüşleri	46
4.5.2 Velilerin, Okula katkı sağlamaya güdüleyen etkenlere yönelik görüşleri	50
4.6 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular: Velileri, okula katkı sağlamaktan uzak tutan etkenler nelerdir	53
4.6.1 Okul Yöneticilerinin Velileri, Okula Katkı Sağlamaktan Uzak Tutan Etkenlere Yönelik Görüşleri	53
4.6.2 Velilerin, Kendilerini Okula katkı sağlamaktan uzak tutan etkenlere yönelik görüşleri.....	57
4.7 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular MEB'in okullara ayırdığı finansal kaynakların yetersizliği karşısında velilerin okullarda bağış toplanmasına ilişkin görüşleri nelerdir?	60
4.7.1 Velilerin MEB'in okullara ayırdığı finansal kaynakların yetersizliği karşısında okullarda bağış toplanmasına yönelik görüşleri	60
4.8 Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular: Okul Yöneticileri ve velilerin, ailenin eğitimin maliyetine katılması hakkındaki düşünceleri nelerdir?	63
4.8.1 Okul Yöneticilerinin, Ailenin Eğitimin Maliyetine Katılması Hakkındaki Görüşleri	63
4.8.2 Velilerin Ailenin eğitimin maliyetine katılması hakkındaki görüşleri .	67
4.9 Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular: Okula katkı sağlama etkinlikleri okul-veli ilişkisini nasıl etkilemektedir	69

4.9.1 Okul Yöneticilerinin, Okula Katkı Sağlama Etkinliklerinin Okul Aile İlişisini Nasıl Etkilediğine Yönelik Görüşleri.....	69
4.9.2 Velilerin okula katkı sağlama etkinliklerinin okul-veli ilişkisini nasıl etkilediğine yönelik görüşleri.....	73
4.10 Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular: Yönetici ve velilerin görüşlerine göre, velilerin okula katkı sağlama etkinlikleri okul başarısını nasıl etkilemektedir?	76
4.10.1 Okul Yöneticilerinin, Velilerin Okula Katkı Sağlama Etkinliklerinin Okul Başarısı Üzerindeki Etkilerine Yönelik Görüşleri	76
4.10.2 Velilerin Okula katkı sağlama etkinliklerinin okul başarısına etkisine yönelik görüşleri.....	80
4.11 Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular: Okul Yöneticilerinin Okullara Finansal Kaynak Sağlama Etkinliklerinin, Okulları Nasıl Etkilediğine İlişkin Görüşleri	83
4.12 On birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Okul Yöneticilerinin Finansal Kaynak Arama Etkinliklerinin, Yönetmelik Faaliyetleri Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	86

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1 Sonuçlar	91
5.2 Tartışma.....	94
5.3 Öneriler	95
5.3.1 Araştırmacılara Öneriler	95
5.3.2 Uygulayıcılara Öneriler.....	95
KAYNAKÇA	97
EKLER	100
EK-1 Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Araştırma İzin Onay Yazısı	101
EK-2 Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Kararı (S.1).....	102
EK-3 Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Kararı (S.2).....	103

EK-4 Okul Yöneticileri Görüşme Formu	104
EK-5 Veli Görüşme Formu	105
EK-6 2018 Yılı Gelir Gider Cetveli (Okul 1)	106
EK-7 2018 Yılı Gelir Gider Cetveli (Okul 2)	107
EK-8 2018 Yılı Gelir Gider Cetveli (Okul 3)	108
EK-9 MEB İstatistik Verileri (Eğitime Katkı Tablosu)	109
BİLDİRİM	110
ÖZGEÇMİŞ	111
İNTİHAL RAPORU	112

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1.1 Veli ve Yöneticilerin Cinsiyet Dağılımı	24
Tablo 4.1.2 Yöneticilerin Kurumdaki Çalışma Süreleri	24
Tablo 4.1.3 Veli Cinsiyet Yaş Dağılımı	25
Tablo 4.1.4 Velilerin Öğrencilerinin Okulda Eğitim Gördüğü Süre.....	25
Tablo 4.1.5 Velilerin Okula Bağış Yapıp Yapmama Durumu.....	25
Tablo 4.2.1 Okulların Gelir Kaynakları	26
Tablo 4.2.2 Okulların Gider Kalemleri	28
Tablo 4.3.1 Bütçenin İhtiyaçları Karşılama Düzeyi Konusundaki Yönetici Görüşler	35
Tablo 4.3.2 Velilere Göre Okul Bütçesinin, Okul İhtiyaçlarını Karşılama Düzeyi... 39	
Tablo 4.4.1 Yöneticilerin Okullara Finansal Kaynak Bulmakta Karşılaştıkları Güçlüklere Yönelik Görüşleri	41
Tablo 4.5.1 Velileri Okula Katkı Sağlamaya Güdüleyen Etkenlere Yönelik Yönetici Görüşleri.....	46
Tablo 4.5.2 Okula Katkı Sağlamaya Güdüleyen Etkenlere Yönelik Veli Görüşleri .	50
Tablo 4.6.1 Velileri, Okula Katkı Sağlamaktan Uzak Tutan Etkenlere Yönelik Yönetici Görüşleri.....	53
Tablo 4.6.2 Okula Katkı Sağlamaktan Uzak Tutan Etkenlere Yönelik Veli Görüşleri	57
Tablo 4.7.1 Velilerin MEB'in Okullara Ayırdığı Finansal Kaynakların Yetersizliği Karşısında Okullarda Bağış Toplanmasına Yönelik Görüşleri	60
Tablo 4.8.1 Yöneticilerin, Ailenin Eğitim Maliyetine Katılması Hakkındaki Görüşleri	63
Tablo 4.8.2 Velilerin Ailenin Eğitimin Maliyetine Katılması Hakkındaki Görüşleri	67
Tablo 4.9.1 Yöneticilerin, Okula Katkı Sağlama Etkinliklerinin Okul Aile İlişkisini Nasıl Etkilediğine Yönelik Görüşleri.....	69
Tablo 4.9.2 Velilerin Okula Katkı Sağlama Etkinliklerinin Okul-Veli İlişkisini Nasıl Etkilediğine Yönelik Görüşleri	73
Tablo 4.10.1 Velilerin Okula Katkı Sağlama Etkinliklerinin Okul Başarısı Üzerindeki Etkilerine Yönelik Yönetici Görüşleri	76
Tablo 4.10.2 Velilerin Okula Katkı Sağlama Etkinliklerinin Okul Başarısına Etkisine Yönelik Görüşleri.....	80

Tablo 4.11 Yöneticilerin, Okullara Finansal Kaynak Sağlama Etkinliklerinin, Okulları Nasıl Etkilediğine İlişkin Görüşleri	83
Tablo 4.12 Yöneticilerin, Finansal Kaynak Arama Etkinliklerinin, Yönetmel Faaliyetleri Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri.....	86

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

M1,M2 : Okul Yöneticisi

TEFBİS : Türkiye'de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi

V1, V2 : Veli

O1, O2 : Okul

E : Erkek

K : Kadın

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

İlkokul ve ortaokullarda yaşanan finansman sorunlarına ilişkin yönetici ve veli görüşleri bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Türk Eğitim Sisteminde ilkokul ve ortaokul dönemi özel bir konuma sahiptir. Çünkü bu dönem eğitime ilk adımını atan çocukların fiziksel, ruhsal ve ahlaki yönden gelişimlerinin en önemli olduğu dönemlerdir. Diğer yandan, ülkemiz nüfusun büyük bir kısmının almış olduğu örgün eğitim sadece bu dönem ile sınırlıdır. Bu nedenle okul çağındaki tüm çocukların eğitim masraflarının devlet tarafından sağlanması anayasal bir zorunluluktur. Türkiye'de eğitimde karma finansman anlayışı sonucu eğitime devletin yanı sıra, özel sektör, gönüllü kuruluşlar ve yararlananlar mali katkı sağlamaktadırlar (Karakul, 2014).

İlkokul ve ortaokul okullarının finansmanı 222 Sayılı İlköğretim kanununa göre şöyle açıklanmaktadır:

- a) Her yıl devlet gelirlerinin % 3 'ünden az olmamak üzere devlet bütçesinden yapılacak yardımlar,
- b) Özel idare bütçelerine yıllık gelirlerinin en az % 20' si oranında konulacak ödenekler,
- c) Köy okullarında, gelir sağlamak üzere tahsis edilen arazi ve okul bahçesinden elde edilen gelirlerle birlikte köy bütçesine her yıl genel gelirlerinin en az % 10'u oranında konulacak ödenekler,
- d) Okulun parası varsa bunun faiz gelirleri,
- e) Okulda hurdaya ayrılan malların satışında elde edilen gelirler,
- f) Vakıf gelirlerinden ayrılacak hisseler de İlkokul ve ortaokulun gelir kaynakları arasındadır.

Okul yönetiminin görevi okulu amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır. Bu görevin yerine getirilebilmesi, okuldaki insan ve madde kaynaklarının verimli biçimde kullanılmasıyla olanaklıdır (Bursalıoğlu, 1999: 6).

İlkokul ve ortaokulların tüm giderlerinin devlet tarafından karşılanması öngörülmesine rağmen, uygulamada aksaklıklar bulunmaktadır. Bu da okul

yöneticilerini farklı kaynak arayışına yönlendirmektedir. Karşlarına gelen öğrenci kitlesi ile okul günlük yaşamını sürdürmek zorunda olan okullar, bu durumda özel finansman kaynaklarını yaratmışlardır (Kurul- Tural, 2002).

Okul yöneticilerinin en çok başvurduğu yöntem, öğrenci velilerinden alınan kayıt parasıdır. Velinin ekonomik durumuna göre makbuz karşılığında gönüllü bağış alınmaktadır.

Ekonomik düzeyi iyi olan aileler, çocuklarını akademik ve fiziki yönden daha iyi olan devlet okullarına göndermektedirler. Böylece, bu okulların gelirlerini artırmada yardımcı olmaktadır. Ancak velilerin sosyoekonomik düzeyinin düşük olduğu okullarda, okul aile işbirliği istenilen düzeyde gelişmediğinden, okulun sosyal ve ekonomik problemlerin çözümüne velilerin katkıları çok az olmaktadır.

Okullardaki kantinlerden sağlanan kira gelirleri okulların en önemli gelir kaynağını oluşturmaktadır. Okulun bir başka gelir kaynağını Okullardaki ana sınıflarının katkı payı oluşturmaktadır. Merkezi konumdaki okullar ana sınıfına gelen her çocuk için 80 lira ile 160 lira arası aylık aidat toplamaktadırlar. Toplanan paraların bir kısmı ana sınıfının giderlerini (temizlik personeli gibi) karşılamakta, geriye kalanı ise okula bütçesine eklenmektedir.

Bunun yanında okulların diğer gelir kaynaklarını ise; okulun bahçesinin okul saatleri dışında otopark olarak kullanılması karşılığında alınan ücretler ile okuldaki spor salonunun düğün vb. etkinliklere kiralanarak makbuz karşılığında ücret alınması oluşturmaktadır. Ayrıca çevrede bulunan farklı dernek ve vakıflarla iletişim kurularak okulun ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmaktadır. Okul adına okul aile birliğinin düzenlediği kermes ve etkinliklerde elde edilen paralar da okulun bir başka gelir kaynağını oluşturmaktadır.

Türkiye’de bütçeden eğitime ayrılan pay, artan eğitim harcamalarını karşılamaya yetmemekte ve eğitim sistemi bu yönden çok büyük zorluklarla karşılaşmaktadır. Okul müdürü, okulun her türlü kaynağını sağlama, planlama ve kullanılmasından sorumlu tutulmaktadır. Okul müdürleri kaynak sağlamayı etkili öğretim için gerekli görmekte ve söz konusu sorunlar nedeniyle özel finansal kaynaklar bulmaya yönelmektedir. Bu kaynak arayışı eğitim etkinliği, fırsat ve olanak eşitliği açılarından tartışmalı durumlar yaratmaktadır (Tural, 2002: 321).

Türkiye’de eğitime ayrılan bütçenin yetersizliği, eğitim hizmetinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini engellemektedir. Eğitim yöneticileri bu olumsuzluklar

karşısında çeşitli ekonomik arayışlara yönelmektedir. Yöneticiler, farklı yöntemler geliştirerek okulun ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırken, öğretmenlerle, velilerle ve üst yöneticilerle çoğu zaman çatışmaktadır. Bazı okul yöneticileri ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayacak miktarda kaynak bulabilirken; özellikle sosyoekonomik düzeyi düşük kesimlerdeki okulların yöneticileri bu kaynakları karşılamakta çok büyük güçlük çekmektedirler.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, ilkokul ve ortaokullarda yaşanan finansman sorunlarının okul işleyişine etkilerine ilişkin veli ve yönetici görüşlerini ortaya koymak ve elde edilen bulgular eşliğinde öneriler geliştirebilmek amacıyla gerçekleştirilen, nitel bir çalışmadır.

1.3 Araştırmanın Önemi

Bu çalışmada toplanacak olan veriler doğrultusunda, ilkokul ve ortaokullarda velilerin ve okul yönetiminin ekonomik olarak yönetme sürecinde ne gibi sorunlarla karşılaştıklarının belirlenmesi ve bu sorunların nedenleri üzerinde değerlendirmelerin yapılması mümkün olacaktır. Araştırma ilkokul ve ortaokullarda müdürlük yapan yöneticilere yol gösterici olacağı gibi, bu konuda yapılacak araştırmalarda da katkı sağlayabilir. Son olarak Milli Eğitim Bakanlığı'nca yapılacak olan çalışmalarda yardımcı veri olarak kullanılabilir.

1.4 Alt Problemler

1. Okul yöneticilerine göre İlkokul ve ortaokulların gelir kaynakları ve giderleri nelerdir? Bütçe raporlarına göre bunların bütçedeki payları nelerdir?
2. Okul Yöneticileri ve velilerin, okul bütçesinin, okul ihtiyaçlarını karşılama düzeyi konusundaki görüşleri nelerdir?
3. Okul yöneticilerinin okullara finansal kaynak bulmada karşılaştıkları güçlükler nelerdir?
4. Okul yönetici ve velilere göre, velileri okullara nakdi ve ayni katkı sağlamaya güdüleyen etkenler nelerdir

5. Okul yönetici ve velilere göre, velileri okula katkı sağlamaktan uzak tutan etkenler nelerdir
6. MEB'in okullara ayırdığı finansal kaynakların yetersizliği karşısında velilerin okullarda bağış toplanmasına ilişkin görüşleri nelerdir?
7. Okul Yöneticileri ve velilerin, ailenin eğitimin maliyetine katılması hakkındaki düşünceleri nelerdir?
8. Okula katkı sağlama etkinlikleri okul-veli ilişkisini nasıl etkilemektedir?
9. Okul yönetici ve velilere göre velilerin okula katkı sağlama etkinlikleri okul başarısını nasıl etkilemektedir?
10. Okul yöneticilerine göre, okullara finansal kaynak sağlama etkinlikleri, okulları nasıl etkilemektedir?
11. Okul müdürlerinin finansal kaynak arama etkinliklerinin, yönetsel faaliyetleri üzerindeki etkisi nelerdir?

1.5 Araştırmanın Varsayımları (Sayıtlıları)

Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara, velilerin ve yöneticilerin, içtenlikle yanıt verdikleri varsayılmıştır.

1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma Antalya il merkezindeki okulların bulunduğu çevrenin sosyoekonomik düzeyleri dikkate alınarak seçilmiş 10 ilkokul ve 10 ortaokul ile sınırlıdır.

1.7 Tanımlar

İlkokul ve ortaokul: Zorunlu öğrenim yaş grubundaki çocukları kapsayan, onların bedensel, zihinsel, ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden, sekiz yıllık zorunlu temel eğitim ve öğretim okulu. (Eğitim Yönetimi ve Denetimi Sözlüğü, 2002 : 78)

Okulların Finansmanı: Eğitim-Öğretim hizmetlerinin sürdürülebilmesi için gerekli nakdi ve aynı kaynakların sağlanması sürecidir (Karatürk, 2006).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Öğrenci Velisi, Okul Yöneticisi, İlkokul, Ortaokul ve Okul Aile Birliği Kavramları

2.1.1 İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (26 Temmuz 2014 Cumartesi)

2.1.1.1 Öğrenci velisi

(Madde 17):Eğitim ve öğretim süresince her öğrencinin bir velisi bulunur. Öğrenci velisi, öğrencinin anne, baba veya yasal sorumluluğunu üstlenen kişidir.

(2) Pansiyonlu okullarda yatılı öğrencilerin eğitim ve öğretimle ilgili iş ve işlemleriyle sınırlı olmak üzere, velinin yazılı iznine bağlı olarak okul yöneticilerinden birisi öğrenci velisi olarak belirlenir.

(3) 3.7.2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na göre hakkında bakım tedbiri kararı ya da 24.5.1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununa göre koruma kararı alınan çocukların iş ve işlemleri, kurum tarafından resmî yazı ile bildirilen kişiler tarafından yürütülür.

(4) Velisi bulunmayan yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim ve öğretimle ilgili iş ve işlemleriyle sınırlı olmak üzere, emniyet müdürlüklerinin bilgisi dâhilinde il/ilçe milli eğitim müdürlüklerince okul yöneticileri arasından veli tayin edilir.

(5) Öğrenci velayeti konusunda anlaşmazlık hâllerinde, yargı kararına göre işlem yapılır. Velayete ilişkin yargılama sürecinin devam ettiği durumlarda ise okul kayıtları esas alınır.

2.1.1.2 Okul müdürünün görev, yetki ve sorumluluğu

(Madde 39):Okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumları, ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda diğer çalışanlarla birlikte müdür tarafından yönetilir. Müdür; okulun öğrenci, her türlü eğitim ve öğretim, yönetim, personel, tahakkuk, taşınır mal, yazışma, eğitici ve sosyal etkinlikler, yatılılık, bursluluk, taşınmalı eğitim, güvenlik, beslenme, bakım, koruma, temizlik, düzen, nöbet, halkla ilişkiler ve benzeri görevler ile Bakanlık ve il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince

verilen görevler ile görev tanımında belirtilen diğer görevlerin yerine getirilmesini sağlar.

2.1.1.3 Okul-aile birliği

(Madde 80): Okullarda okul-aile birliği iş ve işlemleri, 9.2.2012 tarihli ve 28199 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülür.

2.1.2 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu

2.1.2.1 Eğitim Kampüsleri Ve Okul İle Ailenin İşbirliği

(Madde 16 – (Değişik: 25/6/2009-5917/17 md.) Aynı alan içinde birden fazla örgün ve/veya yaygın eğitim kurumunun bir arada bulunması halinde eğitim kampüsü kurulabilir ve bunların ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere eğitim kampüsü yönetimi oluşturulabilir. Eğitim kampüsü bünyesindeki ortak açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işletilmesi kampüs yönetimince yerine getirilir. Bu şekilde elde edilen gelirler, kampüsün ortak giderlerinde kullanılır. Eğitim kampüslerinin kuruluğu, yönetiminin oluşumu, gelirlerinin harcanması ve denetlenmesi ile bu fıkra da belirtilen diğer hususlar Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir. Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekteştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır. Bu amaçla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birlikleri, okulların eğitim ve öğretim hizmetlerine etkinlik ve verimlilik kazandırmak, okulların ve maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere; aynî ve nakdî bağışları kabul edebilir, maddi katkı sağlamak amacıyla sosyal ve kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenleyebilir, okulların bünyesinde bulunan açık alan, kantin, salon ve benzeri yerleri işlettirebilir veya işletebilirler. Öğrenci velileri hiçbir surette bağış yapmaya zorlanamaz. Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişi, birlik organlarının oluşturulması ve seçim şekilleri, sosyal ve kültürel etkinliklerden sağlanan maddi katkılar, bağışların kabulü, harcanması ve denetlenmesi ile açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri ve oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir. Milli Eğitim

Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, gerekli görülen hallerde il milli eğitim müdürlükleri; il sınırları içerisinde bulunan bir veya birden fazla eğitim kampüsü yönetiminin veya okul-aile birliğinin işlettiirebileceği veya işletebileceği yerlere ilişkin ihaleleri bunlar adına yapmaya yetkilidir. Eğitim kampüsleri ve okul-aile birliklerinin gelirleri, genel bütçe gelirleri ile ilişkilendirilmeksizin eğitim kampüsü yönetimi ve okul-aile birliği adına bankalarda açılan özel hesaplarda tutulur. Eğitim kampüsü yönetimleri ve okul-aile birlikleri, bu madde kapsamında yapacakları işlemler ve düzenlenen kâğıtlar yönünden damga vergisi ve harçlardan muaf; bunlara ve bunlar tarafından yapılan bağış ve yardımlar ise veraset ve intikal vergisinden müstesnadır.

2.1.2.2 İlköğretim

Madde 22 – (Değişik: 30/3/2012 - 6287/7 md.) Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter. II – Amaç ve görevler: Madde 23 – İlköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, 1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek; 2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır. 3. (Ek: 16/8/1997 - 4306/4 md.) İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edilebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır. III – Kuruluş: a) İlköğretim kurumları: Madde 24 – (Değişik: 30/3/2012 - 6287/8 md.) İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir. b) Kuruluş şekilleri: Madde 25 – (Değişik: 16/6/1983 - 2842/9 md.) (Mülga birinci fıkra: 16/8/1997 - 4306/9 md.; Yeniden düzenleme: 30/3/2012-6287/9 md.) İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşur.

2.2. Eğitimde Finansman Kavramı

Türkiye’de, bir taraftan eğitim kalitesinin artırılması gerektiği sürekli vurgulanırken, diğer taraftan, devlet okullarının finansmanının tamamen devlete ait olması gerektiği veliler tarafından dile getirilmektedir. Okulların mali açıdan desteklenmesinde, veliler isteksizlik göstermekte ve alınan bağışlar okul yönetimi ile velileri çoğu zaman karşı karşıya getirmektedir. Bağışlara karşı çıkan veliler genellikle aşağıdaki hususları öne sürmektedirler:

-Toplanan bağışlar, Anayasa’nın 42. Maddesinde ilkököl ve ortaokulun zorunlu ve parasız olduğu hükmüne de uygun düşmemekte ve eşitlik ilkesini zedelemektedir.

Madde 42 II. Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi: Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılamaz. Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz. İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır. Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir. Devlet, maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar.

-Okula bağış adı altında yapılan maddi katkılar, özellikle düşük gelirli aileler için psikolojik bir baskı unsuru oluşturmaktadır (Tural, 2002:324).

-Bağışlar, okulun konuşlandığı semtin ve bu semtte oturan ailelerin gelir düzeylerine bağlı olarak değiştiğinden, devlet okulları arasında farklılaşmalara neden olmaktadır (Tural, 2002:324; Korkmaz, 2005: 337).

Ödenek yetersizliğinden dolayı okulların kendi başlarının çaresine bakmaya itildiklerini belirten Ünal (1996:342), görünürde “parasız” olan eğitimin, fiilen özel finansmanla ayakta durmaya çalıştığını ileri sürmektedir. Yaşanan mali krizler dolayısıyla ciddi sıkıntı içindeki okullar, bu durumun üstesinden gelebilmek için, halı sahası inşa ettirip kiraya verme, okul bahçesini yaz aylarında kiraya verme vb. kendilerine gelir yaratacak işler peşinde koşmaya başlamışlardır. Bunun yanı sıra, kaynak elde edebilmek için veli bağışları, önemle üzerinde durulan diğer bir alanı

oluşturmaktadır (Ekotrent, 29.09.2009).

Özel okul, vakıf üniversitesi, özel dersane ve özel öğretmen sayılarının hızla artmakta, devlet eğitimi parayla ulaşılabilir (ticari) bir mal haline getirmekte, varlıklı olanlar bundan yararlanmakta, halk da bu durumun doğal olduğuna alıştırılmaktadır (Gül, 2007, s. 181)

Diğer yandan, okulda verilen eğitimin etkililiğine destek olabilmek açısından, her şeyi devletten beklemek yerine, ailelerin ve toplumun diğer kesimlerin de okullara elverdiğince katkı sağlamaları gerektiği yönünde görüşler de bulunmaktadır. İlkokul ve ortaokulun Türk Milli Eğitim Sistemi'nde zorunlu ve finansmanı devlet tarafından karşılanması öngörülmesine rağmen, uygulamada hiç de öyle olmadığını belirten Korkmaz (2005: 430, 433), okul gelirlerinin okulun bulunduğu sosyoekonomik çevre, olanakların halka arzı, okul idare ve yöneticilerinin özgüven ve becerisi ile doğrudan ilgili olduğuna işaret etmektedir. Okul yöneticilerinin çevreyle iyi bir etkileşim geliştirmesi durumunda, çevrenin desteğini alabildikleri belirtilirken, velilerin, imkânları elverdiği ölçüde okullara yardım etmelerinin gerekliliği de vurgulanmaktadır. Eğitimin içinde olan çocuklarımız olduğuna göre, çocuklarımızın yetişmesi için, bir dershaneye binlerce lira verirken okullarımıza da gücümüz oranında katkıda bulunmamız gerektiği savunulmaktadır.

Eğitim ve öğretimi geliştirme adına, okulların ailelerle yakın etkileşim içinde olması ve okulla ilgili etkinliklerde ve sorunların çözümlerinde işbirliği sergilenebilmesinin önemini dile getiren Aslanargun (2007:129), velilerin okulla bütünleşmesinde para toplanmasının olumsuz etkisi olduğunu, birçok referansa dayandırarak belirtmektedir.

Türkiye'de ve diğer birçok ülkede eğitim giderlerini karşılamak için, çeşitli kaynaklardan yararlanıldığı görülmektedir. Bağışlar da bu kaynaklardan önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Birçok ülkede, okul-aile birlikleri alınacak ücreti belirlemede, ailelerden ücret toplamakta ve bazen harcamaları tahsis etmekte önemli rol oynamaktadır. Toplanan bu paralar öncelikle program dışı, spor, gezi vb. etkinlikler için kullanılmaktadır (UNESCO, 2002:15).

İlkokul ve ortaokul, bireysel ve toplumsal gelişimi sağlayabilmek için, genellikle hemen her ülkede zorunlu olup, finansmanı büyük ölçüde kamu kaynaklarına dayanır. Örneğin, ABD'de, zorunlu olan eğitim (5 yıl temel, 3 yıl orta, 4 yıl lise eğitimi) giderleri esas olarak, yerel, federal, devlet düzeyindeki denetim ve

finansman eşliğinde, kamu tarafından karşılanır. Okul programı, öğretmen alımı, finansman politikaları, devlet yasa ve yönetmelikleri çerçevesinde, yerel olarak seçilmiş okul kurulları tarafından oluşturulur. Zorunlu eğitim yaşı, eyaletten eyalete değişmesine karşın, zorunlu eğitime başlama ve bitirme yaşı 5-6 ve 14-18 yaş arasında değişir. Kamu tarafından finanse edilen İlkokul ve ortaokul kurumları yanında, devlet tarafından sertifika verilen özel okullar veya onay verilmiş evde eğitim seçenekleri de bulunmaktadır (Wikipedia, 2010).

Avrupa Birliği ülkelerinde eğitim giderlerinin karşılanmasında en büyük katkıyı merkezi hükümet yapmasına rağmen, çeşitli kademelerde veli katkılarına başvurulduğu görülmektedir. Örneğin, Portekiz’de zorunlu eğitim parasız olmakla beraber, ortaöğretim ve yükseköğretimde öğrenim ücretlidir (Erginer, 2006). Uçar’ın (2004) Türkoğlu’ndan aktarımına göre; Japonya’da eğitim kuramlarına ulusal bütçeden, yerel yönetim bütçelerinden, özel kuruluş bütçelerinden paylar ayrılmış; zorunlu olmayan eğitimde ailelerin katkısı sağlanmıştır.

Türkiye’de, temel eğitim, genel olarak devlet tarafından sunulan bir hizmet olarak görülmüş, temel eğitimin ülkenin tüm bölgelerine yaygınlaştırılması ve iyi bir eğitim hizmeti sunulması hep devletten beklenmiştir. Eğitimin kimin tarafından finanse edileceği konusuna, farklı bir pencereden bakan Çokgezen ve Terzi (2008:4), bir mal veya hizmetin tüketiminin kime ya da kimlere ne yarar sağladığına bağlı olarak, o mal veya hizmetin kimler tarafından finanse edilmesi gerektiğinin sorusunun yanıtlanması gerektiğini belirtirler. Eğitimin getirisinin büyük bir kısmı toplum için geçerliyse, eğitimin büyük ölçüde devlet tarafından finanse edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Diğer yandan, eğitim hizmetlerinin devlet tarafından üretilir olmasının, diğer alanlarda olduğu gibi, okullarda da maliyeti yükseltirken kaliteyi de düşürdüğü saptamasında bulunmaktadır. Zira devlet memurları konumundaki öğretmen ve yöneticiler, daha iyiyi verebilmek için rekabet etmedikleri gibi, gerçekleştirdikleri kötü hizmetin sonuçlarından da sorumlu tutulmamaktadır (Çokgezen ve Terzi, 2008.:4, 6).

Türkiye’de nüfusumuzun, her düzey ve türde eğitime olan ihtiyacının sürekli artması, diğer yandan teknolojik gelişmeleri takip etme gerekliliği, bunun yanında eğitim için ayrılan ödeneğin yetersizliği gibi sebepler, okul aile birlikleri ve okul yönetimlerini, finansal sorunları çözmek için bağışlara yöneltmiştir (Güçlüol, 1982:56). Türkiye, uzun yıllar bütçesinden eğitime ayırdığı payı düşük tutmak

zorunda kalmıştır. Son yıllarda gözlenen olumlu gelişmeler ise, uzun yılların etkisini giderememiştir.

2.2.1 Türkiye’de Bağışlarla İlgili Yasal Düzenlemeler

Türkiye’de 1946 yılında çıkarılan bir yönetmelikle, çocuk eğitimi üzerinde okul ile ailenin yapması gereken işbirliğinin esasları saptanmıştır. Altı yıllık bir uygulamadan sonra 1952 yılında, okul-aile birliği yönetmeliği yeni şekli ile yürürlüğe girmiştir. Yapılan değişiklikle yönetmelik eğitim ve öğretim ödevini esas almakla beraber yoksul öğrencilere besin, giyim, okul ders araçları ve gereçleri gibi toplumsal yardımda bulunma işleri yanında, okulun önemli ve ivedi onarımı, donatımı konularında gerekli görülen maddi yardımların yapılmasına önemle yer verilmiştir (Emirlioğlu, 1964:12).

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), 13.08.2004 tarih 2004/58 sayılı genelge ile bağış toplama esaslarını düzenlemiştir. Okullar bünyesinde faaliyet gösteren okul koruma dernekleri ve MEB vakfının faaliyetlerinin kanunla son bulması dolayısıyla, 27 Ekim 2004 tarihinde TBMM’de Milli Eğitim Komisyonu’nda yapılan görüşmelerde, dünyada eğitimin bütünüyle kamu kaynaklarıyla sağlandığı bir ülke bulunmadığı belirtilmiş; ihtiyaçlar doğrultusunda yasalarda değişiklik yapılmasının normal olduğu dile getirilmiştir. Komisyon MEB’e bağlı okullarda bağış toplama ve bu okullara ait kantin salon vb. yerleri işletme yetkisini okul aile birliklerine veren tasarımı kabul etmiştir (TBMM Tutanakları, 2004).

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelerle bağış esasları belirlenip velilerin bağış yapması teşvik edilirken, zorunlu eğitimin finansının tamamen kamuya ait olduğunu gösteren yasal dayanaklar da bulunmaktadır. Anayasa’nın 42. Maddesi’nin 5.fıkrası, “İlkokul ve ortaokul kız ve erkek bütün vatandaşlar için mecburidir ve devlet okullarında parasızdır”, demektedir. Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin 24. Maddesi, “Taraflar devletler ilköğretim ve ortaokul herkes için parasız ve zorunlu hale getirirler. Gerekli durumlarda mali yardım yapılması ve öğretimi parasız kılmak gibi uygun önlemleri alırlar.” ifadesini taşımaktadır. Medeni Kanun’un 14. Maddesi’nde, “On sekiz yaşını doldurmamış çocukların tasarruf ehliyetleri bulunmadığından çocuklardan para istenmez” denilmektedir. Dolayısıyla, bağış toplamada belirli bir standart olmadığı gibi, yasalar da duruma tam bir açıklık getirememektedir.

Bununla birlikte, 2005 yılında yayınlanan “Okul-Aile Birliği Yönetmeliği” ile

okullara yapılan maddi katkılar ve bağışların harcanma ve denetlenmesine yönelik usul ve esaslar düzenlenmektedir. Ayrıca, e-okul bütçeleri projesi ile okullara yapılan bağış ve katkıların internet üzerinden izlenmesi ve harcamalarda şeffaflık sağlanması amaçlanmaktadır (MEB, 2009: 76,182). Benzer şekilde, MEB, 2010 Mali Yılı Performans Programı'nda, bağış/katkı yapanların yaptıkları bağış ve katkıların kullanımını izleme imkânlarına kavuşturulması ve harcamalarda şeffaflığın sağlanması, amaçlanmaktadır. Bu şekilde, bağışların bir bakıma teşvik edilmesinin de amaçlandığı görülmektedir (MEB, 2010).

MEB'e bağlı eğitim kuramlarının genel bütçe gelirleri dışındaki vatandaş katkıları ile okul kullanım alanlarından elde edilen gelir ve giderlerin kayıtlandırılması amacıyla, "Türkiye'de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi (TEFBİS)" adı altında bir sistem geliştirilmiştir. Eğitime yapılan ayni ve nakdi desteklerin belirlenmesi ve doğru yönlendirilmesine duyulan ihtiyaç nedeniyle geliştirilen bu sistemin amaçları aşağıda özetlenmektedir (MEB, 2010):

- MEB'e bağlı eğitim-öğretim kuramlarının genel bütçe gelirleri dışındaki vatandaş katkıları ile okul kullanım alanlarından elde edilen gelir ve giderlerinin kayıtlandırılması; bilişim teknolojileri destekli ve ağ tabanlı gelir ve gider yönetim bilgi sistemi ve süreci geliştirilmesi ve proje kapsamında tüm okulların kullanımına açılması ve yaygınlaştırılması;
- Türkiye genelinde, bölge, il, ilçe ve eğitim-öğretim kurumu bazında tüm kaynaklardan sağlanan gelirler, yapılan harcamalar ve eğitime gönüllü olarak yapılan yardımların ayrıntılı bir şekilde kayıt altına alınması, izlenmesi ve raporlanması;
- Okul bazında harcamaların belirlenmesi ve etkin olarak izlenmesi;
- Bağış /katkı yapanların yaptıkları bağış ve katkıların kullanımını izleme imkânlarına kavuşturulması ve harcamalarda şeffaflığın sağlanması;
- Araştırmacılar için güncel ve analiz edilebilir eğitim harcamalarına ilişkin verilerin üretilmesi;
- Uluslararası kurum ve kuruluşlara anlaşmalar gereği sağlanması gerekli olan verilerin zamanında, güncel ve hızlı bir şekilde sağlanmasıdır.

Bağışların Toplanması Okul Yönetiminin ve Okul Aile Birliğinin Rolü Okullar, etkili eğitimi gerçekleştirebilmek için, çevreyle çok sıkı işbirliği içinde olması gerekli kurumlardır. Okulların hizmet ettiği öğrenciler çevreden geldiklerine

göre, okullar, öğrencilerin buldukları çevreyi tanıma yanında, çevreden çok çeşitli şekillerde yararlanma ve aynı şekilde çevreyi aydınlatmak zorundadırlar.

Okulun, bulunduğu çevrede etkili olabilmesi, okul yönetiminin okul-çevre ilişkilerini geliştirmeye dönük bir strateji belirlemesi, çevreyi ve toplumu tanımasıyla mümkün olur. Her okul, velilerin ekonomik durumunu, mesleki durumunu, toplumsal yönünden özelliklerini, eğitimle ilgili kaynaklara sahip olma düzeylerini tanımak ve bilmek durumundadır (Şişman, 2002). Okulun çevreyle yakın ve sağlam ilişkiler kurması, çevrenin çeşitli olanaklarından yararlanması, çevredeki işyerleriyle ve çeşitli sosyal kurumlarla işbirliği yapması çağdaş bilimsel eğitimin gereklerinden sayılmaktadır (Karlı, 2006:203). Okulun gerekliliği ve yararlılığı çevre tarafından kabul görürse, okul yaşamını sürdürecektir ve gelişecektir (Açıklan, 1998: 144). Okulların, veliler ve çevredeki diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliğini geliştirmesi, okul etkililiğine ve öğrencinin, yetenek bilgi ve becerisinin gelişmesine katkı sağlar (Özmen ve Harktı, 2005). Okulların başarısında okul koşullarının elverişli olmasının büyük payı vardır. Okul koşullarının iyileştirilmesi büyük ölçüde maddi ve manevi destekle gerçekleşir (Gümüseli, 2004: 16). Okulda yapılacak eğitimde kullanılmak üzere, çevre endüstri ve kuruluşlarından karşılıksız malzeme ve araçlar sağlanır. Ayrıca okul bina ve tesislerinin bakım ve onarımları için para malzeme ve işçilik gibi yardım sağlama yolları aranır (Taymaz, 2001:197-198).

Okul-Aile birlikleri, okulun aileyle ve daha genelde çevreyle olan etkileşim ve işbirliğini sağlamada, okula destek amaçlı etkinliklerin yapılmasında bir yerde çevre ve okul arasında aracı bir kurum gibi çalışır. Okullarla ilgili bağış, yardım, hibe vb. konular gündeme geldiğinde akla hemen okul aile birlikleri gelir. Okul-aile birlikleri, okul koşullarını iyileştirmek için veli bağışlarıyla birlikte çeşitli katkılara da başvurumaktadırlar.

2.2.2 Okul Aile Birliği Yönetmeliği (9 Şubat 2012)

Birlik gelirleri: Resmi okullarda Birliğin gelirleri;

- a) Ayni, nakdî, şartlı/şartsız bağış ve yardımlardan,
- b) Okulların bünyesindeki kantin ve benzeri yerlerin işlettilmesi, gerektiğinde işletilmesinden elde edilen gelirlerinden,
- c) Kamu kurum ve kuruluşları, özel hukuk tüzel kişilikleri ve gerçek kişilerin, örgün ve yaygın eğitim kurumları bünyesinde eğitim ve öğretimin yapıldığı saatler dışında

gerçekleştirecekleri sosyal, kültürel, sportif, kurs, proje, sınav, toplantı, kampanya ve benzeri gelir getirici etkinliklerinden sağlanan gelirlerden,

ç) Diğer gelirlerden, oluşur.

(2) Birlikler, velileri hiçbir surette bağış yapmaya zorlayamaz, okul kayıt döneminde bağış ve yardım toplayamaz. Ayrıca Bakanlık tarafından yürütülen proje ve yapılan protokoller kapsamında okul ve kurumlarda yapılacak faaliyetlerden ücret talep edilemez.

Gelirlerin harcanması: Birlik gelirlerinin; okulun bütçe disiplini çerçevesinde, eğitim ve öğretim giderleri ile maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarına harcanması esastır. Tüm harcamalar, birlik yönetim kurulunun kararı ile yapılır. Okul için gerekli ihtiyaç ve harcamalar için okul yönetiminden yazılı talep alınır. Mal ve hizmet alımları birlik yönetim kurulu üyeleri veya uzmanlık gerektiren işlerde okul aile birliği üyelerinden oluşan en az üç kişilik bir komisyon marifetiyle yapılır.

(2) Birliğin banka hesabındaki paralar, birlik başkanı ve muhasip üyenin müşterek imzasıyla çekilir. Birlik başkanının bulunmadığı durumlarda başkan yardımcısı yetkilidir.

(3) Alınan taşınırlar/demirbaşlar/tüketim malzemeleri 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre okul adına kaydedilerek taşınır işlem fişinin bir örneği harcama belgesine eklenir.

(4) Birliğin gelirlerinin elde edilmesinde ve harcanmasında görevli ve yetkili olanlar; kaynakların okul ihtiyaçlarına yönelik etkili, verimli ve ilgili mevzuata uygun olarak kullanılmasından sorumludurlar.

(5) Birlik başkanı elde edilen gelirler, alınan bağışlar ve yönetim kurulu kararlarıyla yapılan harcamalara ilişkin bilgileri okul müdürüne her ayın sonunda yazılı olarak bildirir.

2.2.3 Milli Eğitim Bakanlığı 2023 Eğitim Vizyon Belgesi, Finansman Sorunlara İlişkin Çözümler

➤ Eğitimin niteliğinin artırılması ve “Okul Gelişim Planlarının gerçekleştirilebilmesi için merkezî bütçeden sağlanan finansmanın yanında ek finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla kaynak çeşitlendirilmesine ihtiyaç vardır.

- Bu çerçevede uluslararası hibe fonları, hayırsever bağışları ile mesleki ve teknik eğitim okullarının döner sermaye gelirlerinin artırılması ve mevcut kaynakların verimli kullanılması önem arz etmektedir.
- Millî Eğitim Bakanlığının diğer bakanlıklarla yapacağı iş birlikleri ve projelerle bir kaynak kapasitesi oluşturulacaktır.
- Eğitime yapılan hayırsever bağışlarının daha etkili yönetilmesi için iller ve bakanlık düzeyinde bir yapı kurulacaktır.
- Okulun kendi koşullarında gelişimini desteklemek için her okula “Okul Gelişim Planı” hedefleriyle uyumlu okul gelişim bütçesi verilecektir.
- Her okula, oluşturulacak çeşitli ölçütlere ve Okul Gelişim Planı’na dayalı olarak okul gelişim bütçesi verilecektir. Şartları elverişsiz okullara pozitif ayrımcılık yapılacaktır.
- Eğitime ve okullarımıza bağış yapacak kişilerin farklı miktar, tema ve yöntemlerle bağış yapabilmeleri için il ve bakanlık düzeyinde bir yapı kurulacak mevzuat, yazılım ve erişim düzenlemeleri gerçekleştirilecektir.
- Türkiye genelinde eğitimde elverişsiz koşullara sahip okulların görülebildiği Coğrafi Bilgi Sistemi üzerinden eğitim hayırseverlerine bağış için seçenekler sunulacaktır.
- Diğer bakanlıklarla ortak projeler gerçekleştirilerek farklı finans kaynakları harekete geçirilecektir.
- Özel sektör ve sivil toplum iş birlikleriyle eğitim kurumlarının finansmanına destek sağlanacaktır.
- Mesleki ve teknik eğitim kurumlarının döner sermaye üretimleri artırılarak okulların eğitim altyapı ve donanımlarına ilişkin ihtiyaçlarını kendi gelirlerinden karşılamaları sağlanacaktır.
- Okul aile birliği gelirleri yeni bir yapıya kavuşturulacaktır.

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.3 Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Fatma Özmen, Heybetullah Yalçın'ın yaptığı araştırma, devlet ilköğretim okullarının ekonomik açıdan desteklenmesinde, veli bağışlarını engelleyen nedenlere ilişkin veli, öğretmen, yönetici görüşlerini ortaya koymak ve elde edilen bulgular eşliğinde öneriler geliştirebilmek amacıyla gerçekleştirilen, tarama türünde betimsel bir çalışmadır. Araştırmada çalışma grubunu, Elazığ, Diyarbakır, Bingöl, Malatya, Şırnak ve Giresun illerinde, rastgele yöntemle seçilmiş üç ilköğretim okulundaki yöneticiler yanında, bu okullardan rastgele yöntemle seçilmiş öğretmen ve veliler olmak üzere, toplam 425 denek oluşturmaktadır. Araştırmada denek görüşleri araştırmacıların kendileri tarafından geliştirilen bir anket aracılığıyla alınmıştır. Verilerin analizi, statü ve görev yapılan il bağımsız değişkenine göre, parametrik olmayan analizler yoluyla yapılmıştır. Sonuçlar, denek görüşleri arasında, veli bağışına ilişkin anlamlı farklılıklar oluştuğunu ortaya koymaktadır. Ulaşılan sonuçlar eşliğinde, önerilere yer verilmiştir.

Gıyasettin Kayıkçı, Durdağı Akan'ın yaptığı araştırmanın amacı, ilköğretim kurum müdürlerinin görüşlerinden yararlanarak, okullarda yaşanan mali kaynak sorunları ve mali kaynak sorunlarının çözümü konusunda alternatif arayışlar bulmak ve bilgi sağlamaktır. Araştırmanın örneklemini 2012 - 2013 eğitim - öğretim yılında Bingöl ili merkez ve Solhan ilçesine bağlı ilköğretim kurumlarında görev yapan okul müdürleri arasından random yoluyla seçilmiş olan 47 okul müdürü oluşturmuştur. Araştırmada nitel ve nicel yöntemlere yer verilmiştir. Araştırmada gerekli verilerin elde edilmesi için iki ayrı veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlardan birincisi okul müdürlerine uygulanmış olan araştırma belgeleri, ikincisi ise okul müdürleri ile yapılmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Araştırmada gelir türleri; işletme gelirleri, bağışlar, ayni ve nakdi katkılar, pay ve aidat gelirleri ve sosyal etkinlik gelirleri olmak üzere 5 bölümde ele alınmıştır. Okul müdürleri ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilerde; ilköğretim kurumlarının bütçe dışı 18 çeşit özel gelir kaynağı sağladığı tespit edilmiştir. Kantin kira geliri, okulların gelir sağladığı tek işletme gelir türünü oluşturmuştur. Sosyal etkinlik gelirleri okullarda en az, bağışlar ise en çok gelir sağlanan gelir türleri olarak tespit edilmiştir. Okul

müdürlerinin büyük çoğunluğu ilköğretim kurumlarının kendilerine ait bütçelerinin olmamasını en temel sorun olarak görmüşlerdir. Çözüm olarak da, MEB tarafından okullara öğrenci sayılarına göre doğrudan bütçe ayrılmasını önermişlerdir. Okul müdürleri eğitimde istenen başarının sağlanması için gerekli çalışmaların en kısa zamanda yapılmaya başlamasını talep etmişlerdir.

Ulaş Yamaç'ın yapmış olduğu, ilköğretim okullarının bütçe ve bütçe dışı finans kaynakları ile bütçe dışı finans kaynaklarının toplanma yöntemlerini tespit etmeyi ve okul yöneticisi ve öğretmenlerin ilköğretim okullarının finans sorunlarına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan araştırma, toplam beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; kuramsal çerçeve, araştırmanın problemi, amacı, önemi, sayıtları, sınırlılıkları ve tanımlarına yer verilmiştir. Araştırmanın ikinci bölümünde ilgili araştırmalar yer almaktadır. Üçüncü bölümde; araştırmayla ilgili yöntem bilgilerine değinilmiştir. Araştırma, betimsel bir inceleme olarak genel tarama modeline göre yapılmıştır. Araştırmanın evreni eğitim-öğretim yılında Isparta ili merkezinde bulunan ilköğretim okullarında çalışan okul müdürü, öğretmen ve okul aile birliği başkanlarıdır. Araştırmanın örnekleme ise, Isparta ili merkez ilköğretim okul yöneticileri (69) ve okul aile birliği başkanları (12) ile 393 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada veriler, araştırmacı tarafından genellikle sayı, yüzde ve gruplandırma yapılarak özetlenmiştir. Dördüncü bölüm; araştırma sonucu elde edilen bulgulara ve bu bulguların yorumlanmasına ayrılmıştır. Araştırmanın son bölümünde ise; sonucu ve bu sonuçlara dayanılarak yapılan öneriler yer almaktadır. Elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır: 1. Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden ilköğretim okullarına ayrılan pay 2006 yılından günümüze sürekli düşmektedir. Fakat ilköğretime ayrılan payın GSYH içindeki oranı son yıllarda sürekli artmaktadır. 2. İl özel idarelerinden ilköğretime aktarılan payın 2003 yılından sonra ciddi artışların gerçekleştiği görülmektedir. Fakat bu artışın bütçe sisteminin değişmesinden kaynaklandığı söylenebilir. Ancak 2009 yılı itibariyle çok büyük bir düşüşe uğramıştır. 3. İlköğretim okullarının 30 çeşit bütçe dışı gelir kaynağı olduğu tespit edilmiştir.

Gürcan Borazan'ın yapmış olduğu çalışmada Çanakkale il merkezindeki resmi ilköğretim okullarında görev yapan yirmi ilköğretim okulu müdürünün

görüşleri alınmıştır. Veriler, yarı-yapılandırılmış görüşmelerle toplanmış ve içerik çözümlemesi tekniğiyle çözümlenmiştir. Ulaşılan verilere göre, ilköğretim okullarının önemli bir kısmının gelir sağlamada yetersiz kaldıkları, bu nedenle okulda eğitim için uygun bir ortam sağlayamadıkları belirlenmiştir. Okul müdürleri rolleri arasında yer almasına karşın çok fazla zamanlarını alan böyle bir işlevi yerine getirmelerinden dolayı, temel görevlerini yapamadıklarını ifade etmişlerdir. Okul müdürlerinin çoğu, gelir kaynaklarını “bağışlar”, “kantin kira gelirleri”, “ana sınıfı ücretleri”, olarak göstermektedir. Okula finansal kaynak sağlamada okul müdürlerinin en çok üst yöneticilerle sorunlar yaşadıkları anlaşılmaktadır. Okulların gereksinimlerini karşılamak amacıyla para toplanması, eğitim-öğretim sürecini olumsuz etkilemektedir. Okulların gereksinimlerini karşılamak amacıyla para toplanmasında karşılaşılan en önemli güçlüklerden biri de okul yöneticilerine olan güvensizliktir. Eğitim, herkesin parasız yararlanması gereken temel bir insan hakkıdır. Özellikle ilköğretimin "zorunlu ve devlet okullarında parasız" olması ilkesinin gereği olarak, bu okulların gereksinimlerinin kamu kaynaklarıyla karşılanması zorunludur. Dolayısıyla okullar “özel gelir kaynakları” yaratmak zorunda bırakılmamalıdır.

Esen Altunay’ın yapmış olduğu araştırmanın amacı okul yöneticilerinin eğitim finansmanı politikalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomonoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Çalışma grubunu ilkokul, ortaokul ve lise yöneticilerinden oluşan 30 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ve verilerin toplanması için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın verilerinin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre okul yöneticileri okullarının giderlerinin karşılanması açısından okul yöneticilerinin taleplerine duyarsızlık gösterildiğini; eğitim finansmanı politikalarının uygulama sorunlarını okul temelli ve Bakanlık temelli sorunlar olduğunu; eğitim finansmanı politikalarının yansımalarının karşılaştırılması sonucu ilkokul ve ortaokul kademelerinin dezavantajlı olduğunu; politikalarının uygulama sorunlarının nedenleri olarak eğitim politikasının niteliği, bütçe yönetimi ve planlama eksikliğini belirtmişlerdir.

Vural Hoşgörür ve İsmail Arslan'ın yapmış olduğu tarama modelinde desenlenen çalışmanın amacı okul müdürlerinin görüşlerine dayalı olarak okulun finansal sorunlarını ve bu sorunların nasıl yönetildiğini ortaya koymaktır. Araştırmanın verileri Muğla İli Yatağan İlçesinde çalışmakta olan 15 okul yöneticisinden araştırmacılar tarafından geliştirilmiş ölçme aracı yolu ile toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre, okullar kaynak yetersizliği nedeni ile zor durumdadır. Her okulun kendine özgü ayrı bir bütçesi yoktur. Okullar kendilerine kaynak yaratma konusunda sorunlar yaşamaktadır.

2.4 Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Thomas A Downes ve David Schoeman'ın yayınlamış olduğu bu makale 1970'lerde Kaliforniya'daki okul finansmanı reformlarını ve bu tür reformların okullara getirdiği kısıtlamaların, özel okullara geçişe yol açıp açmadığını incelemek amacıyla yazılmıştır. Önceki çalışmalardaki talebin yanlış belirlenmesi, reform etkilerinin yetersiz kalmasına yol açmıştır. Kişilerin farklılığının ve okula özgü belirli etkenlerin hesaba katılmamasından dolayı büyük önyargıların oluştuğu görülmüştür. Araştırmada, kamu hizmetindeki reformdan kaynaklanan değişikliklerin, özel okul payındaki büyümenin büyük bir kısmını açıkladığını anlaşılmaktadır.

T.R.C. Curtin ve E.A.S. Nelson'a göre Yoksulluğu azaltmak, ilköğretimi genişletmek ve kadınların ekonomik durumunu iyileştirmek için kamu harcama programları, yardım kuruluşlarından öncelikleri tavsiye edilmekte ve şu anda yavaş yavaş Dünya Bankası ve OECD ülkeleri tarafından uygulanan yardım koşullarına ek olarak üçüncü dünya hükümetlerinin politikalarına yansıtılmaktadır. Bununla birlikte, sonuçlar asıl amaçtan yoksundur. Bu makale, bağışçıların borç verme politikalarını, özellikle de eğitimde kamu harcamalarını ilköğretim düzeyine sınırlayanların, yoksulluğu azalttığını, halk sağlığı programlarının sosyoekonomik etkilerini en aza indirdiğini ve kadınların ekonomik durumdaki önemli iyileşmeyi önlediğini göstermektedir. Bu etkiler, bağışçıların eğitim politikası modelindeki temel kusurlarının sonucudur. Gelişmekte olan ülkelerdeki sağlık durumunun, en azından ilköğretim sonrası eğitim alan nüfusun oranının artırılmasıyla önemli ölçüde arttırılacağına dair kanıtlar sunulmuştur. Gelişmekte olan ülkelerin hükümetlerinin

halkın eğitim finansmanını ilk düzeyle sınırlandırmasını gerektiren yardım bağışçılarının politikaları, burada insan sermayesi teorisinin hatalı bir yorumudur. Bu yorum sadece ardışık okullaşma seviyelerinde kamu yatırımlarına getirilen marjinal iç verim oranlarının düşmesine odaklanır ve bu yatırımların artan marjinal net bugünkü değerlerinin zıt mesajını yok sayar. Otomobiller, hareket ederken en düşük viteste en hızlı şekilde seyahat etmiyorlar, hayat yolculuğu uzun ve sadece ilkokul eğitimi olanlar için bu yolculuk hiç de kolay değil.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmanın temel amacı, İlkokul ve ortaokullarda yaşanan finansman sorunlarını yönetici ve veli görüşleri ile ortaya koymaktır. Bu nedenle veriler, okul müdürleri ve velilerin görüşlerini daha ayrıntılı olarak ifade edebilmelerine olanak sağlayan nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseninde hazırlanmıştır. Olgubilim (fenomenoloji) deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular, yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim (fenomenoloji) uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden, maksimum çeşitlilik örneklemesine göre seçilen 10 ilkokul ve 10 ortaokulda görev yapan, 20 okul müdürü ve 20 veli olmak üzere toplam 40 kişi oluşturmuştur. Maksimum çeşitlilik örneklemesindeki amaç, görel olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 108).

Ayrıca üç farklı sosyoekonomik yapıya sahip birer okulun bütçe raporu incelenerek karşılaştırılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

İlkokul ve ortaokullarda yaşanan finansman sorunlarının okul işleyişine etkilerini belirlemek amacıyla, araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Çalışmada öncelikle ilgili alan yazın incelenmiş, nitel

araştırma tekniklerinden birisi olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırmanın güvenilirliği için araştırmacı ve danışmanı ile sorular ve temalar üzerinde çalışmalar yapılmış daha sonra görüş birliğine varılan durumlar ortaya konulmuştur. Araştırmada açık uçlu sorulardan oluşan bir görüşme formu hazırlanmış ve hazırlanan sorular okul müdürlerine ve velilere aynı sıra ile sorulmuştur. Konu ile ilgili daha detaylı bilgiler elde edebilmek amacı ile görüşülen kişilerin bu soruları istedikleri genişlikte yanıtlamalarına izin verilmiştir. Ayrıca verilerin toplanmasında doküman analizine yer verilmiştir. Üç ayrı sosyoekonomik yapıya sahip bölgeden birer okulun bütçe raporları incelenerek, doküman analizi yoluyla veriler analiz edilmiştir.

3.4 Uygulama/Verilerin Toplanması

Araştırmacı tarafından hazırlanan formlar kullanılarak, veliler ve okul müdürleriyle 40-45 dakika süren yüz yüze görüşmeler yapılmış ve velilerin ve müdürlerin söyledikleri olduğu gibi not edilmiştir. Görüşmeler 15.02.2019-01.03.2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca farklı bölgelerden seçilen üç okulun bütçe raporları veri toplama amacıyla kullanılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Veriler içerik çözümlemesi tekniğiyle çözümlenmiştir. İçerik çözümlemesinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve kategorilere ulaşmaktır (Yıldırım, Şimşek, 2000: 162). Bu amaçla veriler kodlanarak kavramlaştırılmış ve daha sonra kavramlar birbiriyle ilişkilendirilerek kategorilere ayrılmıştır. Böylece veriler, bu kategorilerin ya da kavramların altında alıntılarla okuyucuya sunulmuş; bulgular ve yorum birlikte verilmiştir.

Ayrıca okullardan alınan bütçe raporları, doküman analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. (Yıldırım, Şimşek, 2000: 163).

3.6 Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışmaları

Araştırmacının yaptığı içerik analizleri sonucunda yaptığı kodlamalar, danışmanı tarafından izlenmiş ve kodlamalar da anlayış birliği sağlanmıştır. Araştırma süreci açıkça anlatılmış ve başka araştırmacılarca tekrarına imkan tanınmıştır. Elde edilen bulgular katılımcılarla paylaşılarak sonuçların kendi deneyimleriyle uyduğu rapor edilmiştir. Böylece katılımcı teyidi alınmıştır. Okulların bütçelerinin incelenmesinde farklı sosyoekonomik düzeydeki okullar seçilerek çeşitleme yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, toplanan nitel veriler çözümlenerek elde edilen bulgular, alt problemlerin sıralamasına uygun olarak verilmekte ve yorumlanmaktadır.

4.1 Görüşmeye Katılanlara Ait Demografik Bilgiler

Tablo 4.1.1 Veli ve Yöneticilerin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Veli	Yönetici	f	%
Erkek	4	15	19	47,5
Kadın	16	5	21	52,5
Toplam	20	20	40	100

Tablo 4.1.1 incelendiğinde görüşmeye katılanların 19'u erkek, 21'i de kadın olmak üzere toplam 40 kişiden oluştuğu görülmektedir. Kadınların 5'i, erkeklerin ise 15'i okul yöneticisidir. Görüşmeye katılan velilerin çoğunluğu kadındır. Türkiye genelinde yönetici ve velilerin cinsiyete göre dağılımında farklı sonuçlar görülebilir.

Tablo 4.1.2 Yöneticilerin Kurumdaki Çalışma Süreleri

Yaş	Yönetici(Erkek)	Yönetici(Kadın)	f	%
35-40 Yaş	5	0	5	25
41-45 Yaş	1	2	3	15
46-50 Yaş	5	3	8	40
51-55 Yaş	2	0	2	10
56-60 Yaş	2	0	2	10
Toplam	15	5	20	100

Tablo 4.1.2 incelendiğinde gruptaki yöneticilerin büyük bölümünün 45-50 yaş arasında ve erkek olduğu görülmektedir. Bu tabloya bakarak, gruptaki yöneticilerin, meslek deneyimi bakımından deneyimli oldukları söylenebilir. Yöneticilerin hizmet süresi ile niteliği arasında doğrudan bir ilişki olmasa da, mesleki kıdemi yüksek olan yöneticilerin deneyim kazanacağı varsayılırsa, bunun eğitimi dolaylı olarak da olsa olumlu etkileyeceği söylenebilir.

Tablo 4.1.3 Veli Cinsiyet Yaş Dağılımı

Yaş	Erkek	Kadın	f	%
35-40 Yaş	3	11	14	70
41-45 Yaş	-	3	3	15
46-55Yaş	1	2	3	15
Toplam	4	16	20	100

Tablo 4.1.3 incelendiğinde görüşmeye katılan velilerin çoğunun kadın olduğu ve 35-45 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Okul yöneticileri de okula katılım sağlayan velilerin genellikle orta yaşta olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4.1.4 Velilerin Öğrencilerinin Okulda Eğitim Gördüğü Süre

Yaş	Veli(Erkek)	Veli(Kadın)	f	%
1 Yıl	1	1	2	10
2 Yıl	3	3	5	25
3 Yıl	-	8	8	40
4 Yıl	-	5	5	25
Toplam	4	16	20	100

Tablo 4.1.4 incelendiğinde velilerin çoğunluğunun öğrencisinin üç yıldır bu okulda eğitim gördüğü anlaşılmaktadır (%40). Daha sonra iki ve dört yıl eğitim gören öğrenci velileri gelmektedir (%25). İki velinin çocuğu ise ilk kez bu yıl bu okulda eğitime başladığı görülmektedir.

Tablo 4.1.5 Velilerin Okula Bağış Yapıp Yapmama Durumu

No	Kod	Sıklık	Cinsiyet
1	Evet	16	2E,14B
2	Hayır	4	2E,2B

Tablo 4.1.5 İncelendiğinde velilerin çok büyük bir kısmının okula bağış yaptığı görülmektedir. Görüşmeye katılan erkek velilerin yarısı okula bağış yaptığını belirtirken, diğer yarısı okula bağış yapmadığını belirtmişlerdir.

4.2 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular: İlkokul ve Ortaokullarda Gelir Kaynakları ve Giderler nelerden oluşmaktadır:

4.2.1 Okul Yöneticilerinin Okulların Gelir Kaynaklarına Yönelik Görüşleri

Tablo 4.2.1 Okulların Gelir Kaynakları

No	Kod	Sıklık
1	Kantin Kirası	20
2	Yemekhane Kirası	4
3	Kermes Gelirleri	9
4	Etkinlik Gelirleri (Sinema, Tiyatro vb.)	5
5	Veli Bağışları	18
6	Hayırsever Katkıları	3
7	Aktarım Gelirleri	8
8	Servis Payı	9

Tablo 4.2.1 incelendiğinde, okul yöneticilerinin tamamının kantin gelirlerinin mevcut olduğu görülmektedir. Kantin kirasından sonra, okulların en çok veli bağışlarıyla işleyişini sürdürdüğü görülmektedir. Bunun yanında sosyoekonomik olarak daha iyi bölgelerde yer alan okullarda, kermes ve etkinlik gelirlerinin de çok büyük bir gelir kaynağı olduğu belirtilmektedir. Yine bu okullarda öğle arası çocukların yemek yiyebilmesi için yemekhaneler kurulup kiraya verilmiş, buralardan da okula gelir elde edilmiştir. Ayrıca akademik olarak daha başarılı olan okullar daha çok tercih edildiğinden, bu okullara servisle giden öğrenci sayısının da oldukça fazla olduğu belirtilmiştir. Bu okullarda servis başına aylık 150 TL okul katkı payı alındığı belirtilmiştir.

Sosyoekonomik olarak daha düşük bölgelerde yer alan okullar ise İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından desteklendiğini belirtmiştir. Bu okullara okul aile birlikleri aracılığıyla yılda bir ya da iki kez aktarım yapıldığı anlaşılmaktadır. Sosyal çevresi geniş olan okul yöneticileri ise kendi çevresindeki hayırseverlerden bağış aldıklarını belirtmektedirler. Okul yöneticileri, okullarına kaynak sağlamak için kendi bireysel çevresini ve ikili ilişkilerini kullandıklarını belirtmişlerdir.

MI: *Okulumuzun gelir kaynaklarını Servis ücretleri, kantin kirası, etkinliklerden alınan paylar ve senede bir kez yaptığımız kermes gelirleri oluşturuyor.*

M2: Bakanlığın göndermiş olduğu elektrik, su, telefon ve internet faturalarının ödenekleri, Okulun kendi bütçesi de bağışlar, kantin gelirlerinden oluşmaktadır.

M3: Okul aile birliği aracılığıyla toplanan bağışlar, kantin gelirleri, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin okul aile birliklerinden okulumuza zaman zaman aktarılan nakit ve kermes gelirlerinden oluşmaktadır. Bunun yanında bakanlık da temel ihtiyaçlarımız olan elektrik, su, telefon, internet ve ısınma ile ilgili yakacak ihtiyaçlarımızı karşılıyor.

M4: Okul aile birliği aracılığıyla toplanan bağışlar, kantin gelirleri, kermes gelirlerinden oluşmaktadır.

M5: Okul aile birliği aracılığıyla toplanan bağışlar, kantin gelirleri, İl ve İlçe milli Eğitim Müdürlüklerinden gönderilen aktarım gelirleri ve kermes gelirlerinden oluşmaktadır.

M6: Okul aile birliği aracılığıyla toplanan bağışlar, kantin gelirleri, İl ve İlçe milli Eğitim Müdürlüklerinden gönderilen aktarım gelirleri, kermes gelirleri ve zaman zaman yaptığımız tiyatro vb. etkinliklerinden oluşan gelirlerden oluşmaktadır.

M7: Okul aile birliği aracılığıyla toplanan bağışlar, kantin gelirleri, İl ve İlçe milli Eğitim Müdürlüklerinden gönderilen aktarım gelirlerinden oluşmaktadır.

M8: Okul aile birliği aracılığıyla toplanan bağışlar, kantin gelirleri, Hayırseverlerden alınan bağışlar İl ve İlçe milli Eğitim Müdürlüklerinden gönderilen aktarım gelirlerinden oluşmaktadır.

M9: Kantin gelirleri, Hayırseverlerden alınan bağışlar ve servislerden elde ettiğimiz gelirlerinden oluşmaktadır.

M10: Devlet tarafından gönderilen ödenek(Elektrik, su ve telefon faturaları), zaman zaman Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından gönderilen temizlik malzemesi ve A4 kâğıtları. Gönüllü veli bağışları, Kantin gelirleri, Hayırseverlerden alınan bağışlardan oluşmaktadır. Bunun yanında servisler var. Ancak servisçilerden herhangi bir ücret almıyoruz. Bunun yerine yıl içinde yapılan sportif yarışmalara giden öğrencileri ücretsiz olarak götürüyorlar.

M11: Kantin gelirimiz, Kermesler, Okulda yapılan etkinlikler, Kutlamalar okulumuzun gelir kaynaklarını oluşturuyor.

M12: Veli Bağışları, Milli Eğitimden gelen ödemeler, kantin gelirleri, servis ücretleri ve yemekhane kirası.

M13: Okulumuzun gelir kaynakları Kantin kirası, veli bağışları ve senede bir kez yaptığımız kermes gelirleri oluşturuyor. Bir de servislerden aldığımız katkı payı var.

M14: Okulumuzun gelir kaynakları Kantin kirası, veli bağışları ile okulumuzu geçindiriyoruz.

M15: Okulumuzun gelir kaynakları Kantin kirası, Yemekhane kirası, gönüllü velilerin yaptığı bağışlar, etkinlik gelirleri ve İlçe milli eğitim müdürlüğünden gönderilen aktarım gelirleri.

M16: Okulumuzun gelir kaynakları Kantin kirası, Yemekhane kirası, veli bağışları, servis payları, gönüllü veli bağışları, kermes ve etkinlik gelirleri ve çevrede bulunan hayırseverlerin katkılarından oluşmaktadır.

M17: Okulumuzun gelir kaynaklarını veli bağışları ile Kantin kirası oluşturuyor.

M18: Okulumuzun gelir kaynaklarını veli bağışları ile Kantin kirası ve ilçe milli eğitim müdürlüğü tarafından gönderilen ödenekler ile servis payları oluşturuyor.

M19: Okulumuzun gelir kaynaklarını Kantin ve yemekhane kirası veli bağışları ile servis araçlarından alınan paylar oluşturuyor.

M20: Okulumuzun gelir kaynaklarını Kantin kirası, veli bağışları ile kermes ve etkinlik gelirleri ile servis araçlarından alınan paylar oluşturuyor.

4.2.2 Okul Yöneticilerinin Okulların Gider Kalemlerine Yönelik Görüşleri

Tablo 4.2.2 Okulların Gider Kalemleri

No	Kod	Sıklık
1	Personel Giderleri	20
2	Bakım ve onarım giderleri	18
3	Kırtasiye Giderleri	9
4	Temizlik Giderleri	9
5	Sosyal ve Kültürel Etkinlik Giderleri	3
6	Eğitim Öğretim Etkinlikleri İçin Yapılan Harcamalar	2

Tablo 4.2.2 incelendiğinde, okulların gelir kaynaklarını sırasıyla; kantin kirası, gönüllü veli bağışları, etkinlik gelirleri, yemekhane kirası, servis gelirleri, hayırsever bağışları ve aktarım gelirlerinin oluşturduğu görülmektedir.

Giderleri ise personel giderleri, Bakım ve onarım giderleri, Temizlik ve kırtasiye malzemesi alımı ve sosyal etkinlik giderleri oluşturmaktadır. Okul yöneticileri, okulda yeterince temizlik elemanı bulunmadığından, kaynaklarının yarısından fazlasını personel çalıştırmak için kullandıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra değişen çevre koşulları, okullarda güvenlik görevlisi çalıştırmayı zorunlu kılmıştır. Okul yöneticileri, asgari ücretin artmasıyla, okulda çalıştırılan bir kişinin okula maliyetinin sigorta ve vergiler dâhil yaklaşık olarak 3500 TL olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca her gün nerden çıkacağı belli olmayan arızalar, rutin olarak yapılması gereken bakımların da okul giderlerinde çok büyük bir paya sahip olduğu belirtilmiştir. Yöneticiler, bilgisayarlar, klimalar ve diğer elektronik cihazların belirli aralıklarla bakımının yaptırıldığını, bunun da bir bedeli olduğunu belirtmişlerdir.

M1: Gelirin %40'ını kantin geliri, %15-20 civarında servis geliri, diğer kalan kısımlarını ise etkinlik ve kermes gelirleri oluşturuyor.

M2: Gönüllü bağışlar%20'lik kısım, kantin gelirleri %20'lik kısmı ve esnaf ve bizim kendi çabalarımızla çevredeki dostlarımızdan ve hayırseverlerden elde edilen gelir kaynakları da %60'lık kısmı oluşturmaktadır.

M3: Gelirlerimiz Bağışlar ve kantin kirası Giderlerimizin ise Çoğunluğunu Temizlik giderleri oluşturmak üzere, Kırtasiye masrafları, bakım onarım giderleri oluşmaktadır.

M4: Gelirlerimiz Bağışlar, kermes gelirleri ve kantin kirası. Gelirlerimiz ve giderlerimiz dengeli olmuyor. Özellikle de bizim giderlerimiz çok fazla. Giderlerimizin ise Çoğunluğunu Temizlik giderleri oluşturmak üzere, Personel giderleri, Kırtasiye masrafları, bakım onarım giderleri oluşmaktadır.

M5: Gelirlerimizin çoğunu kantin kirası ve bağışlar oluşturuyor. Giderler ise Bakım onarım giderleri, personel giderleri ve eğitim giderlerinden oluşuyor. Yalnız şunu belirtmek istiyorum, Giderlerimizin çoğu hizmet alımına gidiyor ondan sonra temizlik giderleri, bakım onarım giderleri, en sonda da eğitim giderleri yer alıyor. Okulumuz yeni bir bina olduğu için çok fazla onarım işleri olmuyor. Onlar da olsaydı bütçemiz yetmezdi.

M6: Temel Gelirlerimizi kantin gelirleri oluşturuyor. Bu da %60'lık bir kısmı oluşturuyor. %30'unu Kermes gelirlerimiz, geriye kalan kısmı da etkinlikler ile hayırseverlerimizden elde ettiğimiz gelirler oluşturmaktadır. Giderlere gelince,

okulumuzun en büyük giderini temizlik ve personel giderleri oluşturmaktadır. Gelirimizin yaklaşık %70 gibi ciddi bir çoğunluğunu personel giderlerine gitmektedir. Özellikle asgari ücretin artması, bu payı daha da çok arttırdı. Bir kişinin bize maliyeti 3500 TL'yi buluyor. Doğal olarak yükümüz de arttı. Bunun yanında okulumuzun bakım onarım işlerini kendimiz karşılıyoruz. Öğrencilerimize yönelik sosyal ve kültürel faaliyetlere kaynak oluşturmaya çalışıyoruz.

M7: Öncelikle giderleri açıklayalım isterseniz. Bizim giderlerimizin %47'lik bir kısmı personel giderlerinden oluşmaktadır. Sonra Temizlik malzemeleri ve bakım onarım işlerimiz geliyor. Geri kalanları ise sosyal ve eğitsel işler oluşturuyor. Gelirlerimizi ise kira gelirleri, aktarım gelirleri, hayırsever yardımları ve bağışlardan oluşmaktadır.

M8: En büyük gelirimiz kantin gelirimiz. Zaten standart olup gelen başka bir gelirimiz yok. Yılda bir kez yaptığımız kermes gelirlerimiz var bir de o da 10 bin TL'yi geçmiyor zaten. Ama bu bizim için sabit gelir olduğu için bütçemizde çok az yer teşkil ediyor. Genellikle hayırsever bulup okulumuzun borçlarının ödenmesini sağlıyor. Giderlerimizin çoğunu da personel ve temizlik giderleri oluşturuyor. Şöyle söyleyeyim, kantin gelirlerimizin tamamı, ancak bir tane temizlik personelinin giderlerine yetiyor. Bildiğiniz gibi okullarda temizlik bizler için en önemli konulardan biri. Onun için temizlik konusunda hiç parayı düşünmek gibi bir lüksümüz olmuyor. Bunlar dışında bakım ve onarım işlerine çok para harcıyoruz. Gönül isterdi ki biz bütçemizi okullarda sosyal ve kültürel etkinlikler için harcayalım. Ancak bu en son sırada yer alıyor.

M9: %30 kantin gelirleri, %50'lik bölümü hayırseverlerin bağışları, %10 servislerden aldığımız ücretler, diğer %10'luk kısmı da Milli Eğitim Müdürlüğü'nün bazen gönderdiği aktarım gelirleri oluşturuyor. Giderlerimizin %60 gibi devasa bir kısmı personel giderlerinden oluşuyor. Personel giderimiz çok fazla. Geri kalanını da temizlik malzemeleri, kırtasiye malzemeleri ve bakım-onarım işleri oluşturuyor. Çok az da olsa, sosyal ve kültürel etkinliklere de kaynak ayırmaya çalışıyoruz.

M10: %60 kantin gelirleri, %25'lik bölümü bağışları, diğer %15'lik kısmı da etkinlik gelirleri oluşturuyor. Zaten Yıllık gelirimiz 30-35 bin TL civarında. Giderlerimizi temizlik malzemeleri, kırtasiye malzemeleri ve bakım-onarım işleri oluşturuyor. Çok az da olsa, sosyal ve kültürel etkinliklere de kaynak ayırmaya çalışıyoruz.

M11: %40'ı kantin geliri geri kalan %60'lık kısmı kermes ve diğer etkinlik gelirlerinden oluşuyor. Giderler ise %70 personel giderleri, %30'luk dilimi de bakım onarım giderleri ve malzeme alımları oluşturuyor.

M12: %40' Bağışlar, %40' Kantin ve yemekhane kirası, %20' servis ücretleri. Giderlere gelince okulumuzun en çok giderini personel gideri oluşturuyor. Okulumuzda hizmet alımı yoluyla 5 personel çalıştırıyoruz. Buna da aylık yaklaşık 15 bin TL civarında ödeme yapıyoruz. Bunların yanında temizlik ve kırtasiye malzemeleri, bakım onarım giderleri, asansörün aylık kontrol ve bakım ücretleri geliyor. Yıllık ortalama 200 bin TL civarında bir giderimiz oluyor.

M13: Gelirin büyük bir kısmını kantin geliri sonra veli bağışları, diğer kalan kısımlarını ise etkinlik ve kermes gelirleri oluşturuyor. Giderlerimizin en büyük kısmını ise personel giderleri oluşturuyor. Okulumuzda hizmet alımı yoluyla 4 personel çalıştırıyoruz. Tamirat, bakım ve onarım işleri ikinci sıradaki giderlerimizi oluşturuyor. Her gün mutlaka farklı bir tamirci, okulda bir iş yapmak için çalışıyor. Bunlar dışında temizlik ve kırtasiye malzemesi giderlerimiz de çok fazla.

M14: Gelirin büyük bir kısmını %60 veli bağışları %40 kantin geliri oluşturuyor. Giderlerimizi ise %50'si personel giderleri %30'u bakım onarım giderleri, %20'si donatım giderleri oluşturmaktadır.

M15: Gelirin büyük bir kısmını %60'ı kantin ve yemekhane kirası geri kalanı gönüllü velilerin yaptığı bağışlar, etkinlik gelirleri, servis aidatları ve İlçe milli eğitim müdürlüğünden gönderilen aktarım gelirleri oluşturuyor. Giderlerin en büyüğünü, Personel giderleri oluşturuyor. Bunun yanında sırasıyla temizlik ve kırtasiye malzemesi giderleri, bakım ve onarım giderleri geliyor.

M16: Gelirin büyük bir kısmını kantin ve yemekhane kirası oluşturuyor. Bunu sırasıyla veli bağışları, kermes ve etkinlik gelirleri ve servis payları takip ediyor. Giderlerin de en çoğunu personel giderleri oluşturuyor. Bunun yanında temizlik ve kırtasiye malzemeleri, okulun tamir ve tadilat işleri sırasıyla giderleri oluşturuyor.

M17: Gelirin büyük bir kısmını %70 kantin geliri oluşturuyor %30 veli bağışları oluşturuyor. Giderlerimizi ise %80'i personel giderleri %20'si de temizlik ve kırtasiye malzemeleri ile bakım onarım giderleri oluşturmaktadır.

M18: Gelirin büyük bir kısmını kantin geliri oluşturuyor bundan sonra sırasıyla servis gelirleri ve veli bağışları oluşturuyor. Giderlerimizi ise personel giderleri temizlik ve kırtasiye malzemeleri ile bakım onarım giderleri oluşturmaktadır.

M19: Gelirin büyük bir kısmını veli bağışları, daha sonra kantin ve yemekhane kirası oluşturuyor. Bundan sonra sırasıyla servis gelirleri ve oluşturuyor. Yıllık bütçemiz 230 bin TL civarında. Giderlerimiz ise personel giderleri temizlik ve kırtasiye malzemeleri ile bakım onarım giderleri oluşturmaktadır. 2023 vizyon belgesinde okul bütçeleri ile ilgili çalışmanın olacağı müjdelere var. Aslında ortaöğretim kurumlarında zaten bu yapılıyor. Umarım temel eğitimde de bu sisteme geçilerek okullar rahatlatılır.

M20: Gelir kalemleri Kantin kirası, veli bağışları ile kermes ve etkinlik gelirleri ile servis araçlarından alınan paylar oluşturuyor. Giderlerimizi ise Personel giderleri, mal ve malzeme alımları ve kırtasiye giderleri oluşturuyor.

4.2.3 Okulların Bütçe raporlarına göre gelir ve giderler ile bütçedeki payları:

Okul A

2018 Yılı Gelir Gider Cetveli			
Gelirler		Giderler	
Sütun başlıklarını bu bölüme taşıyarak gruplama yapabilirsiniz.		Sütun başlıklarını bu bölüme taşıyarak gruplama yapabilirsiniz.	
İşlem Tipi	Ödeme Miktarı (TL)	İşlem Tipi	Ödeme Miktarı (TL)
Okula Yapılan Yardımlar (Nakdi)	39.905,00	Yayın ve Basım Giderleri	684,00
Öğrenciye Yapılan Bağışlar (Aynı)	4.015,75	Banka Giderleri	47,25
Okula Yapılan Bağışlar (Aynı)	2.015,75	Personel Gider ve Ödemeleri	11.357,50
Kantin kira geliri	12.069,05	Bakım Onarım Mal ve Malzemeleri Alımı	11.518,61
Öğrenciye Yapılan Yardımlar (Nakdi)	16.455,84	Temizlik Malzemeleri Alımı	1.834,90
Etkinlik ve Organizasyon Gelirleri	5.410,00	Genel Hizmetler	17.831,72
		Kırtasiye ve Büro Malzemeleri Alımı	11.908,84
		Genel Onarımlar	1.843,78
		Elektrik Tesisatı Onarımları	1.156,40
		Bilişim Araçları Bakım Onarım Giderleri	1.950,00
Belirtilen Tarihte Toplam Gelir Miktarı:	79.871,39 TL	Belirtilen Tarihte Toplam Gider Miktarı:	60.133,00 TL

Okul B

2018 Yılı Gelir Gider Cetveli

GELİRLER

İşlem Tipi	Ödeme Miktarı
Kantin İşletme geliri	18.720,00
Okula Yapılan Yardımlar (Nakdi)	105.989,17
Öğrenciye Yapılan Bağışlar (Nakdi)	17.290,00
Kantin kira geliri	66.592,61
Etkinlik ve Organizasyon Gelirleri	24.605,45

GİDERLER

İşlem Tipi	Ödeme Miktarı
Isınma - Yakacak Giderleri	720
Personel Giyecek Alımları	318,6
Eğitim Araçları - Materyal Alımı	1.479,21
Su Tesisatı Bakım Onarım Giderleri	1.000,00
Spor Malzemeleri Alımı	3.458,60
Personel Gider ve Ödemeleri	79.233,78
Temizlik Malzemeleri Alımı	5.742,19
Araç Bakım- Onarım Giderleri	1.077,48
Bina Sigortası Giderleri	2.209,41
Bahçe Alanı Malzeme Alımı	897,98
Genel Onarımlar	17.579,52
Genel Hizmetler	10.675,33
Kirtasiye ve Büro Malzemeleri Alımı	7.315,96
Bilişim Araçları Alımı	2.501,60
Elektrik Tesisatı Onarımları	7.600,96
Bilişim Araçları Bakım Onarım Giderleri	3.916,42
Sınıf Donatım Malzemesi Alımı	12.500,00
Mefruşat Giderleri	1.500,00
Belirtilen Tarihte Toplam Gelir Miktarı:	233.188,23 TL
Belirtilen Tarihte Toplam Gider Miktarı:	159.727,04 TL
Gelir/Gider İşlem Farkı:	73.461,19

Okul C

2018 Yılı Gelir Gider Cetveli

Sütun başlıklarını bu bölüme taşıyarak gruplama yapabilirsiniz.		Sütun başlıklarını bu bölüme taşıyarak gruplama yapabilirsiniz.	
İşlem Tipi	Ödeme Miktarı (TL)	İşlem Tipi	Ödeme Miktarı (TL)
Kantin kira geliri	20.144,61	Personel Giyecek Alımları	120,96
Hızlı Bağış İşlemleri	21.074,00	Eğitim Araçları - Materyal Alımı	1.332,68
		Bakım Onarım Mal ve Malzemeleri Alımı	16.817,48
		Temizlik Malzemeleri Alımı	5.857,08
		Genel Hizmetler	1.800,00
		Genel Onarımlar	5.414,10
		Kirtasiye ve Büro Malzemeleri Alımı	6.013,00
		Elektrik Tesisatı Onarımları	1.242,54
		Bilişim Araçları Bakım Onarım Giderleri	1.520,32
Belirtilen Tarihte Toplam Gelir Miktarı:	41.218,61 TL		
Belirtilen Tarihte Toplam Gider Miktarı:	40.118,16 TL		
Gelir/Gider İşlem Farkı:	1100,45 TL		

Okul yöneticileri ile okulların gelir gider kaynaklarına yönelik yapılan görüşmeler sırasında, sosyoekonomik olarak biri çok merkezi, biri orta düzeyde, biri de daha kenar mahalle okulu olmak üzere  okuldan 2018 Yılı Gelir Gider cetveli alınarak incelenmiştir. Bu cetveller incelendiğinde, merkezi okullarda okula yapılan bağışların çok daha yüksek meblağlarda olduğu görülmektedir. Ayrıca etkinlik ve organizasyonlara katılımların, buradan elde edilen gelirle doğru orantılı olduğunu düşünülürse, bu konuda da velilerin ve öğrencilerin okula daha çok katkı sağladıkları görülmektedir. Bunun yanında kantin kiralarının da okulların bulunduğu sosyoekonomik ortamdan etkilendiği görülmektedir. Giderlere bakınca tüm okullarda en büyük kaynağın personel giderlerine ayrıldığı görülmektedir. Bunları sırasıyla, bakım ve onarım giderleri, mal ve malzeme alımları, yayın ve basım giderleri takip etmektedir.

4.3 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular: Okul Yöneticileri ve velilerin, okul bütçesinin, okul ihtiyaçlarını karşılama düzeyi konusundaki görüşleri nelerdir?

4.3.1 Okul Yöneticilerinin Okul Bütçesinin, Okul İhtiyaçlarını Karşılama Düzeyi Konusundaki Görüşleri

Tablo 4.3.1 Bütçenin İhtiyaçları Karşılama Düzeyi Konusundaki Yönetici Görüşleri

No	Kod	Görüşler (Sebepler)	Sıklık		
1	Hiç Karşılmıyor	<i>Okul bütçesi, okul ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Çünkü gelir ile gider arasında uçurumlar oluyor.</i>	1		
		<i>Sadece temel ihtiyaçlarımızı karşılıyor.</i>	2		
		<i>Bakanlık velilerin okula katkı sağlamasını engelliyor.</i>	1		
		<i>Bakım onarım işleri için çok büyük miktarlarda para gerekiyor.</i>	2		
		<i>Çalışanların ücretlerini ödemek, bizim için ciddi anlamda zorlaştı</i>	2		
		<i>İhtiyaçlarımızı asgari düzeyde tuttuğunuz zaman bütçeniz ihtiyaçları karşılayabiliyor</i>	1		
		<i>Çok zorlanıyoruz. Sağdan soldan hayırsever bulmaya çalışıyoruz</i>	2		
		2	Kısmen Karşılıyor	<i>Bizim harcamalarımız, bütçemiz doğrultusunda oluyor.</i>	2
				<i>Sabit olarak getirisi olan bir tek kantinimiz var. O da ancak zorunlu ihtiyaçlarımızı karşılıyor.</i>	1
				<i>Para sıkıntısı olunca, ya ucuza kaçmak zorunda kalıyorsunuz, ya da her istediğinizi yapamıyorsunuz.</i>	2
<i>İhtiyaçlar fazla, bütçe sınırlı olduğu için, denkleştirmekte zorluk çekiyoruz.</i>	2				
		<i>Bütçe ile ihtiyaçlarımızı denk getirmeye çalışıyoruz.</i>	2		

Tablo 4.3.1 incelendiğinde, okul bütçesinin, okul ihtiyaçlarını kısmen karşıladığı görülmektedir. Yöneticiler, bütçenin değişken olduğunu, yapılan harcamaların gelirlerle doğru orantılı olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca yapılan işlerde çok yoğun bir piyasa araştırması yaparak, en ucuz fiyata en kaliteli işi yaptırmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Yöneticiler, bütçe açığını genellikle hizmet alımıyla çalıştırdıkları personellerin bir ya da birkaçını işten çıkararak kapatmaya çalıştıklarını da belirtmişlerdir. Okul yöneticileri genel olarak ellerindeki mevcut

bütçeyle azami şekilde faydalanmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Yöneticiler, bütçenin gelirler ve giderlerden oluştuğunu, bir yılda yapılacak masrafların aşağı yukarı belli olduğunu ancak gelirlerin hiç bir zaman öngörülemediğini belirtmişlerdir. Okul yöneticileri kendi bütçesine göre giderlerini planladıklarını, bütçe yeterliyse, ona göre de harcama yaptıklarını belirtmişlerdir.

M1: *Temel ihtiyaçlarımızı karşılıyor. Şöyle ki, okulun temizlik ihtiyacını alabiliyoruz. Kırığı döküğünü yaptırabiliyoruz. Ama bir şey geliştirmek istediğiniz zaman buna yetmiyor. Veya bir şey geliştirmek istediğimiz zaman maliyeti yüksek olduğu için bu işi yapamıyoruz. Almak istediğimiz her şeyi alamıyoruz, alacaklarımızın da önce fiyatına bakıyoruz, sonra karar veriyoruz.*

M2: *Milli Eğitim Bakanlığı, Basın yayın aracılığıyla "okul idareleri velilerimizden herhangi bir bağış talebinde bulunurlarsa mutlaka bizlere bildirin, biz de gereğini yaparız" gibi cümleler kullandığı için, velilerden okula katkıda bulunmalarını talep etmemiz söz konusu bile değil. Mevcut bütçeyi de kendi imkânlarımızla oluşturuyoruz. Bizim oluşturduğumuz bu bütçe ile okulumuzun ihtiyaçlarını karşılayabiliyoruz.*

M3: *Tam olarak yetmiyor. Çünkü bazen çok büyük kaynak gerektiren bakım işleri karşımıza çıkabiliyor, Bu da yıllık bütçenizi bile aşan bir büyüklükte olabiliyor. Bunu da bir anda karşılamak mümkün olmuyor.*

M4: *Okul bütçesi, okul ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Çünkü gelir ile gider arasında uçurumlar oluyor. Malum, nemli bir iklimde yaşıyoruz. Okullar çabuk yıpranıyor, sürekli bakım istiyor, elektrik tesisatı olsun su tesisatı olsun. Ama bu onarımlar çok büyük meblağlarda yapılabildiği için, bunları okul karşılayamıyor. Bizim gidip olmayan paralarla iş yapmak gibi bir durumumuz yok zaten.*

M5: *Şu an için, dediğim gibi okulumuz yeni bir bina olduğu için, tadilat ve onarıma ihtiyacımız olmadığı için bütçemiz okul ihtiyaçlarını karşılıyor. Şu an sadece bir laboratuvar ve bir kütüphaneye ihtiyacımız var.*

M6: *Tabii bu bizi zorluyor. Ciddi anlamda zorluyor. Çünkü çalışanların ücretlerini ödemek, bizim için ciddi anlamda zorlaştı. Kantinden elde ettiğimiz sabit bir giderimiz olsa da bu gelirin üzerine sürekli bir miktar daha eklemek zorunda kalıyoruz. Benim okulum ve Antalya'daki okulların çoğunluğu hayırseverler*

tarafından yaptırıldığı için, hayırseverler okullarına desteklerini kesmiyorlar. Bu aslında bizim için çok büyük bir avantaj.

M7: İhtiyaçlarınızı asgari düzeyde tuttuğunuz zaman bütçeniz çok rahat karşılayabiliyor. Ancak siz çitayı ne kadar yukarı taşırsanız bütçenizin yetme ihtimali o kadar düşer tabii. O nedenle tabir caizse biz ayağımızı yorganımıza göre uzatmaya çalışıyoruz.

M8: Normalde okul bütçemiz, giderlerimizi karşılamıyor. Biraz önce de demiştim, kantin gelirimizin tamamı bir tane temizlik personeline gidiyor. Diğer temizlik personeline anasınıfı velileri tarafından karşılanıyor. Bunların dışında, diğer giderlerimizi karşılayabileceğimiz bir gelirimiz yok. Okul aile birliği tarafından yıllık 50 TL bağış toplanması kararlaştırılıyor. 800 öğrencimizin ancak 100 tanesinin velisi bağış yapıyor. Bunun da bizim harcamalarımızı karşılaması mümkün değil. Bazen okulda etkinlik, tiyatro, gezi vb. yaparak oradan gelen gelirlerle bazı ihtiyaçlarımızı karşılamaya çalışıyoruz. Ya da hayırsever bulup borçlarımızı hayırseverlere kapattırıyoruz. Bunun başka yolu yok. Yoksa yılda bir kez yaptığımız kermes gelirinin geliriyle okul ihtiyaçlarını karşılayamazsınız.

M9: Çok zorlanıyoruz. Yani sağdan soldan bir şeyler bulmaya çalışıyoruz, bazen borçlanmak zorunda kalıyoruz. Kendi şahsi paramızı kullanmak zorunda kalıyoruz. Yani çoğu zaman taşın altında sadece sizin eliniz kalıyor.

M10: Kendi yağında kavrulmak deyimi aslında tam olarak bizi anlatıyor. Bizim harcamalarımız, bütçemiz doğrultusunda oluyor. Dolayısıyla bu bütçeyi aşmak gibi bir durumumuz yok. Mesela bugün 100 bin TL paramız olsa, okulun tüm elektrik tesisatını yenilerdim. Ya da yeni bir bilişim ve kodlama sınıfı kurardım.

M11: Zaten sabit olarak getirisi olan bir tek kantinimiz var. O da ancak zorunlu ihtiyaçlarımızı karşılıyor. Bunun dışındaki gelirlerimiz sabit olmadığı için, onlara güvenerek iş yapamıyoruz.

M12: Bizim belirli bir bütçemiz var. Harcamalarımızı çok planlı bir şekilde yapmaya çalışıyoruz. Ben geldiğim günden beri de bu programı uygulamaya çalıştık. Bütçemiz doğrultusunda harcama yapmaya dikkat ediyoruz.

M13: Yeterli geliyor mu diye soruyorsanız, kılı kırk yarararak denkleştirmeye çalışıyoruz. Para sıkıntısı olunca, ya ucuzca kaçmak zorunda kalıyorsunuz, ya da her istediğinizi yapamıyorsunuz.

M14: Tam olarak karşılamasa da büyük oranda karşılıyor.

M15: İhtiyaçlar fazla, bütçe sınırlı olduğu için, denkleştirmekte zorluk çekiyoruz aslında. Tabir caizse ne kadar ekmek, o kadar köfte bizim için. Yani paramız ne kadar çok olursa o kadar çok hizmet verebiliyoruz.

M16: Okullarda genellikle denk bütçe kullanılır. Tahmini bütçe dediğimiz bütçe üzerinden işlem yapılır. Bir önceki yılda hangi kalemlerde gelir ve gider varsa, yaklaşık olarak buna göre bütçe hazırlanır. Ancak adından da anlaşıldığı gibi bu tahmini bütçedir. Çünkü velilerin ne kadar bağış yapacağını tahmin etmek mümkün değildir. Veli bağış yapmaya da bilir. Ancak bağış yapmadığı zaman da okulun ihtiyaçlarını bir şekilde gidermeye çalışıyoruz.

M17: Okulun biraz önce saydığım gelirleri, rutin giderlerimizi karşılıyor. Ancak fiziksel olarak okula bakım onarım yapmak istiyorsanız dışarıdan, kişisel ilişkilerinizi kullanarak ekstra kaynak bulmanız gerekiyor.

M18: Bütçe ile ihtiyaçlarımızı denk getirmeye çalışıyoruz. Gelirlerimiz doğrultusunda yapmamız gerekenleri yapmaya çalışıyoruz. Mesela malzeme alınacaksa, piyasa araştırması yaparak, bütçemize en uygun olanı almaya çalışıyoruz.

M19: Bütçe gelirler ve giderlerden oluşuyor. Bir yılda yapılacak masraflar aşağı yukarı bellidir. Ancak gelirler hiç bir zaman öngörülemez. Çünkü velinin ne kadar katkı sağlayacağını bilemezsiniz. Bütçenin gelir ayağı çoğu zaman bizim öngördüğümüz biçimde gerçekleşmez. Gerçekleşse bile gider ayağında başka sıkıntılarla karşılaşabilirsiniz.

M20: Okul yöneticileri kendi bütçesine göre giderlerini planlıyor. Bütçe yeterliyse, ona göre de harcama yapıyorlar. Mesela iki personel çalıştıracağı yerde bir personel çalıştırıyor. Malzeme alacağı zaman biraz daha düşük kalitelisini alıyor. Bir laf vardır ya ayağını yorganına göre uzat diye, biz de aynısını yapıyoruz. Harcamalarımızı bütçemize göre yapıyoruz.

4.3.2 Velilerin Okul bütçesinin, okul ihtiyaçlarını karşılama düzeyine yönelik görüşleri

Tablo 4.3.2 Velilere Göre Okul Bütçesinin, Okul İhtiyaçlarını Karşılama Düzeyi

No	Kod	Görüşler (Sebepler)	Sıklık
2	Kısmen Karşılıyor	Devlet katkısının çok düşük olmasından dolayı, bütçe yetmiyor.	4
		Okulumuzun güvenlik ve temizlik görevlisini bile kendimiz çalıştırmak için para topluyoruz.	1
		Bütçenin bir sınırı yoktur. Oldukça daha çok harcama yapabilirsiniz.	3
		Velilerin desteğiyle kısmen de olsa karşılanmaya çalışıyor.	3
		Sadece okulun genel giderlerini karşılıyor.	2
		Bütçe kısıtlı olduğu için, harcamalar da ona göre asgari düzeyde yapılıyor.	2
		Okul bütçesi temel ihtiyacı karşılayabilir ancak çocukların daha iyi bir ortamda eğitim alması için çok da yeterli değil.	3
3	Tamamen Karşılıyor	Bütçe hakkında çok fazla bilgim yok. Ancak gördüğüm kadarıyla okul ihtiyaçları fazlasıyla karşılanıyor.	2

Tablo 4.3.2 incelendiğinde veliler, okul bütçesinin, okul ihtiyaçlarını kısmen karşıladığını belirtmişlerdir. Görüşülen veliler içinde okul bütçesiyle ilgili bilgi sahibi olanlar, okul kantininin okulların kurtarıcısı durumunda olduğunu, birçok acil ihtiyacın kantin kirasıyla karşılandığını belirtmişlerdir. Veliler devletin okullara ekonomik olarak neden katkı sağlamadığını bir türlü anlamadıklarını, okul yöneticileri ve okul aile birliklerinin bu konuda çok zor durumda kaldıklarını belirtmişlerdir. Görüşme yapılan veliler, okullarının güvenlik görevlisinden, temizlik elemanlarına kadar birçok ihtiyacının veli desteği ile karşılandığını belirtmişlerdir. Veliler dışarıdan bakıldığı zaman birçok şeyin düzenli olduğunu ancak okul yönetimi veya okul aile birliği ile görüşüldüğü zaman işin iç yüzünün daha iyi görülebildiğini belirtmişlerdir. Veliler, yaptıkları katkılara rağmen bütçenin okul ihtiyaçlarını yeterince karşılamadığını belirtmişlerdir.

V.1: Okul bütçesi okulun kırtasiye giderleri veya ufak tefek arızalarının giderilmesi için yeterli geliyor. Ancak daha fazla etkinlik yapmak için yetmiyor.

V.2: Bütçe hakkında çok fazla bilgim yok. Ancak gördüğüm kadarıyla okul ihtiyaçları fazlasıyla karşılanıyor.

- V3:** *Şu an zorunlu ihtiyaçları karşılıyor. Ancak biraz daha fazla olursa daha iyi olur.*
- V4:** *Karşılamiyor. Zaten bu nedenle de sürekli olarak bağış toplaniyor.*
- V5:** *Yeterli değil. Yani talep ne kadar çok olursa ki velilerde talep bitmez, o zaman çita yükseliyor. Bizim bütçemiz bence temel giderlerimizi karşılamaya yetiyor.*
- V6:** *Okul bütçesi hakkında pek bilgim yok. Ancak eminim ki okul yönetimi, bu konuda elinden geleni yapıyordur. Yalnız gördüğüm kadarıyla okul bütçesi okul ihtiyaçlarını karşılıyor.*
- V7:** *Ben daha önce de çocuklarımı başka okullara gönderdim. Oralarda da okullar hep aynı sorunlarla karşı karşıya kalıyor. Okulların bütçeleri, ihtiyaçlarını hiç bir şekilde karşılayamıyor. Şu anda da yeterli olmadığını düşünüyorum. Bence bu konuda devletimizin okullara daha çok bütçe ayırması gerektiğini düşünüyorum.*
- V8:** *Benim bildiğim kadarıyla, sadece okulun genel giderlerini karşılıyor. Bunun dışında, çocukların eğitsel faaliyetlerine doğrudan çok fazla etkisi olduğunu düşünmüyorum. Bütçemiz kısıtlı olduğu için, harcamalar da ona göre asgari düzeyde yapılıyor.*
- V9:** *Yetersiz. Ancak velilerin desteğiyle kısmen de olsa karşılanmaya çalışıyor.*
- V10:** *Açıkçası, bu okulun kantin kirası olmasa ne yaparlardı bilmiyorum. Velilerin çoğunun, maalesef sene başında belirlenen, öğrenci başına aylık 10 TL (Bir sigara parası bile değil) bile vermediği için, iyi ki kantin parası var diye düşünüyorum. Aslında çok daha fazla iş yapılabilirken, bütçe kısıtlı olduğu için, minimum düzeyde iş yapılıyor.*
- V11:** *Ne yazık ki karşılamıyor. Biz Antalya'nın en uç mahallelerinden birinde yaşıyoruz. Okulumuzda güvenlik görevlisini bile kendimiz çalıştırmak için para topluyoruz. Devletin bu konuda bir desteği yok. Onun için giderimiz, gelirimizden fazla.*
- V12:** *Şu an karşıliyordur tabii. Ancak veliler daha çok katkı sağlarsa bu daha olumlu olur diye düşünüyorum.*
- V13:** *Okul bütçesi temel ihtiyacı karşılayabilir ancak çocuklarımızın daha iyi bir ortamda eğitim alması için çok da yeterli olduğunu düşünmüyorum. Bir de şunu söylemek istiyorum, tabii ki bütçenin bir sınırı yoktur. Oldukça daha çok harcama yapabilirsiniz.*
- V14:** *Bazen karşılarken, bazen karşılamıyor. Çünkü veli bağışlarının ne zaman yapılacağı belli olmuyor.*

V15: Devlet katkısının çok düşük olmasından dolayı, bütçe bence yetersiz tabii. Bizim okulumuz 1217 kişi. Böyle olunca bu kadar kalabalık bir okulu temizlemek için iki hizmetli yetersiz geliyor. Böyle olunca, okul idaresi, ek hizmetli çalıştırmak zorunda kalıyor. Bunun için de para gerekiyor.

V16: Bence yeterli değil. Biraz daha yüksek olsa, temizlik ve diğer okul içindeki hijyen gerektiren işler daha çok yapılabilirdi.

V17: Ben bu konuda kesinlikle karşıladığını düşünmüyorum. Ancak mevcut bütçeyle kısıtlı bir şekilde zorunlu ihtiyaçlar karşılanabiliyor.

V18: Çok fazla karşıladığını düşünmüyorum. Okulun ihtiyaçları çok fazladır. Bunların sadece zorunlu olanları karşılanıyor.

V19: Çok zor tabii. Okulun birçok ihtiyacı var. Bunları mevcut bütçe karşılamakta zorlanıyor. Yetmediği zaman da kısıtlama yoluna gidiliyor.

V20: Ne yazık ki karşılamıyor. Okulumuzun güvenlik ve temizlik görevlisini bile kendimiz çalıştırmak için para topluyoruz. Devletin bu konudaki desteği çok kısıtlıdır. Onun için giderimiz çok fazla.

4.4 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular: Okul yöneticilerinin okullara finansal kaynak bulmada karşılaştıkları güçlükler:

Tablo 4.4.1 Yöneticilerin Okullara Finansal Kaynak Bulmakta Karşılaştıkları Güçlüklerle Yönelik Görüşleri

No	Kod	Sıklık
1	İmkânların Yetersizliği	3
2	Yöneticilerin Karşıdaki Kişiler Tarafından Yanlış Anlaşılması	4
3	Okulun Bulunduğu Bölgenin Sosyoekonomik durumu	3
4	Dilenci Durumuna Düşülmesi	6
5	Karşıdaki Kişilerin Mevcut Durumdan Bihaber Olması	4
6	Bakanlığın, Okullara Her Türlü Kaynağı Aktardığının Düşünülmesi	3

Tablo 4.4.1 İncelendiğinde yöneticiler okullara finansal kaynak bulmakta, dilenci durumuna düşülmesinin çok vahim bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Okul yöneticileri, gerek velilerin, gerek okul çevresindeki vatandaşın bu konuda yeterince

bilgi sahibi olmamasından dolayı, kendilerini ifade etmekte zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bu konuda bazen yanlış anlaşıldıklarını da söyleyen yöneticiler, durumu karşıdaki kişilere anlatmak için hem çok zaman, hem de çok büyük bir enerji harcadıklarını da belirtmişlerdir. Yöneticiler, insanların çoğu zaman, bakanlığın okullara her türlü kaynağı aktardığını düşünmelerinden dolayı okullara katkı sağlamak istemediğini belirtmişlerdir. Bazı yöneticiler ise okulun bulunduğu bölgenin sosyoekonomik durumundan yakınıp, bölgedeki vatandaşların zaten kendi geçim derterinde olduğunu, bu nedenle okula ekonomik katkı sağlayamadıklarını belirtmişlerdir.

M1: *Okul yöneticisi olarak okulları bir şekilde işletmek zorundayız. İmkânlarımız kısıtlı, ihtiyaçlarımız sınırsız. Bu konuda kendimizi bazen dilenci yerine koyabiliyoruz. Yani gidip birilerinden, kendimiz için istemediğimiz şeyleri okul için isteyebiliyoruz.*

M2: *Bir zamanlar bizim İlçe milli Eğitim Müdürümüz Şu cümleyi kullanırdı " Okul müdürleri asla müteahhit değillerdir ve bunu yapmalarını arzulamıyoruz" derdi. fakat çalıştığımız ortamın Temizliği, düzeni, bozulan bölgelerin tamirat ve tadilatı okul yönetimini doğrudan ilgilendirdiği için Okul müdürleri müteahhit olmak zorundalar.*

M3: *Bu iş aslında bizim için bayağı bir sıkıntılı. Çünkü biz şahsımız için yapmadığımız birçok şeyi okuldaki öğrencilerimiz için yapıyoruz. Yeri geliyor çevredeki zengin iş adamlarını buluyoruz ve bunlardan okulumuz adına makbuz karşılığında para istiyoruz resmen. Bu tür durumlar bazen bizi bu ortamlarda dilenci gibi bir pozisyona düşürüyor ancak bundan hiç bir zaman gocunmuyorum ben.*

M4: *Okul yöneticinin eşi dostu çoksa, ilişkileri iyiye, okul zaten finansman sorunu yaşamaz. Aslında belki çok kötü bir tabir olacak ama okul yöneticileri bir nevi, kapı kapı gezip dilencilik yapıyor. Burada güçlüklerle karşılaşmak ya da onları çok kolay yenmek, okul yöneticisinin iletişim becerileriyle doğru orantılı aslında.*

M5: *Finans sağlama başlı başına bir güçlük zaten. Yani, özellikle okul müdürü hayırseverlerden, şirketlerden, velilerden kaynak sağlama için uğraşiyor. İnsanlar, çocukları sizin okulunuzda okumuyorsa, maddi durumu çok iyi olsa da yardım etmek istemiyor. Burada şunu da söyleyebilirim; okulun bulunduğu sosyokültürel alan da bu açıdan çok önemlidir.*

M6: Okul müdürleri bu anlamda ciddi sorunlar yaşıyorlar. Çünkü Bakanlığın temel eğitimin ücretsiz olduğu, bağış toplamanın yasak olduğu yönündeki açıklamaları, bizi çok zor durumda bırakıyor. Tabii zorla bağış adı altında para alınmasına ben de karşıyım. Ancak destek anlamında katkı sağlanması, bizleri son derece rahatlatıyor. Okulların ihtiyaçlarının %80'inin karşılanmasında zaten okul yöneticilerinin payı var. Sürekli kaynak aramak zorundayız. Çünkü okulu bir ev gibi düşünün sürekli ihtiyaçları olan, dışarıdan hiç bir kaynak aktarılmayan bir ortam. Onun için bizler de okulumuzu, kendi evlerimiz gibi yönetmeye çalışıyoruz. Ancak biz okullarımız için sürekli olarak kendi sosyal çevremizi ve kendi kredimizi tüketiyoruz. Kaynak bulmak hakikaten zor bir iştir gerçekten.

M7: Bizim okulda finansal kaynak bulma işini daha çok okul aile birliği üyelerimiz sağlıyor. Ben daha çok harcamaları takip edip denetliyorum. Okulumuzun demirbaş talebi varsa üst makamlara bildiriyorum. Ellerinde varsa gönderiyorlar zaten.

M8: Bu konuda maalesef üstlerimiz bize yardımcı olamıyorlar. Belediyelere gittiğimiz zaman, ufak tefek ihtiyaçlarımızı karşılıyorlar ancak, asıl önemli ihtiyaçlarımız konusunda onlar da bir şey yapmıyorlar. Burada okul müdürünün ikili ilişkileri iyiyse, sosyal çevresi bu anlamda genişse, kaynak bulabiliyor. Kaynak bulmak tamamen okul müdürünün yeteneğine kalıyor.

M9: Velilerin çoğu, devlet okullarının ihtiyaçlarını devlet karşılıyor diye düşünüyor. Para istemek zor bir iştir. Bundan daha zor olanı ise veliye okulun bir kaynağının olmadığını anlatmaktır. Bu parayı gerçekten çocukları için istediğinizi inandırmanız gerekiyor. Niyetinizin çok iyi olduğunu anlatmanız gerekiyor. Herkese kendimizi ifade etmeye çalışıyoruz. Sağdan soldan bir şeyler bulmaya çalışıyoruz, bazen okul yerine borçlanmak zorunda kalıyoruz. Kendi şahsi paramızı kullanmak zorunda kalıyoruz. Yani çoğu zaman taşın altında sadece bizim elimiz kalıyor.

M10: Biz velilerimize ancak sorunlarımızı paylaşıyoruz. Onlar, eğer bize inanırlarsa, bir şekilde bağış yapıyorlar. Bunların yanında İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne gidiyoruz, kendi dostlarımıza, arkadaşlarımıza ve akrabalarımıza gidiyoruz. Çevremizde kim varsa onlardan kaynak bulmaya çalışıyoruz. Bir de şu var, okul müdürüyseniz, mutlaka kendi cebinizden de para harcıyorsunuz. Buna rağmen insanların aklında bazen bizlerle ilgili soru işaretleri bile kalıyor.

M11: Aslında isteyince oluyor. Karşımızdaki kişilere ihtiyaçlarımızı ve isteklerimizi çok iyi anlatabilirsek bize yardımcı oluyorlar. Bence bu konuda çalışma

arkadaşlarımızı ve velileri yeterince koordine edebilirsiniz, çok da güçlük çekmezsiniz.

M12: En büyük güçlük, dilenci pozisyonunda olmak. Benim görevim veliden bağış toplamak olmadığını bilmeme rağmen, paraya ihtiyacımın olduğunu bilmek ve bu para olmadan okuldaki işleri yapamayacağımı bilmek beni çok sıkıyor. Hesap veren durumda oluyorsunuz. Bazen sözleriniz yanlış anlaşılabilir.

M13: Son dönemde bu konuda çok zorlandım. Okulumuz merkezde, iyi bir muhitte bulunduğu için, büyük firmalar destek olmak istemiyor. Son dönemde, ülkedeki ekonomik sorunlardan dolayı destekçileri, hayırseverleri de bulamıyoruz.

M14: Ben bazen okul için esnaf ziyaret ederken, kendimi dilenci pozisyonunda görüyorum. Bunu anlayışla karşılayanlar oluyor. Bazen de tepkiyle karşılayıp, devletin her türlü desteği zaten verdiğini söylüyorlar. Ben iyi veya kötü, burada devleti temsil ediyorum. Devleti temsil eden kişi, dilenci pozisyonuna düşmemeli. Bakanlığın, öğrenci mevcuduna göre, okullara kaynak ayırması gerektiğini düşünüyorum.

M15: Bizim okullara maddi kaynak sağlamak gibi resmi bir görevimiz yok aslında. Ancak okulların fiziki imkânlarını arttırmak adına bunu yapmak zorunda kalıyoruz. Bunun için yeri geliyor zamanımızı, enerjimizi, kendi çevremizi kullanıyoruz. Yeri geliyor çevremizdeki STK'lardan ve belediyelerden yardım alıyoruz. Ancak şunu da belirtmek istiyorum; merkezi bir okulda bulunmamız hasebiyle, bu konuda daha şanslıyız. Velilerimizin imkânlarının daha geniş olması ve bu imkânları seve seve okul için kullanmaları bizi rahatlatıyor.

M16: Öncelikle bizler, okulların finansal kaynaklarının devlet tarafından karşılanmasını arzu ederiz. Ancak daha önce de bahsettiğim gibi, bakanlığımız sadece belirli kalemlerde katkı sağlıyor. Biz çevredeki esnaftan bir bağış talep etmiyoruz. Okulumuz merkezi bir bölgede olması nedeniyle daha çok bilinçli veliler okulumuza katkıda bulunuyorlar. Ben kendi okulumda okul aile birliğinin yaptığı çalışmaları koordine ediyorum.

M17: Ben bu konuda çok da güçlükle karşılaştığımı söyleyemem. Ancak şunu söyleyeyim, okula geldiğim günden beri, Kaynak sağlamak için hiç durmadan çalıştım. Boya fabrikalarına, fayans fabrikalarına ve bunlara benzer birçok büyük kuruluşa defalarca mail attım. Bunların birkaçı geri döndü. Kendi tanıdığım arkadaşlarımı, eşimin çevresini, kısacası tüm imkânlarımı bu okul için kullandım.

Ama bu sürekli yapılacak bir şey değil. Çünkü bazı krediler ancak bir kez kullanılabilir.

M18: *Artık veliler eskisi gibi okullara pek katkı sağlamıyor. Biz katkı işine sadece veli olarak bakmıyoruz. Çevredeki mahalle sakinlerinden ya da esnaflardan da destek olmalarını istiyoruz ve bunu da sağlıyoruz.*

M19: *En büyük güçlük mevzuatın bizim elimizi kolumuzu bağlaması. Veliyi bağış almak için zorlayamazsınız. Bunun yanında sosyal kültürel faaliyetlerde sponsorlar buluyoruz. Bu kapsamda kaynak sağlayabiliyoruz ama çok kısıtlı oluyor.*

M20: *Biz isteriz ki öğrencilerimiz daha güzel bir ortamda eğitim alsınlar. Teknolojik materyalleri daha çok kullansınlar. Daha hijyenik şartlarda eğitim görsünler. Bunların gerçekleşebilmesi için finansal kaynağa ihtiyacınız var. Eğer okulunuzda finansal kaynaklarınız kısıtlıysa, zorluklar yaşıyorsunuz. Hayırsever bulmaya çalışıyorsunuz. Okulun gelir kaynaklarını arttırmaya çalışıyorsunuz. Kaynak sağlayamadığınız yerde bütçeyi kısımaya başlıyorsunuz zaman da vaktinizin çoğunu eğitim öğretim için değil de kaynak aramak için kullanıyorsunuz. Bir ekonomist gibi davranmaya başlıyorsunuz. Hangi usta daha ucuza iş yapar, hangi ürün nerede ucuz diye sürekli olarak piyasa araştırması yapıyorsunuz. Bunları sağlamaya çalışırken de ister istemez zorlanıyorsunuz.*

4.5 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular: Velileri, okullara nakdi ve aynı katkı sağlamaya güdüleyen etkenler nelerdir

4.5.1 Okul Yöneticilerinin Velileri, Okula Katkı Sağlamaya Güdüleyen Etkenlere Yönelik Görüşleri

Tablo 4.5.1 Velileri Okula Katkı Sağlamaya Güdüleyen Etkenlere Yönelik Yönetici Görüşleri

No	Kod	Sıklık
1	Etkili İletişim	7
2	Güven	9
3	Yapılan Somut İşler	9
4	Velinin Eğitime Değer Vermesi	4
5	Yönetici ve Öğretmenlerin Olumlu Tavırları	9
6	Yönetimin Şeffaf Olması	3
7	Okulun Akademik Başarısı	3
8	Okulun Fiziksel Durumu	8
9	Velinin Okulu Sahiplenmesi	4

Tablo 4.5.1 İncelendiğinde yöneticilerin çoğunun, velilerin okula katkı sağlaması için yönetici ve öğretmenlerin veliye karşı olumlu tavırları, okulda yapılan bağışlar karşılığında somut işler yapılması, okul yönetiminin velilerle olan iletişiminin sağlıklı olması ve velilerin okula güvenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Yöneticiler eğitime değer veren, çocuğunun akademik başarısının artırılması için daha çok çaba sarf eden velilerin hem okula daha çok uğradığını hem de okula daha çok katkı sağlamak istediğini belirtmişlerdir. Ayrıca okul aile birliğinin şeffaf olması da velilerin okula katkı sağlamasını olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Yöneticilerle yapılan görüşmelerde, velilerin kafasındaki önyargılardan kurtarılarak, okulu sahiplenmesi, benimsemesi sonucunda okula daha çok katkı sağlamak istedikleri görülmüştür. Ayrıca yöneticiler okula katkı sağlama konusunda ilkökul

yöneticilerinin daha şanslı olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticiler, çocuğu okula yeni başlayan velilerin daha hevesli olduğu için okula her türlü katkıyı sağlamaya istekli olduklarını belirtmişlerdir.

M1: İlk önce velileri işin içine katmak gerektiğini düşünüyorum. Bir şeyin eksik olduğunu fark ettirmekle başlayan sonrasında da onun için araştırma yapıp alıma kadar süren bir süreçte içinde olursa eğer, veli zaten güdülenmiş oluyor ve katkı sağlamaya çalışıyor elinden geldiği kadar. Ancak genelde okul aile birliği içinde olanlar bu davranışı sergiliyorlar. Okul aile birliği dışındakiler genellikle uzak durmayı tercih ediyorlar. Okula sık sık gelip giden veliler okulu daha çok sahipleniyor. Öğretmenlerle ilişkileri daha güçlü oluyor.

M2: Öncelikle velinin size güvenmesi gerekiyor. Yapılan harcamaların gerçekten yerinde harcandığını, gözle görünür bir şeyler ortaya konulup konulmadığını peşinde oluyor. Veli bir nevi bizleri takip ediyor. Veli bir lira bile bağışta bulunsa, bu bir liranın nereye harcandığını merak ediyor. Okulda yapılan temizlik, değişiklikler ve yenilikleri veli fark ettiği zaman bize olan güveni ve itimadı bir anda değişiyor.

M3: İdareci ve öğretmenlerin, okula katkı sağlanmasının gerekliliğini net bir biçimde anlatması gerekiyor. Yardım talebinde bulunan veli de paranın gerçekten çok verimli bir şekilde harcandığını görmek istiyor. Kısaca veli somut şeyler görmek istiyor. Temiz, bakımlı bir okul görünce doğal olarak katkı sağlıyor.

M4: Okula güvenmeleri gerekiyor. Okula ve yönetime güvendikleri zaman, zaten veliye daha bir şey söylemeden her türlü işe tamam diyorlar.

M5: Siz bahçeyi boyadığınız zaman, duvarları boyadığınız zaman, kısacası somut bir şeyler yaptığınız zaman veli verdiği paranın doğru kullanıldığını düşünüyor. Genellikle 1. sınıf velileri bu konuda çok hevesli oluyor. Okula ilk defa geliyorlar. Bu nedenle okula, özellikle de kendi sınıflarına katkı sağlamak istiyorlar. Özellikle sınıf bazında çok hevesli oluyorlar ve kendileri talep ediyorlar. Ama daha sonraki yıllarda bu istek azalıyor. Tabii burada İlkokullardaki sınıf öğretmenlerinin etkisi de çok büyük. Özellikle iletişimi iyi olan öğretmenlerin velileri, okula daha çok katkıda bulunuyorlar.

M6: Bir anne baba için çocuk dünyanın en değerli varlığıdır. Her anne baba, çocuğunun okumasını ve iyi yerlere gelmesini istiyor. Doğal olarak bulunduğu

okulun da iyi olmasını istiyor. Bu, velinin okula katkı sağlamasına sebep olan en büyük etkidir bence. Diğer bir neden, yönetimin güçlü olması, öğretmen kadrosunun iyi bir ortam oluşturması ve velilere bunu yansıtmasıdır. Ayrıca veliye verilen sözlerin zamanında tutulması da önemli bir faktördür. En önemlisi de okul idaresinin objektif ve şeffaf olması diye düşünüyorum.

M7: Her şeyden önce okula karşı güven. Okulun şeffaf olması da önemli bir etkidir. Mesela biz yapacağımız bütün işleri sene başında konuşuruz, yıl içinde yaparız ve yaptığımız işin hesabını da okul panosuna asarız. Bunların yapılmasının her aşamasında veliler de dâhil olduğu için okula daha çok katkı sağlama eğiliminde oluyorlar. Son olarak da veli, kendisine ve öğrencisine değer verildiğini görmeli diye düşünüyorum. Değer verildiğini gören velide, aidiyet duygusu artacaktır.

M8: Velinin, öğretmenle, okul yönetimiyle kurduğu sağlıklı ilişkiler. Bunun yanında eğitimin bir gereklilik olduğu algısının veliye kazandırılması çok önemli. Bizim velilerimizin sadece 100 tanesi bu algıya sahip. Okulumuz, bu veliler sayesinde başarısını sürdürüyor. Aynı şekilde velinin okula güvenmesi de çok önemli tabii. Son olarak da velinin istediği zaman okul yönetimine ya da öğretmene çok rahat ulaşması da bu konuda çok önemlidir tabii.

M9: Velinin okula bakış açısı, bu konuda çok belirleyici oluyor. Okul veliye bu anlamda olumlu mesaj verebilmişse, veli katkı sağlıyor. Bunun yanı sıra yöneticinin iletişim becerisi de çok önemli. Eğer velilerle doğru frekansla konuşabilirse, velileri çok rahat ikna edebiliyor. Ayrıca veli okula geldiği zaman, temiz bir bina, ilgili öğretmenler, güçlü bir yönetimle karşılaştığı zaman doğal olarak katkı sağlamak istiyor.

M10: Veliler, sizin elle tutulur bir şeyler yaptığınızı görürlerse, yardımcı oluyorlar. Şöyle kabaca bir örnek vereyim, okulun arka bahçesindeki çocuklar için tehlike arz eden kanalizasyonu kaldırttığınızda kimse görmüyor. Ama okulun giriş kısmına güzel bir fayans yaptırdığınızda insanların gözüne batıyor ve etkileniyorlar. Yani veliler somut bir şeyler arıyorlar. Sizin öğretmenleri takip ettiğinizi, çocuklarla ilgilendiğinizi gören öğrenciler, bunu akşam evde ailelerine anlatıyor. O zaman veliler bunlardan olumlu etkileniyor.

M11: Ben velilerin ortaokulda biraz daha duyarsız olduğunu düşünüyorum. Bunun yanında öğrenciler biraz daha yetişkin olduğu için, okulda olan biteni ailesine hemen aktarıyor. Bu da aslında bizler için iyi bir faktör. Çünkü okulda çocuklar için

sürekli sosyal ve kültürel etkinlikler yapmaya çalışıyoruz. Etkinlik ve yarışmalarda öğrencilerimizi onure ediyoruz. Tabii bunları gören veli doğal olarak okula karşı güzel duygular besliyor ve okula katkı sağlama eğilimine giriyor.

M12: Bizim kurumumuz ilkokul olduğu için burada öğretmenlerin katkısını birinci sırada geliyor. Bir öğretmen eğer isterse, sınıfındaki tüm veliler okula katkı sağlar. Bunun yanındaki en büyük etken, velinin verdiği paranın karşılığını görmesidir. Çocuk, okuldaki eğitim öğretim faaliyetlerinden yeterince faydalaniyorsa veli bundan memnun kalıyor. Okul yönetimi verilen paraları israf etmeden, ihtiyaçlara uygun harcıyor görüntüsü de çok önemli.

M13: Veliler, okula bir şeyler yapıldığını görürlerse, destek olmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Yani velinin size inanması gerekiyor. Özellikle ilkokullarda öğretmenlerin sözü çok daha değerlidir. Bu konuda velileri ikna edebilen yegâne kişi öğretmenlerdir bence.

M14: Veli okulda ihtiyaçlarının karşılanmasını bekler. Burada okul müdürünün çok büyük etkisi var. Velilerle iletişimini çok iyi tutmak zorundadır. Kısacası veliye, çocuğunun güvende olduğu hissettirmek gerekiyor.

M15: En büyük etkenlerden biri okulun eğitim öğretimdeki başarısı bence. Bir diğer okul yönetiminin güvenilir olması. Okul yönetimi ve öğretmenlerin veliye karşı olumlu tutumları ve okul aile birliğinin şeffaf olması ve okulun fiziki şartlarının elverişli olması da bu konuda çok önemlidir.

M16: Veliler, bu okul bizim okulumuz, burada benim de bir katkım olsun düşüncesiyle hareket ederse okula yaklaşımı daha olumlu oluyor. Okuldaki velilere yapılacak olan işler her yönüyle anlatılırsa o zaman da katılım oluyor. Çünkü veli, yaptığı bağışın nereye harcandığını biliyor.

M17: İşin büyük çoğunluğunu, sağlıklı bir iletişim oluşturuyor. Okul yöneticisinin iletişim becerisinin çok güçlü olması gerektiğini düşünüyorum. Bunun yanında samimiyet olması gerekiyor. Ben bütün veli toplantılarına katıldım. Yapmak istediklerimi anlattım. Onlar da büyük destek sağladılar. Pek çoğu bu samimiyetime karşılık nakit yardımı olmasa da ya çevresiyle alakalı katkılar sağladı, ya da elinde okulumuza yarayan ne varsa getirdi. Bunun yanında ben velilerime değer verir, onları mutlaka dinlerim. Her sabah 7.30 da kapıda çocuklarımı ve velilerimi karşılarım. Güler yüzlü olmaya çaba gösteririm. Elimden geldiğince onlarla sohbet ederim.

M18: Veliler, kendi çocuklarının eğitim gördüğü ortamın en iyi şekilde hazırlanması için ellerinden geleni yapmaya çalışıyorlar.

M19: Okul veliyi yapacağı projeler, eğitim faaliyetleri konusunda ikna etmişse, veli okula yaptığı yardımın çocuğunun eğitimin, güvenliği veya sağlığı için harcadığını düşünüyorsa okula katkı sağlayacaktır.

M20: Her veli çocuğunun daha iyi şartlar altında eğitim almasını ister. Bu en büyük nedendir bence. Bunun yanında okulda bir başarı varsa, veliler çocuklarını bu okula yönlendiriyor. Yönlendirirken de okula daha fazla katkı sağlamaya çalışıyor. Ayrıca okul yönetimi ve öğretmenlerin velilerle iletişimi de bu konuda çok önemli. Veliyi ihtiyacınız olduğuna ikna edebilirsiniz veli yardım ediyor zaten.

4.5.2 Velilerin, Okula katkı sağlamaya güdüleyen etkenlere yönelik görüşleri

Tablo 4.5.2 Okula Katkı Sağlamaya Güdüleyen Etkenlere Yönelik Veli Görüşleri

No	Kod	Sıklık
1	İletişim	2
2	Velinin Okulu Sahiplenmesi	3
3	Yapılan Somut İşler	4
4	Velinin Çocuğun Eğitimine Değer Vermesi	9
5	Yönetici ve Öğretmenlerin Olumlu Tavırları	3
6	Yönetimin Şeffaf Olması	3
7	Okulun Akademik Başarısı	4
8	Okulun Fiziksel Durumu	3

Tablo 4.5.2 İncelendiğinde veliler, okula katkı sağlamaya güdüleyen en büyük etkenin velinin çocuğun eğitimine değer vermesi olduğunu belirtmişlerdir. Veliler, çocuklarının daha iyi bir eğitim alabilmesi, daha kaliteli bir ortamda bulunması için okula katkı sağladıklarını belirtmişlerdir. Velilerin bazıları ise, yaptıkları katkıların, somut işlerde kullanıldığını görünce mutlu olduklarını, o zaman daha çok katkı sağladıklarını belirtmişlerdir. Veliler, okul yönetiminin kendileriyle

olan iletişiminin de çok önemli olduğunu, kendilerine yöneticiler ve öğretmenler tarafından değer verildiğinde okulu daha çok sahiplendiklerini ve daha çok katkı sağladıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca veliler okulun fiziksel durumu ve akademik başarısından da etkilendiklerini, eğer temiz ve düzenli aynı zamanda akademik olarak başarılıysa her türlü katkıyı sağladıklarını belirtmişlerdir. Veliler her şeyin başında güvenin geldiğinin altını çizerek, okul aile birliğinin yaptığı işleri son derece şeffaf bir şekilde yapması gerektiğini, velilerin aklında soru işaretlerinin kalmaması gerektiğini belirtmişlerdir. Veliler okula güvenen, yapılan işleri gören ve okulu benimseyip sahiplenen velilerin kendiliğinden okula katkı sağlayacağını belirtmişlerdir.

V.1: *Çocuğum bu okulda okuyor. Onun daha iyi bir eğitim alabilmesi, daha kaliteli bir ortamda bulunması için bir şeyler yapmak istiyorum. Okula katkıda bulunmak istiyorum yani. Mesela okulda Çocuğumun eğitimi için faydalı olan, hoşumuza giden etkinlikler var. Bunları gördükçe tabii ki okula daha çok katkıda bulunmak istiyorum.*

V2: *Bence okulun her yönden kalkınması ve daha başarılı olması velileri katkı sağlamaya yönlendiriyor. Mesela her veli çocuğunun daha nezih bir ortamda eğitim görmesini ister ya da sosyal ve kültürel anlamda daha iyi bir düzeyde olmasını ister.*

V3: *Bence velilerin kişisel düşüncelerinden kaynaklanıyor olabilir. Her veli de her okul da bir olmuyor. Veli çocuğunun daha iyi bir eğitim göreceğine inanırsa okula katkıda bulunuyor.*

V4: *Güven duygusu. Her şeyden önce veliler, karşılarındaki insana güvenmeli. Yapılan işleri görmeli. Gördükten sonra taşın altına ellerini koyacaklardır. Kısacası, toplanan paraların doğru işler için harcandığını görmeleri gerekiyor. Görürlerse bütün veliler okula destek olur.*

V5: *Bence velinin okula girmesi çok önemli. Okula giren veli doğal olarak eksiklikleri de görüyor.*

V6: *Bence burada en önemli etken çocuklarının eğitimi. Yani her veliyi okula katkı sağlamaya güdüleyen etkenin, çocukları olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle her velinin desteklemesi gerektiğini düşünüyorum.*

V7: Veliler burada birbirlerini etkiliyor aslında. Okulumuzda yapılan güzel hizmetleri görünce veliler katkı sağlıyor tabii. Ancak bazen katkı sağlamak istese de, parası olmuyor velinin.

V8: Veli, okul yönetimini, öğretmenleri sevip benimsemişse, okula katkı sağlayacaktır. Bunun dışında velilere yapılan bağışlarla ilgili bilgi verilmesi de önemli. Somut işler yapıp, velilere açıklama yapılarak, detaylı olarak bunlar anlatılırsa veliler okula katkı sağlar.

V9: Her şeyden önce velilerin yapılan işleri gözleriyle görmesi. Yapılan işlerin belgelenmesi, işlerin şeffaf olması da etkili tabii. Bir veli okulla çocuğunu kaydederken ilk önce akademik başarısına, sonra okulun temizliğine dikkat ediyor. Bunlar eğer velinin istediği düzeydeyse, zaten istenen bağışa asla hayır demez. İlgili aile her zaman çocuğunun eğitimine destek verir.

V10: Velilerin birbirini etkilemesi bence bu konuda önemli. Yine insanların eğitime değer vermesi de önemli.

V11: Öncelikle velilerin eğitim konusunda ilgili olması bu konuda çok etkili oluyor bence. Bunun yanında okulda daha güzel şeyler yapılabilmesi için olabilir. Bir de, ilkokulda sınıf öğretmenleri daha etkili oluyor. Öğretmenler bu konuda velilerini daha çok teşvik ediyor. Ortaokulda veliler biraz daha bezmiş oluyor bu konuda.

V12: Okul yönetiminin iletişimden kaynaklanıyor olabilir. Tabii okul aile birliğinin de etkisi var bence.

V13: Her şeyden önce, bütün veliler, çocuklarının, daha başarılı, daha iyi bir okulda okumasını ister. Bunu isteyen veli de, kendi imkânları ölçüsünde yardım edecektir. Tabii okul yönetiminin, velilerle olan ilişkisi de bu konuda etkili olur. Okulun ihtiyaçları velilere doğru bir şekilde aktarılmalı. Okula katkı sağlayan veli, verdiği paranın karşılığını görünce daha çok katkı sağlamak ister.

V14: Gönüllülük her şeyden önemli tabii. Okul yöneticileriyle ve öğretmenlerle iletişimleri iyi olması da önemlidir. Okul yöneticilerinin güler yüzlü ve tatlı dilli olması da buna sebep oluyor.

V15: Bizim en değerli varlıklarımız, çocuklarımız. Çocuklarımızın daha iyi bir ortamda eğitim görmesi için, daha çok sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabilmeleri için, okula destekte bulunmalıyız.

V16: Her veli, okulun daha temiz, daha düzenli olmasını ister. Çocuklarının daha iyi bir ortamda eğitim almasını ister. Bunlar bence çok etkili oluyor.

V17: Veliler olarak en değerli varlıklarımız, çocuklarımız. Onların daha iyi bir ortamda eğitim görmesi için, daha çok sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabilmeleri için, okula destekte bulunmalıyız diye düşünüyorum.

V18: Bizler çocuklarımızın daha iyi bir eğitim almasını isteriz. Okul yönetiminin bizlerle iletişimi de çok önemli burada tabii. Tabii okul aile birliğinin şeffaf olması da bunu etkiliyor bence.

V19: Öncelikle veli çocukların daha iyi bir ortamda okuması için katkı yapar. Bunun yanında okul yönetimi ve öğretmenlerin de tavırları çok önemli.

V20: Veli çocuğunun eğitimine ne kadar önem veriyorsa, okula da o kadar katkı sağlar. Okulda daha güzel şeyler yapılabilmesi de etkili olabilir. Aslında bu konuda sınıf öğretmenleri daha etkili oluyor. Öğretmenler bu konuda velilerini daha çok teşvik ediyor. Ortaokulda veliler bu konuda biraz daha geri planda kalıyor.

4.6 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular: Velileri, okula katkı sağlamaktan uzak tutan etkenler nelerdir

4.6.1 Okul Yöneticilerinin Velileri, Okula Katkı Sağlamaktan Uzak Tutan Etkenlere Yönelik Görüşleri

Tablo 4.6.1 Velileri, Okula Katkı Sağlamaktan Uzak Tutan Etkenlere Yönelik Yönetici Görüşleri

No	Kod	Sıklık
1	İletişim Sorunu	7
2	Güven Sorunu	2
3	Velilerin Yaptıkları Bağış Karşılığında Okullarda İş Yapılmadığını Düşünmesi	9
4	Velinin Eğitime Değer Vermemesi veya Okulu Sahiplenmemesi	3
5	Yönetici ve Öğretmenlerin Olumsuz Tutumları	4
6	Önyargılar	4
8	Velilerin Söylemleriyle Birbirini Olumsuz Etkilemesi	6
9	Veli Bağışlarıyla İlgili Medyada Yapılan Açıklamalar	3
10	Velilerin, Okulların Tüm İhtiyaçlarının Devlet Tarafından Karşılandığını Düşünmesi	5

Tablo 4.6.1 incelendiğinde yöneticiler, velileri okula katkı sağlamaktan uzak tutan en büyük etkenin, yaptıkları bağış karşılığında okullarda iş yapılmadığını düşünmeleri olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanında okul yönetimiyle velilerin iletişim sorunu ve velilerin söylemleriyle birbirini olumsuz etkilemesi de velileri okula katkı sağlamaktan uzak tuttuğu görülmüştür. Yöneticiler, kendilerini en çok medyada çıkan haberler ve bakanlık yetkililerinin bağış yapılmaması yönünde çağrılarının zor durumda bıraktığını belirtmişlerdir. Çünkü bu haberlerin ve açıklamaların velilerin, okulların tüm ihtiyaçlarının devlet tarafından karşılandığını düşünmelerine sebep olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticilerin bir kısmı da bunun biraz da velilerden uzun yıllar bağış toplanması sonucu velilerin bıkmışından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Özellikle çocuğu ortaokulda olan bir velinin ortalama 5-6 yıl boyunca sürekli olarak farklı taleplerle okula bağış yaptığını belirten yöneticiler, belirli bir süre sonra okula katkı sağlamaktan yavaş yavaş uzaklaştığını belirtmişlerdir.

M1: *Bazen iletişim kurmakta güçlük çekebiliyoruz velilerle. Önyargılarını aşamayabiliyoruz. Okuldaki paranın gerektiği yerlere harcanmadığını düşünebiliyor. Veya devlet okullara para gönderiyor. Neden o para harcanmıyor diye tepki gösteriyorlar. Milli eğitim Bakanlığı okullarda para toplanmayacak diye açıklama yapıyor. Bunu da veliler duyuyor. Tabii biz bunu velilere açıklamaya çalışıyoruz. Devletin ne gibi ihtiyaçları karşıladığını, hangilerini karşılamadığını, bütün her şeyi karşılayamayacağını elimizden geldiğince açıklıyoruz.*

M2: *En başta güvensizlik geliyor. Veli verdiği için gerçekten karşılığını göremediğinde ters tepki gösteriyor.*

M3: *Bazı velilerimiz de ön yargılı. Bu benim görevim değil, devlet okulu, devlet baksın tarzında bir takım düşüncelerde olan veliler okula katkı sağlamaktan uzak kalıyor. Yine toplanan yardımların nereye harcandığı veliye anlatılmadığı zamanlarda da veli uzak kalmayı tercih ediyor.*

M4: *Her şeyden önce okula güvenmedikleri an, kendilerini yalıtıyorlar. Veliler verdikleri paranın gerekli yerlere harcanmadığını hissettikleri an, ellerini ve ayaklarını çekiyorlar. Mesela diyorlar ki " ben yardım etmeme rağmen, çocuğum okulda hala üşüyor, okuldaki sıralar kırık bu nedenle artık yardım etmeyeceğim ve edenleri de engelleyeceğim" Bunun yanında haberlerde de medyada da sürekli*

olarak eğitimin parasız olduğu ve okullara bağış yapılmaması gerektiği belirtiliyor. Bu da çok etkili oluyor.

M5: Tepki olsun diye vermiyorlar. Çünkü televizyonlarda yetkililer "bağış vermeyin, kayıt parası vermeyin, okullara para ödemeyin" diye açıklama yapıyorlar. Veli de bunları duyunca bağış yapmak istemiyor. Bazı veliler de sadece kendisinin verdiğini, diğer velilerin vermediğini düşünüyor. Neden ben vereyim? Herkes verirse ben veririm diyor. Kısacası veliler burada birbirlerini aşırı derecede etkiliyorlar.

M6: Veli, verdiği paranın, amacına ulaştığına inanmıyorsa destek olmuyor. Yani okulda somut şeyler arıyor. Eğer bulamazsa okula katkı sağlamaktan vazgeçiyor.

M7: Bağış, aslında gönüllü bir eylemdir. İsteyen yapar, istemeyen yapmaz. Burada da aynı şeyler geçerli aslında. Okul yöneticisinin iletişim becerileri burada çok etkili oluyor. Eğer veliyle iyi bir iletişim kuramamışsa, veli okuldan uzaklaşıyor.

M8: Ben buna kişisel ego diyorum aslında. Bu konuda veliler birbirini olumsuz yönde çok çabuk etkileyebiliyor. Aslında bunun ekonomik gelire de bir ilgisi yok. Hatta ekonomik durumu kötü olan veli okula her türlü desteği vermeye çalışıyor. Bazı veliler de çocuklarının eğitimiyle ilgilenmediği gibi, çok da önemsemiyor.

M9: Her şeyden önce ilgi geliyor bence. Yönetici ve öğretmenlerin, veliye karşı ilgi göstermeyince her şey kopuyor zaten. Klişe bir laf vardır; veli, öğretmen ve öğrenci. Bunlar üçlü sacayağı gibidir. Bunlardan birini ayrı düşünemezsiniz. Veliyi buradan çıkarmaya çalıştığınızda doğal olarak katkı sağlamaktan da uzaklaşıyor.

M10: Bunu ilkokul ve ortaokul olarak sıralarsak, veliler için, ilkokul çok kıymetli. Hele de 1. sınıfta. Bu sınıfta veliler ne istenirse yapıyor. 5. Sınıfa geldiğinde veliler kısmen destekte bulunur. 8. sınıfa geldiğinde ise bağış yapmaya gerek yoktur. Çünkü çocuk mezun olacaktır. Biz ortaokul kurumu olduğumuz için, veliler daha çok akademik başarı ile ilgileniyor.

M11: Bu konuda veliler birbirini çok etkiliyor. Olumlu düşünen veliler katkı sağlarken, olumsuz düşünen veliler, devletin bu konuda kaynak sağlaması gerektiğini, bunun kendilerinin görevi olmadığını belirterek katkı sağlamak istemiyor. Tabi bazı veliler de maddi durumunun iyi olmadığını ifade ediyor.

M12: Bence bağış adının, aidat adına dönüşmesi birinci derecede sevimsizlik oluşturuyor. "Biz çocuklarımızı devlet okuluna gönderiyoruz. Bu ne parası?" diyorlar.

M13: Bazı veliler, okula devletin zaten para verdiğini düşünüp vermediği gibi, diğer velileri de kışkırtıyor. Bunun yanında velilerle okul yönetiminin iletişim sorununun da etkili olduğunu düşünüyorum.

M14: Burada veliler bazen siyasi düşünüyor bence. Devlet yapsın istiyor her şeyi. Bazen de veli işin içine dâhil edilemiyor. İşin içine dâhil olmayan veli, katkı da sunmak istemiyor.

M15: Veliyle sorumluluğu paylaşmak istememesi, veliyle sıcak ilişkiler kurulmaması, velinin okula sokulmaması veliyi okuldan uzaklaştırıyor.

M16: Bazı veliler, devletin okulun tüm ihtiyaçlarını karşılamasını istiyor. Bazen de veliler yaptıkları bağışın karşılığını göremeyince okuldan uzaklaşıyor.

M17: velinin okulda bir çaba görmesi gerekiyor. Bunun da iletişimle ilgili olduğunu düşünüyorum. Hiçbir şey yapmadan, sadece onlardan maddi beklentiler beklemek mümkün değil tabii.

M18: Bu okulun işleyişi ile ilgili aslında. Veli okulda doğru işlerin yapıldığını görürse, katkıda bulunuyor. Okulda eğitim öğretime dair, öğrencilere dair bir canlılık yoksa veliler okuldan uzak duruyorlar.

M19: Okul yönetiminin yaklaşımı, okulun öğretmen kadrosunun veli ile olumsuz iletişimi bunu olumsuz etkiler.

M20: Veli, okula sağladığı katkının karşılığını görmezse bir daha katkı sağlamak istemiyor. Okul yöneticisi, istek ve ihtiyaçlarını veliye anlatamıyor. Veli ile iletişimi çok zayıfsa veli zaten okula katkı sağlamak istemiyor.

4.6.2 Velilerin, Kendilerini Okula katkı sağlamaktan uzak tutan etkenlere yönelik görüşleri

Tablo 4.6.2 Okula Katkı Sağlamaktan Uzak Tutan Etkenlere Yönelik Veli Görüşleri

No	Kod	Sıklık
1	İletişim Sorunu	3
2	Okulun Bulunduğu Sosyokültürel Konum	1
3	Velilerin Yaptıkları Bağış Karşılığında Okullarda İş Yapılmadığını Düşünmesi	3
4	Velinin Eğitime Değer Vermemesi veya Okulu Sahiplenmemesi	1
5	Yönetici ve Öğretmenlerin Olumsuz Tavırları	4
6	Harcamaların Şeffaf Olmaması	4
7	Güven Sorunu	3
8	Veli Bağışlarıyla İlgili Medyada Yapılan Açıklamalar	3
9	Velilerin, Okulların Tüm İhtiyaçlarının Devlet Tarafından Karşılandığını Düşünmesi	10
10	Ailenin Ekonomik Durumu	3

Tablo 4.6.2 incelendiğinde velileri, okula katkı sağlamaktan uzak tutan en büyük etkenin velilerin, okulların tüm ihtiyaçlarının devlet tarafından karşılandığını düşünmesi olduğu görülmektedir. Görüşülen veliler, bunun en büyük sebebinin, veli bağışlarıyla ilgili medyada yapılan olumsuz açıklamalar olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca okul aile birliğinin şeffaf olmaması nedeniyle velilerin yaptıkları bağış karşılığında okullarda iş yapılmadığının düşünülmesi de velileri, okula katkı sağlamaktan uzak tuttuğu belirtilmiştir. Veliler, okul yönetimi ve öğretmenlerle yaşadıkları iletişim sorununun yanında yönetici ve öğretmenlerin olumsuz tavırlarının da kendilerini okuldan uzaklaştırdığını, bu nedenle okula katkı sağlamak istemediklerini belirtmişlerdir. Görüşülen veliler velileri okula yaklaştıran ya da uzaklaştıran nedenlerin başında güven ve okulu sahiplenme duygusunun geldiğini de belirtmişlerdir. Okula olan güvenleri sarsıldığı zaman yaptıkları bağışların nereye gittiğini sorgulamaya başlayan veliler, okula yönetimiyle sık sık çatışmaya girmekte, kendilerini okula ait hissetmekten uzaklaşmakta, doğal olarak da okula katkı sağlamaktan uzaklaştıkları belirtilmiştir.

V.1: Bakanlığın Eğitimin ücretsiz olduğu ile ilgili olarak yazıları oluyor mesela. Sonuçta devlet öğrencinin her türlü ihtiyacını karşılar mantığı var. Veliler genellikle bunu savunarak okula katkı sağlamak istemiyorlar. Bu belki de okulun bulunduğu sosyokültürel konumuyla da ilgili olabilir diye düşünüyorum. Mesela şehir merkezindeki bir velinin davranışı ile kenar mahallelerdeki bir velinin davranışı tamamen farklı olabiliyor.

V2: Bencillik. Veliler, her şeyi devlet yapsın istiyor.

V3: İlk sebep, Bu tür veliler okula sürekli olarak dışarıdan para geldiğini düşünüyorlar. Okulun onlara ihtiyaç duymadan ayakta durabildiğini düşünüyorlar. Paranın çocuklarına değil de müdürün cebine gittiğini düşünüyorlar sanki. Kendileri açısından gereksiz harcama olarak görüyorlar.

V4: Yine aynı şeyi söyleyeceğim. Güven duygusu. Şeffaf olmak gerekiyor. Yapılan harcamaları somut olarak görmezsem bağış yapmak istemem.

V5: Ben bu konuda güven faktörünün çok önemli olduğunu düşünüyorum. Veli verdiği paranın nereye gittiğini görmek istiyor. Göremediği zaman da uzaklaşıyor doğal olarak.

V6: Bence bu tür veliler ya ekonomileri el vermediği için, ya da cahil olduğu için katkıda bulunmuyordur. Bazen de velilerin okul yönetimiyle problemi oluyor. Bu nedenle katkı sağlamak istemiyorlar.

V7: Veli, okulun devlet okulu olduğunu, paranın zaten devlet tarafından gönderildiğini düşünüyor. Televizyonlarda yapılan açıklamalar da burada etkili oluyor.

V8: Velilerle iletişim kurulmaması en önemli sebep. İletişim kurulmadığı zaman velilerin kafasındaki ön yargılar yıkılmıyor. Bu nedenle de veliler okuldan uzaklaşıyor.

V9: Veliler okulda neler yapıldığını bilmediği için bağış yapmak istemiyor. Bir de bazı veliler devletin okula her türlü desteği verdiğini düşünüyor. Okul yönetimi de velilere bilgi veremiyor. İletişim kurmuyorlar. Böyle olunca da bağış yapmak istemiyorlar tabii.

V10: "Devlet baksın" sözü, bu tip velilerin genel ifadesi. Ekonomik durumu iyi olmayan veliler de var bunların içinde. Ancak bu sayı çok az. Geriye kalan velilerin tamamı, aslında isterse verebilecek durumda olan veliler. Bunlar genellikle ilgisiz velilerden oluşuyor. Diğer tarafta okulun tutumları da önemlidir. Mesela benim

diğer çocuğumun okulunda, bütçe giderlerine merasim giderleri diye bir gider eklemişler. Mesela kaymakam veya başka birinin okula ziyareti sırasında yapılan harcamalar. Sen kaymakama hoş görüneceksin diye, çiçeğini çayını pastasını hazırlatıp vereceksin de, bunu ben neden vereyim ki?

V11: *İlkokuldan başlayarak her yıl bunun için okula davet edilen veliler biraz bıkmıyor bence. Biz ortaokul velisi olduğumuz için bu açıdan bakıyoruz. Bir de ailenin ekonomik durumu da etkili olabilir tabii.*

V12: *Veli, okula güvenmiyorsa, verdiği paranın nereye gittiğini bilmiyorsa bağış yapmaktan uzaklaşır tabii.*

V13: *Bizim toplumumuzda her şey devletten bekleniyor. Bence en büyük sebep budur.*

V14: *Bizim insanımız her şeyi devletten bekliyor. Okul yönetimi açısından bakacak olursak da, yönetimin şeffaf olmaması da bence velileri uzak tutuyor.*

V15: *Bence bunda medyanın çok büyük etkisi var. Çünkü velilerde, okulların bütün masraflarının devlet tarafından karşılandığı yönünde bir algı yaratılıyor. Veli de doğal olarak diyor ki :'' Devletin yeterince kaynak sağladığı bir okula ben neden katkı sağlayayım ki? Okul idaresi bu paralarla ne yapıyor''? Bunun yanında okul aile birliğinin de şeffaf olmaması, velileri doğal olarak okuldan uzaklaştırıyor.*

V16: *Okul yönetiminin velilere karşı tutumu burada çok etkili bence.*

V17: *Basında çıkan haberler, okulların bütün masraflarının devlet tarafından karşılandığı yönünde bir algı yaratılıyor. Veli de doğal olarak okulun parasının olduğunu düşünüyor ve katkı sağlamak istemiyor. Bunun yanında yapılan harcamaların şeffaf olmaması da velileri okuldan uzaklaştırıyor.*

V18: *Okul yönetiminin velilerle olan iletişimi bu konuda çok önemli. Veliler eğer okul yönetimiyle samimi ilişkiler kuramamışsa, okula katkı sağlamak istemiyor.*

V19: *Okul yöneticisi ve öğretmenler veliyle iyi ilişkiler kurmadığı zaman, veliler okula katkı sağlamak istemezler bence.*

V20: *Biz ortaokul velisi olduğumuz için sınıf öğretmenleriyle ve okul yönetimiyle çok fazla muhatap olmuyoruz. Bu nedenle veliler kendini okula ait hissetmiyor. Bunun için okuldan uzak duruyor. Ailenin ekonomik durumu da burada etkili olabilir tabii*

4.7 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular MEB'in okullara ayırdığı finansal kaynakların yetersizliği karşısında velilerin okullarda bağış toplanmasına ilişkin görüşleri nelerdir?

4.7.1 Velilerin MEB'in okullara ayırdığı finansal kaynakların yetersizliği karşısında okullarda bağış toplanmasına yönelik görüşleri

Tablo 4.7.1 Velilerin MEB'in Okullara Ayırdığı Finansal Kaynakların Yetersizliği Karşısında Okullarda Bağış Toplanmasına Yönelik Görüşleri

No	Kod	Görüşler (Sebep)	Sıklık
1	Bağış Toplanmalı	<i>Devletin okullar için ayırdığı kaynaklar sınırlı olduğu için bağış toplanmalıdır.</i>	5
		<i>Eğer çocukların daha sağlıklı ve güzel bir ortamda eğitim görmeleri isteniyorsa, okula bağış yapılmalıdır</i>	7
		<i>Okullara devlet tarafından kayırılan kaynak yeterli değil. Okulların sadece elektrik, su, telefon ve internet gibi temel ihtiyaçları karşılanıyor.</i>	2
		<i>Okuldaki temizliğin daha iyi olması, yeterince personel alınması vb. hizmetlerin daha çok olması yapılan bağışların fazlalığıyla orantılıdır.</i>	6

Tablo 4.7.1 İncelendiğinde velilerin tamamı, MEB'in okullara ayırdığı finansal kaynakların yetersizliği karşısında okullarda bağış toplanması gerektiğini belirtmişlerdir. Görüşme yapılan veliler okulların birçok ihtiyacı olduğunu, bu ihtiyaçlar için devlet tarafından finansal kaynak aktarılmadığını belirtmişlerdir. Veli bağışları olmadan okullarda fiziksel olarak istenen kalitenin yakalanmasının imkânsız olduğunu belirtmişlerdir. Veliler okullarda her işin, kendilerinin yaptığı katkılarla yapıldığını bu nedenle bakanlık bürokratlarının medyada çıkıp bağış toplanmaması yönünde açıklama yapmalarından rahatsız olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca veliler okullara alınan malzeme ve hizmetlerden KDV alınmasının da çok anlamsız olduğunu belirtmişlerdir. Devletin kendi kurumundan KDV almaması durumunda bile, okullara buradan bir sürü para kalmış olacağını belirtmişlerdir. Veliler, bakanlık eksik kaynak ayırıyor diye çocukların daha kötü bir ortamda eğitim görmemesi gerektiğini, yaptıkları bağışların, çocuklarının eğitimi için yapıldığını, burada kişiler veya kurumlar değil, çocuklarının önemli olduğunu belirtmişlerdir.

V.1: *Bağışlar, velinin gönüllülük esasına dayandığı için yapılabilir tabii. Velinin de okula bir eser bırakıyorum demesi mümkündür tabii. Bu nedenle bağış toplanmasına olumlu bakıyorum yani.*

V2: *Bence toplanması gerekiyor. Çünkü devletinde okullar için yapabilecekleri sınırlıdır. Az da olsa herkesin, çocukları için okula katkı sağlaması gerektiğini düşünüyorum.*

V3: *Zaten okullara Milli Eğitimden az bir para geliyor. Bu nedenle eğitimin daha kaliteli işleyebilmesi için okulları maddi olarak desteklemek gerekiyor diye düşünüyorum.*

V4: *Evet. Bağış toplanması gerekiyor. Yani onun kaçınılmaz son olduğunu görüyorum. Okulun düzenli bir şekilde işleyebilmesi için, bir takım ihtiyaçlarının karşılanması için bağış toplanması gerekiyor.*

V5: *Devletin okulumuza görevlendirdiği bir tane temizlik görevlisi var. Bu kişi tek başına bu okulu nasıl temizleyebilir ki? Ya güvenlik görevlisi? Okullar için olmazsa olmaz. Ancak devlet, okullarda güvenlik görevlisi de görevlendirmiyor. Bunların karşılanması için bence kesinlikle okullarda bağış toplanması gerekiyor.*

V6: *Bağış, gönüllülük esaslı zaten. Benim için burada önemli olan çocuğumun eğitimi. İmkânı olan herkesin, elinden geldiğince okulu maddi yönden desteklemesi gerektiğini düşünüyorum.*

V7: *Velilerin gönüllü olarak bağış yapması gerektiğini düşünüyorum. Çocuklarımız tüm gününü okulda geçiriyor. Daha konforlu bir ortamda yaşamalarını istiyorsak okula katkı sağlamalıyız. Okulumuzun, sınıfların, tuvaletlerin daha temiz olması için, daha kaliteli bir eğitim için para gerekiyor sonuçta.*

V8: *Velilerin, ekonomik durumları el verdiği sürece gönüllü olarak bağış yapması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü hepimizin çocukları okuyor burada. Okul idaresi velilere imkânların çok kısıtlı olduğunu anlatıyor aslında. Okulun zorunlu ihtiyaçları için katkı sağlanırsa, çocuklara daha çok kaynak ayrılıp, daha çok eğitsel faaliyet yapılabilir.*

V9: *Ben bu konuda özellikle şunu söylemek istiyorum. Her şeyden önce devletin, özel okullarda eğitim gören çocuklar için verdiği yıllık 4000 TL'nin devlet okullarında okuyan çocuklar için de, okullara gönderilmesini istiyorum. Böyle olursa zaten ailelerin de hiç kimsenin de desteğine gerek kalmaz.*

V10: Bence bu konuda devlet her okula bir öğretmenin ek dersi kadar bir bütçe ayırsa, inanın birçok sorun çözülmüş olur. Öğretmenlerine aylık 250-300 bin TL maaş ödenen bir kuruma, aylık 2 bin TL para aktarılmamasını anlayamıyorum. Bunları bir kenara bırakırsak da, vatandaşın çok cüzi bir miktarda olsa, bence okula katkı sağlaması gerektiğini düşünüyorum.

V11: Keşke sürekli yapılabilse. İnsanlar, imkânları elverdiği müddetçe bence okula katkı sağlamalı. Sonuçta yaptığımız bağışlar, bizim çocuklarımız için yaptığımız bağışlar. Bu onlara her şekilde olumlu olarak geri dönüyorsa neden bağış yapmayalım ki?

V12: Devletin verdiği kaynaklar çok yetersiz. Finansal kaynak sağlanması, okul açısından tabii daha iyi olur. Okuldaki temizliğin daha iyi olması, yeterince personel alınması vb. hizmetlerin daha çok olması yapılan bağışların fazlalığıyla orantılı bence.

V13: Okullara devlet tarafından kayırılan kaynak yeterli değil. Okulların sadece elektrik, su, telefon ve internet gibi temel ihtiyaçları karşılanıyor. Durum böyle olunca da zorunlu olmamakla beraber, velilerden bağış alınmalıdır. Devletin bir standardı var. Biz o standardın üzerine çıkmak istiyorsak bağış toplanmalı bence.

V14: Bence eğitime velilerin ellerinden geldiğince katkı sağlaması gerekiyor.

V15: Okullarda her şey, velilerin yaptığı katkılarla oluyor. Ben, bakanlık bürokratlarının medyada çıkıp bağış toplanmasını açıklaması yapmasından rahatsızım mesela. Bizim okuldaki birçok gider, okul aile birliği kararıyla toplanan bağışlarla karşılanıyor. Bir diğer rahatsız olduğum konu da okullara alınan malzeme ve hizmetlerden KDV alınması. Devlet kendi kurumundan hiç olmazsa KDV almasa, buradan bile bir sürü para okullara kalmış olur.

V16: Bence okullarda bağış toplanmalı. Çünkü devletin aktardığı kaynaklar yetmiyor.

V17: Bence bağış toplanmalı. Bakanlık eksik kaynak ayırıyor diye çocuklarımız daha kötü bir ortamda eğitim görmemeli. Bizim yaptığımız bağışlar çocuklarımızın eğitimi için yapılıyor sonuçta. Bence burada kişiler veya kurumlar değil, bizim çocuklarımız önemli.

V18: Bazı veliler buna karşı çıkıyor. Ancak bu bağışlar gerçekten okulların ihtiyacı olduğu için toplanıyor. Keşke devletimiz okullara daha çok katkı sağlasa. Ancak şu

an durum bu. Bence çocuklarımızın daha iyi bir ortamda eğitim alması isteniyorsa bağış da yapılmalı.

V19: Bence toplanmalı. Çünkü okulların belirli ihtiyaçları var. Bu ihtiyaçlar için finansal kaynak aktarılmıyor. Mesela bizim okulda hizmet alımı yoluyla iki temizlik, bir güvenlik görevlisi çalışıyor. Bu bağışlar olmadan bunların ücretleri ödenemezdi. Dolayısıyla güvenlik sağlanamaz, temizlik yeterince yapılamazdı. Bir tek elektrik, su ile olmuyor bu işler.

V20: Keşke imkânı olan veliler, bağış istenmeden okullara yardım etse. Çünkü okula gelip giden, okulun sorunlarını azıcık bilen veliler, devlet desteğinin çok az olduğunu görür. Biz çocuklarımız için çalışıyoruz. Eğer onların daha sağlıklı ve güzel bir ortamda eğitim görmelerini istiyorsak, okula bağış yapmalıyız.

4.8 Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular: Okul Yöneticileri ve velilerin, ailenin eğitimin maliyetine katılması hakkındaki düşünceleri nelerdir?

4.8.1 Okul Yöneticilerinin, Ailenin Eğitimin Maliyetine Katılması Hakkındaki Görüşleri

Tablo 4.8.1 Yöneticilerin, Ailenin Eğitim Maliyetine Katılması Hakkındaki Görüşleri

No	Kod	Görüşler(Sebeup)	Sıklık
1	Katılmalı	Her şeyi devletten beklememek lazım.	2
		Devlet katkısı yetersiz. Çünkü Türkiye’de öğrenci sayısı çok fazla.	2
		Veliler katkısı oranında okula sahipleniyor	2
		Bakanlık imkânları çok kısıtlı. Bu nedenle okullara gerekli katkı yapılmıyor.	3
		Çocukların eğitim gördüğü yeri en kaliteli şekilde hazırlamak için, imkân ve şartların da uygun olmasının gerekmesi.	2
		Başta güvenlik ve temizlik olmak üzere, tüm hizmetlerin kalitesinin artması buna bağlı.	3
		Aile sadece maddi olarak değil, manevi olarak da eğitime katkı sunmalı.	1
		Veli, ekstra bir hizmet istiyorsa, bunun da bir bedeli olmalı tabii.	2
		Biz, toplum olarak bir şeyin karşılığında ücret verdiğimizde, ona biraz daha değer veriyoruz.	3

Tablo 4.8.1 incelendiğinde, okul yöneticilerinin tamamının, ailenin eğitime katkı sağlamasından yana oldukları görülmektedir. Yöneticiler, Türkiye’deki eğitim

gerçeğine dikkat çekerek, bakanlığın bu konuda uzun bir zaman daha herhangi bir katkı sağlayamayacağını belirtmektedirler. Bu nedenle ekonomik darboğazdan velinin katkısı olmadan çıkmanın, mümkün olmayacağını belirtmişlerdir. Yöneticiler, daha sağlıklı, daha temiz bir ortam için devletin aktardığı kaynağın hâlihazırda asla yetmediğini, bunun için veli katkısının olmazsa olmaz olduğunu da belirtmişlerdir. Ayrıca yöneticiler, okula katkı sağlayan velilerin okulu daha çok benimsediğini ifade etmişlerdir. Yöneticiler velilerin katkı sağlamasının okulu her yönden güçlendirdiğini belirtmişlerdir.

M1: *Devletimizin politikası gereği temel eğitim okullarında herhangi bir ücret alınmaz diyor velilerden. Ancak biz okul aile birliği vasıtasıyla velilerimizden para toplayabiliyoruz. Fakat bunu da çok yapamıyoruz. Zaten gönüllü olmadan hiç bir şey olmuyor. Zorlamayla bir şey olmuyor. Biz genelde kendi kayıt bölgemizden öğrenci alıyoruz. Dışarıdan herhangi bir öğrenci almak gibi bir durumumuz yok. Aile daha çok istekli olduğu zamanlarda okula geliyor. Gönüllü olduğu zamanlarda para veriyor.*

M2: *Ben bu konuda kendi öğrencilik dönemimizdeki ailelerin eğitimin maliyetine daha çok katıldığını düşünüyorum. Şu an ise bizde millet olarak ücretsiz olan hiç bir şeyin kadir kıymeti yok.*

M3: *Gönül ister ki aileler bu tür şeylere hiç karışmasın. Bakanlığımızın imkanları çok iyi olsa da biz ihtiyaçlarımızı bir sistem üzerinden online olarak girsek, sonra bakanlık yetkilileri okulumuza ödenek gönderse daha sağlıklı olur diye düşünüyorum.*

M4: *Aile bence zorlanmamalı. Gönüllü olarak katılmalı. Özellikle devlet okullarında belirli bir gelir düzeyine sahip insanların çocukları geliyor. Çocuğun en iyi şartlarda, ancak ücretsiz okumasını istiyor. Bence ilkokullarda da liseler gibi ödenek gönderilmeli ve bu sıkıntılardan kurtarılmalıdır.*

M5: *Aile eğitime katkı sağlamalı tabii. Ancak bu konuda sıkıntı yaşıyoruz. Öğretmen bu konuda veli ile iletişim kurmak istemiyor. Veli de okula bağlı yapmak istemiyor.*

M6: *Aile eğitime katkı sağlamalı tabii. Türkiye’de bakanlığımız temel eğitimin ücretsiz olduğu yönünde açıklamalar yapsa da, Türkiye’deki öğrenci sayısına baktığınız zaman bu sayı çoğu ülkenin nüfusundan bile fazla olduğu için mutlaka*

velinin okula destek olması gerektiğini düşünüyorum. Aile ne kadar okula destek olursa, okulu o kadar çok benimsiyor.

M7: Katılmalı tabii. Eğer ekstra bir hizmet istiyorsa, bunun da bir bedeli olmalı tabii. Mesela devlet, okullara bir temizlik görevlisi gönderiyor. Ancak veliler daha temiz ve hijyenik bir ortam istiyorlarsa diğer temizlik görevlisi için okul bütçesine katkıda bulunmaları gerekiyor diye düşünüyorum.

M8: Aile eğitimin maliyetine kesinlikle katılmalıdır diye düşünüyorum. Bu tamamen ailelerin algısına bağlıdır. Veli çocuğunun eğitimine harcadığı parayı, israf gibi görüyor. Kendisi için yaptığı harcamalar, onun için bir gereklilik, ancak çocuğunun okuluna destek olmayı, bir yük olarak görüyor. Benim uzun yıllardır edindiğim en önemli tecrübe, başarılı çocukların %99'u ilgili velilerin, çocuğunu takip eden, öğretmenle, okul yönetimiyle iyi ilişkiler kurabilen, çocuğunun eğitimi adına hiç bir masraftan çekinmeyen velilerin çocuklarından oluşmaktadır. Bunun yanında, en büyük risk altındaki çocuklar da hiç okula uğramayan, çocuğuyla ilgilenmeyen velilerin çocukları oluyor. Yani kısacası, eğitim maliyetine katılan veli, kendi çocuğunun önünü açmış oluyor.

M9: Bence kesinlikle katılmalılar. Bence, mesela sağlıkta hasta katkı payı adında bir para alınıyor. Bu eğitimde de olmalı bence. Öğrenci başına çok cüzi bir miktar olsa bile bir katkı payı alınmalı. Bu belirli bir standartta olursa okulların üzerindeki yük de ciddi manada azalmış olur. Veliler, bağış yapılmasına çok sıcak bakmıyorlar aslında. Devlet tarafından her türlü giderlerimizin karşılandığıyla ilgili bir algıları var. Ancak biz onları çağırıp anlattığımız zaman durumu anlıyorlar.

M10: Biz, toplum olarak bir şeyin karşılığında ücret verdiğimizde, ona biraz daha değer veriyoruz. Maalesef bir şeyi ücretsiz verildiyse ona pek değer vermiyoruz maalesef. Dolayısıyla, insanlar biraz katkıda bulduklarında okula ilgileri de artıyor. Okula ilgili olanlar zaten gelip bir şeye ihtiyacımızın olup olmadığını soruyorlar. Bunun yanında maddi anlamda gücü olmayıp, el emeğiyle katkıda bulunmak isteyenler oluyor.

M11: Bilinçli veli maddi anlamda okula katkı sağladığı zaman karşılığını bekliyor. Mesela okulda yapılan deneme sınavlarını düşünelim. Bu sınavlar çocuğun akademik anlamda daha da başarılı olmasına katkı sağlıyor. Veli bunların yapılmasını özellikle gelip bizden talep ediyor. Karşılığında da ödeme yapmayı kendisi talep

ediyor. Ancak bazı veliler devletin okullara finansal anlamda da katkıda bulunduğunu belirterek katkıda bulunmak istemiyor.

M12: Bence günümüz şartlarında ailenin eğitime katkısı şart. Onların maddi katkısı olmadan, bizim çocuklarına hizmet etmemiz çok güçleşir. Çünkü bakanlığımızın ilkokullara bir nakit katkısı olmuyor.

M13: Aslında ben bu işin yasal bir altyapıya kavuşturularak yapılmasını isterdim. Bugün sade bir apartmanda bile otursanız, merdiven ve apartman temizliği için ayda 50 TL temizlik ücreti ödüyorsunuz. Okullarda da buna benzer, çok az da olsa bir katkı payı alınması gerektiğini düşünüyorum.

M14: Ailenin eğitime katılması gerekir. Bunun sadece maddi olarak gerçekleşmesine gerek yoktur. Bazen manevi destek de vermesini bekliyorsunuz.

M15: Ailenin eğitime katılması, tabii ki eğitimi olumlu etkiler. Bunu sadece maddi olarak düşünmemek gerekiyor. Velilerin okul ve öğretmenle iletişim içinde olması gerektiğini düşünüyorum.

M16: Bakanlık, okulların elektrik, su, telefon ve internet giderlerini düzenli olarak karşılıyor. Bunun dışındaki tüm giderleri kendi imkânlarımızla karşılıyoruz. Bunun için, ailenin eğitim maliyetine katılması son derece önemli.

M17: Burada bakanlığın emirleriyle bizim beklentilerimiz çelişiyor aslında. Bakanlık bağış alınmaması gerektiğini açıklıyor sürekli olarak. Bizler ise bağış adı altında velilerden katkı topluyoruz. Bu bağışları toplamadan da okul idare edilebilir. Ancak başta güvenlik ve temizlik olmak üzere, tüm hizmetler ya aksar, ya da kalitesi düşer. Biz daha iyi bir ortamda daha kaliteli bir eğitim vermeyi amaçlıyoruz. Bunun için de maddi imkânlar gerekiyor. Bu nedenle velilerin maliyete katılması gerektiğini düşünüyorum.

M18: Tabii her şeyi devletten beklememek lazım. Ailelerin de imkânları doğrultusunda, gönüllülük esasına göre maddi ve manevi desteklerinin olması gerekir. Çünkü Çocuklarımızın eğitim gördüğü yeri en kaliteli şekilde hazırlamak için, imkân ve şartların da uygun olması gerekir.

M19: İmkânı olan velilerin eğitime katkı yapması tabii ki özlenen bir şey. Ancak bunun zorunlu olması doğru olmaz.

M20: Ben velilerin ortaokullarda bu konuda yakın davranmadıklarını düşünüyorum. Anaokulları ve ilkokullar bu konuda bize göre daha avantajlı. Aileler devletin

okulların tüm masraflarını karşıladığını düşündüğü için okullara pek fazla katkı yapmıyorlar.

4.8.2 Velilerin Ailenin eğitimin maliyetine katılması hakkındaki görüşleri

Tablo 4.8.2 Velilerin Ailenin Eğitimin Maliyetine Katılması Hakkındaki Görüşleri

No	Kod	Görüşler (Sebepler)	Sıklık
1	Katılmalı	<i>Çünkü okulların, veli desteğine ihtiyacı olduğunu düşünüyorum.</i>	2
		<i>Okulda eğitim için gerekli materyaller veya buna benzer ihtiyacı varsa bir miktar yardımda bulunulabilir</i>	2
		<i>Çocukların daha iyi bir ortamda bulunmaları için herkes katılmalı</i>	2
		<i>Milli Eğitim'in okullara yapmış olduğu yardımların yetersiz olduğunu düşünüyorum.</i>	4
		<i>Okullarda çocuklar için temiz ve hijyenik bir ortam isteniyorsa katkı yapılmalıdır.</i>	3
		<i>Okulların, mevcut bütçelerinin yeterli gelmediği durumlarda ailenin katılımı, okulun kalitesini artırır.</i>	3
		<i>Çünkü okulda yapılan birçok iş için devlet kaynak göndermiyor.</i>	2
2	Katılmamalı	<i>Öğrencilerin geleceği ile ilgili güzel şeyler yapılması düşünüyorsa katılması gerekir. Sonuçta okulda yapılan harcamalar çocuklar için yapılıyor.</i>	1
		<i>Kaynakların yeteri kadar doğru kullanılmadığını düşünüyorum. Bu nedenle eğitim maliyetine katılması hakkında olumsuz düşünüyorum.</i>	1

Tablo 4.8.2 İncelendiğinde velilerin çoğunun, ailenin eğitimin maliyetine katılması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Katılmalı diyen veliler genellikle okullarda devlet katkısının çok az olduğunu, okulun ihtiyaçlarını karşılamak için ailenin eğitim maliyetine katılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca görüşmeye katılan veliler devletin okullara temizlik ve kırtasiye yardımı yapıldığını bugüne kadar hiç görmediklerini belirtip, kendilerinin katkı sağlamaması durumunda okulun fiziksel olarak son derece sağlıklı bir ortam olacağını belirtmişlerdir. Veliler, yaptıkları tüm yardımların çocukları için yapıldığını, onların daha iyi bir ortamda eğitimlerini sürdürebilmeleri için her türlü fedakârlığı yapabileceklerini belirtmişlerdir. Olumsuz düşünen veli ise, okul kaynaklarının yeteri kadar doğru

kullanılmadığını düşündüğü için, eğitim maliyetine katılmak istemediğini belirtmiştir.

V.1: Öğrencinin sınıfta veya okulda eğitimi için gerekli materyaller veya buna benzer ihtiyacı varsa bir miktar yardımda bulunulabilir diye düşünüyorum.

V2: Ailenin bütçesi elveriyorsa bunu yapması gerektiğini düşünüyorum.

V3: Ben velilerin eğitim maliyetine katılmasını olumlu buluyorum. Çünkü okulların, veli desteğine ihtiyacı olduğunu düşünüyorum.

V4: Kaynakların yeteri kadar doğru kullanılmadığını düşünüyorum. Bu nedenle eğitim maliyetine katılması hakkında olumsuz düşünüyorum.

V5: Bence her veli çok az bile olsa okula katkıda bulunmalıdır. Yani herkesin taşın altına elini koyması gerektiğini düşünüyorum.

V6: Ekonomik durumu iyi olan aileler bence katılmalı. Çünkü Okullarda bizim kendi çocuklarımız okuyor. Daha iyi bir ortamda bulunmaları için bence herkes katılmalı.

V7: Okul için çok önem taşıyor. Çünkü okulumuz her ihtiyacını kendisi karşılayamadığı için, çocukların daha konforlu bir ortamda eğitim görmesini sağlamak için, bence her aile eğitime katkıda bulunmalıdır.

V8: Ben, her ailenin okula katkı sağlaması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü Milli Eğitim'in okullara yapmış olduğu yardımların yetersiz olduğunu düşünüyorum.

V9: Devletimizin yetersiz kaldığı durumlarda tabii ki ailenin eğitim maliyetine katılmasını isterim. Çünkü okulumuzda çocuklar için temiz ve hijyenik bir ortam isteniyorsa bence katkı yapılmalıdır.

V10: Ailelerin eğitime katkıda bulunmasını doğru buluyorum. Hep devletten bekliyoruz. Ancak devletin de ulaşamadığı yerlerde ailelerin eğitime katkı sağlaması gerekiyor.

V11: Bence, çocuğunun geleceği ile ilgili güzel şeyler düşünüyorsa katılması gerekir. Sonuçta okulda yapılan harcamalar çocuğumuz için yapılıyor.

V12: Bence imkânı olan her ailenin eğitimin maliyetine katılması gerekiyor.

V13: Okulların, mevcut bütçelerinin yeterli gelmediği durumlarda ailenin katılımı, okulun kalitesini artırır diye düşünüyorum.

V14: Bence katılmalı. Çünkü çocuklarımıza daha iyi bir ortam sağlamak için her velinin katkısına ihtiyaç var.

V15: İlkokullara devletin herhangi bir katkısı olmadığı için, bu iş ailelerle yürüyor zaten. Aileler okula ne kadar destek olursa, okul da o kadar verimli oluyor.

VI6: Bence aile eğitimin maliyetine katılmalı. Çünkü okulun ihtiyaçları oluyor. Bunun için de veli desteği gerekiyor.

VI7: Devletin herhangi bir katkısı yok. Bu nedenle bu iş ailelerle yürüyor. Aileler okula ne kadar destek olursa, okul da o kadar başarılı ve kaliteli oluyor.

VI8: Bence katılmalılar. Çünkü okulda yapılan birçok iş için devlet kaynak göndermiyor.

VI9: Bence yapılması gerekiyor. Bir şekilde okuldaki iş ve işlemlerin yürümesi için ailenin katkı yapması şart.

VI20: Bence, veliler öğrencilerimizin geleceği ile ilgili güzel şeyler yapılması düşünüyorsa katılması gerekir. Sonuçta okulda yapılan harcamalar çocuğumuz için yapılıyor.

4.9 Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular: Okula katkı sağlama etkinlikleri okul-veli ilişkisini nasıl etkilemektedir?

4.9.1 Okul Yöneticilerinin, Okula Katkı Sağlama Etkinliklerinin Okul Aile İlişkisini Nasıl Etkilediğine Yönelik Görüşleri

Tablo 4.9.1 Yöneticilerin, Okula Katkı Sağlama Etkinliklerinin Okul Aile İlişkisini Nasıl Etkilediğine Yönelik Görüşleri

No	Kod	Görüşler (Sebeup)	Sıklık
1	Olumlu Etkiliyor	Okulda somut işler yapıldığını gören veli, okula daha çok katkıda bulunmak istiyor.	4
		Size olan destek ve güven sınırsız olunca, belki veli maddi olarak yardım edemiyor ama manevi olarak her konuda yanınızda bulunuyor.	2
		Veli okul ile sürekli olarak iletişim halinde olursa, daha insani ilişkiler ortaya çıkmaya başlar.	3
		Bu vesile ile birbirimizi daha yakından tanımış oluyoruz.	2
		Veli, okulu, yönetimi ve idarecileri benimsiyor. Bu da birçok sorunun kendiliğinden çözülmesine sebep oluyor.	3
		Veli bir teşekkür ettiği zaman, bizim ya da bir öğretmenin gönlünü alacak bir çift kelime ettiği zaman bizim çalışma şevkimiz daha çok artıyor.	2
		Okula katkı sağlayan veli, öğretmenle, okul yönetimiyle ve okul aile birliğiyle daha olumlu ilişkiler kuruyor.	3
2	Bir Etkisi Yok	Aslında bağış, zorunlu olmadığı için pek etkilediğini düşünmüyorum.	1

Tablo 4.9.1 incelendiğinde yöneticilerin çoğu okula katkı sağlama etkinliklerinin okul aile ilişkisini olumlu etkilediğini belirtmişlerdir. Okul yöneticileri, okula katkı sağlayan velilerin, her şeyden önce kendileri tarafından daha çok sevildiğini ve sayıldığını belirtmişlerdir. Yöneticiler, insan psikolojisi gereği, kendilerinin zor zamanlarında gerek maddi gerekse manevi olarak desteklendiklerini esirgemeyen velileri her zaman okulda görmek istediklerini belirtmişlerdir.

Yöneticiler, okula katkı sağlayan velilerin, eğitim öğretime daha çok değer verdiğini de tespit ettiklerini belirtmişlerdir. Yöneticiler, çocuğunun daha iyi bir ortamda eğitim görmesini isteyen velinin, okula katkı sağlayarak eğitim şartlarının iyileşmesine sebep olduğunu, bunun da doğal olarak öğrenciye, okul yönetimine ve velilere olumlu yansıdığını belirtmişlerdir. Yöneticiler, katkı kavramının sadece maddi katkıdan ibaret olmadığını, manevi katkının da çok değerli ve önemli olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticiler, velilerin bir teşekkür ettiği zaman, kendilerinin ya da bir öğretmenin gönlünü alacak bir çift kelime ettiği zamanlarda bile çalışma isteklerinin daha çok arttığını belirtmişlerdir.

M1: *Tabii ki olumlu etkilediğini düşünüyorum. Okulda somut işler yapıldığını gören veli, okula daha çok katkıda bulunmak istiyor. Katkıda bulunurken okulun işleyişini de daha yakından takip etme imkânı buluyor.*

M2: *Son derece olumlu yansımalarını görüyoruz. Size olan destek ve güven sınırsız olunca, belki veli maddi olarak yardım edemiyor ama manevi olarak her konuda yanınızda bulunuyor.*

M3: *Velilerin okula katkı sağladığını görmek, her şeyden önce bizleri son derece mutlu ediyor. Ayrıca bu vesile ile hem biz velilerimizi daha yakından tanımış oluyoruz, hem de onlar bizleri daha yakından tanıma fırsatı buluyorlar.*

M4: *Veli okul ile sürekli olarak iletişim halinde olursa, daha insani ilişkiler ortaya çıkmaya başlar.*

M5: *Bazı aileler yardımda bulunmak istemiyor. Burada veliler, öğretmenle, okul yönetimiyle karşı karşıya geliyor. Bazı veliler de, " hocam siyasiler ve bakanlık hem bu okullarda para alınmayacak diyorlar, hem de para göndermiyorlar. Bu iş nasıl oluyor?" diye soruyorlar. Sonrasında da biz açıklama yapınca gönüllü olarak okula bağış yapmak istiyorlar.*

M6: Veli ile ilişkiler olumlu etkileniyor tabii. Çünkü veli, okulu, yönetimi ve idarecileri benimsiyor. Bu da birçok sorunun kendiliğinden çözülmesine sebep oluyor. Böylelikle, okul problemleri bir mekân olmaktan çıkıp, yaşanır, kaliteli bir ortam haline geliyor.

M7: Aslında bağış, zorunlu olmadığı için pek etkilediğini düşünmüyorum. Biz katkıyı daha çok başka hayırseverlerden sağladığımız için bu konuda zaten pek etkilenmiyoruz.

M8: Bence olumlu etkiliyor. Biz velilere hep şunu söylüyoruz, Bu okul sizin okulunuz. Biz bugün varız, yarın yokuz. Okula gelin, çocuklarımızla ilgilenin. Bizi dinleyip okula gelen veliler, zamanla daha iyi anlayıp, daha iyi ilişkiler kurmaya başlıyor.

M9: Onların bize kaynak sağlaması demek, bu kaynağın tekrar çocukları için kullanılması demektir. Bu döngüsel bir mutluluk olmuyor mu? Ticaret gibi düşünüyorum aslında bu olayı. Herkes mutlu oluyor bu işin sonunda.

M10: Biz burada maddi katkıdan bahsediyoruz tabii. Ancak ben burada manevi destekten de bahsetmek istiyorum. Veli bir teşekkür ettiği zaman, bizim ya da bir öğretmenin gönlünü alacak bir çift kelime ettiği zaman bizim çalışma şevkimiz daha çok artıyor.

M11: Biraz önce de bahsetmiştim. Okulumuz biraz kenar bir mahallede kalmış. Bu mahallede parçalanmış aileler çokça mevcut. Çocuklar ya annenin ya da babanın yanında yalnız yaşıyor. Bu, doğal olarak bizlerle iletişim kurmalarını güçleştiriyor.

M12: Verdiği paranın çocuğuna geri döndüğünü gören ailelerimizle çok iyi ilişkiler geliyor.

M13: Bu tamamen velinin buradan ne beklediğine bağlı. Kimi veli, çocuğunu evden uzaklaştırmak için gönderiyor. Kimi ise, gerçekten eğitime değer verdiği için gönderiyor. Açıkçası, ben bana destek olan velilerle daha iyi ilişkiler kurabiliyorum.

M14: Olumlu olarak etkilediğini düşünüyorum. Okula katkı sağlayan veli, öğretmenle, okul yönetimiyle ve okul aile birliğiyle daha olumlu ilişkiler kuruyor.

M15: Veli kendi isteğiyle, kendi imkânları doğrultusunda okula bağış yaparsa güzel olur tabii. Okul ile veli arasındaki ilişkiye de olumlu yansır.

M16: Her etkinlik, kendi etrafında bulunan tarafları birbirlerine yakınlaştırır. Böylesine değerli bir ortamda, çocukların gelişimi ve eğitimi için yapılan katkılar da tabii ki aile ile okul arasındaki ilişkilerin gelişmesine katkı sağlar.

M17: Çorbada benim de tuzum var misali. Okula katkı sağlayan veli okulu daha çok benimsiyor. Şöyle bir örnek vereyim. Antalya ili şikâyet edilen okullar içinde Türkiye'de ilk 5 içindeymiş duyduğum kadarıyla. Geçen yıl okulumuzda hiç şikâyet ve soruşturmaya konu bir olay olmadı. Ben bunu her yerde dile getirdim. Bu benim için gurur verici bir konu. Çünkü bunun en temel nedeninin sağlıklı bir iletişim kurmak, birbirimizi iyi anlamak ve okul ile ilgili kararlara velinin de katılımının yüksek olması olduğunu düşünüyorum. İş birliği, dayanışma ve iletişim ne kadar güçlü olursa, sorunlar o kadar kolay çözülüyor.

M18: Zaten okulla ilgili olan veliler okula katkı sağlıyor. Hiç görmediğimiz veliler de oluyor. Sadece kayıтта ve diploma töreninde gördüğümüz veliler de var. Veli okula katkı sağlıyor ve bu katkının doğru yere harcandığını gördükçe daha doğru bir ilişki kuruyor ve bu da okul veli işbirliğini güçlendiriyor.

M19: Bence olumlu etkilemektedir. Zaten eğitim öğretime değer veren velilerin okul yöneticisi ile de öğretmenle de iyi ilişkiler kurduğunu düşünüyorum.

M20: Okul bütçesinin yetmediği durumlarda velilerin katkı sağlaması bekleniyor. Siz veliden talep ettiğiniz bağışları doğru yerlerde kullandığınız zaman, veli okula ve size daha çok güveniyor ve aranızda daha güçlü bir ilişki ortaya çıkıyor.

4.9.2 Velilerin okula katkı sağlama etkinliklerinin okul-veli ilişkisini nasıl etkilediğine yönelik görüşleri

Tablo 4.9.2 Velilerin Okula Katkı Sağlama Etkinliklerinin Okul-Veli İlişkisini Nasıl Etkilediğine Yönelik Görüşleri

No	Kod	Görüşler (Sebepler)	Sıklık
1	Olumlu Etkiliyor	<i>Katkı sağlayan veli, içi daha rahat bir şekilde çocuğunu okula gönderiyor.</i>	1
		<i>Beraber bir şeyler yapınca da okul ile veliler daha çok kaynaşıyor ve iletişim güçleniyor.</i>	2
		<i>Katkı sağlayan veli, okul ile daha güzel iletişim kurmaya başlıyor.</i>	3
		<i>Veliler okul yönetimini tanıdıkça, yapılan işleri gördükçe, kendilerini okula daha ait hissetmeye başlıyorlar. Her türlü etkinliğe katılmaya, okula katkı sağlamaya başlıyorlar. Doğal olarak da iki taraf arasındaki ilişki de gelişiyor.</i>	1
		<i>Veli okula ne kadar çok gelirse, okulu o kadar çok benimseyip tanır.</i>	4
		<i>Okula katkı sağlayan veli, okul yönetimine ve çocuğuna değer verdiği için katkı sağlıyor.</i>	2
		<i>Okula katkı sağlamak için gelen veli, okulun hiç görmediği, bilmediği yönlerini de görür. Okul yönetimiyle empati kurmaya başlar.</i>	1
		<i>Okula yardım eden veli, okuldan olumlu etkilendiği için bağış yapar. Bağış yapan veli, okul idaresi tarafından, yüklerinin bir kısmını aldığı için tabii ki daha çok sevilir.</i>	2
		<i>Ben bunun çok da etkili olduğunu düşünmüyorum.</i>	
		<i>Katkı yapılırsa da yapılmazsa da okul yönetimi, ailelerle zaten sıcak ilişkiler kuruyor.</i>	1
2	Bir Etkisi Yok	<i>Çok etkili olduğunu düşünmüyorum. Okul ile veli arasındaki ilişkinin temelinde öğretmen var bence.</i>	1
		<i>Öğretmenler veliler tarafından seviliyorsa, okul da sevilir.</i>	
3	Olumsuz Etkiliyor	<i>Bağış konusunda emrivaki yapıldığı zaman, veli okuldan uzaklaşıyor</i>	1
		<i>Bazı veliler olumsuz etkileniyor. Çünkü veli okula katkıda bulunmak istemiyor, gereksiz buluyor.</i>	1

Tablo 4.9.2 incelendiğinde velilerin çoğunun, okula katkı sağlama etkinliklerinin okul-veli ilişkisini olumlu etkilediğini belirttikleri görülmüştür. Olumsuz etkilediğini düşünen veliler emrivaki yapıldığı zaman, kendilerinin ister istemez oradan uzaklaştığını ve katkı sağlamak istemediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, veliler, okul idaresi tarafından kendilerine "Sen bağış yap, sonrasını da sorma" dendiği

zamanlarda da bağış yapmak istemediklerini belirtmişlerdir. Bu şekilde düşünen veliler, genellikle yaptıkları bağışların nereye harcandığını bilmek istediklerini ve şeffaf bir yönetim görmek istediklerini belirtmişlerdir.

Okula katkı sağlama etkinliklerinin okul-veli ilişkisine herhangi bir etkisi olmadığını düşünen veliler ise okul ile veli arasındaki ilişkinin temelinde öğretmenin olduğunu, öğretmenlerin veliler tarafından sevilmesinin, okulun da sevilmesine ve benimsenmesine neden olduğunu belirtmişlerdir.

Okula katkı sağlama etkinliklerinin okul-veli ilişkisini olumlu etkilediğini düşünen veliler ise okula katkı sağlamak için gelen velilerin, okulun hiç görmediği, bilmediği yönlerini de gördüğünü, okul yönetimiyle empati kurmaya başladığını, okul yönetiminin de iletişimi iyiyse, iki taraf arasında çok güçlü bir bağ oluştuğunu belirtmişlerdir. Ayrıca veliler, okula katkı sağlayan velilerin okul yönetimi tarafından daha çok önemsendiği ve kendilerine değer verildiği, bunun da ilişkileri olumlu etkilediğini belirtmişlerdir.

V.1: Okulun yansımaları bir nevi öğrenci oluyor. Öğrencinin okuldan mutlu ayrılması ve eve gitmesi veliyi zaten memnun ediyor. O zaman da okula yapılan yardımları arttırıyor. Sorunsuz bir öğrenci demek sorunsuz bir okul demektir.

V.2: Bağış yapmak üzere gelen veliler daha sık okula gelip gidiyorlar. Bu geliş gidişler sırasında okulun eksikliğini görebiliyor. Bu bağlamda yardımcı olmak istiyor. Doğal olarak olumlu etkiliyor.

V.3: Bazı veliler olumsuz etkileniyor. Çünkü veliler okula katkıda bulunmak istemiyor. Mesela okulda kermes yapılıyor, velilerin çoğu katılmıyor, gereksiz görüyorlar. Bazı veliler ise olumlu etkiliyor. Katkıda bulunurken, paraların nereye harcandığını soruyor, okul idaresi de açıklama yaptığında daha olumlu bakıyor.

V.4: Emrivaki yapıldığı zaman, veli ister istemez oradan uzaklaşıyor. Bu tabii ki karşılıklı diyalogla çözülebilecek bir durum. Etkili bir iletişim diliyle her türlü kapılar açılıyor aslında. Ancak, veliye: "Sen bağış yap, sonrasını da sorma" dediği zaman veli de bağış yapmıyor tabii.

V.5: Aslında ön yargıları yıkıyor. Hep beraber bir şeyler yapmak, başarmak herkesin şevkini arttırıyor. Veliler de bir şeyler yapmak adına daha çok talepte bulunuyorlar. Beraber bir şeyler yapınca da okul ile veliler daha çok kaynaşıyor ve iletişim güçleniyor.

V6: *Bizim okulumuzda hiç bir zorlama yok. Okula katkı sağlamak, gönüllü olduğu için, okulumuzun ihtiyacı varsa hepimiz elimizi taşın altına koyarız.*

V7: *Tabii ki olumlu etkiliyor. Veli o zaman içi daha rahat bir şekilde çocuğunu okula gönderiyor.*

V8: *Bence olumlu etkiliyor. Katkı sağlayan veli, okul ile daha güzel iletişim kurmaya başlıyor.*

V9: *Çocuklar okula ilk kayıt olunca biraz aradaki ilişki biraz gergin oluyor. Zamanla veli okula alışıyor. İnsanlar birbirini tanımaya başlıyor. Veliler okulu ve yönetimi tanıdikça, yapılan işleri gördükçe, kendilerini okula ait hissetmeye başlıyorlar. Her türlü etkinliğe katılmaya, okula katkı sağlamaya başlıyorlar. Doğal olarak da iki taraf arasındaki ilişki de gelişiyor.*

V10: *Veli, okula katkı sağlamak için her geliş gidişinde, okul yönetimiyle görüşür. Okulu daha yakından tanıma fırsatı bulur. Öğretmenleri daha yakından tanır. Tabii bu okul yönetimi ve öğretmenler için de geçerli. Bu ilişkiler, zamanla gelişir ve iki taraf da bundan olumlu etkilenir bence.*

V11: *Ben bunun çok da etkili olduğunu düşünmüyorum. Katkı yapılsa da yapılmasa da okul yönetimi, ailelerle zaten sıcak ilişkiler kuruyor.*

V12: *Tabii ki daha olumlu olur. Veli okula destek olursa her şeyin bundan olumlu etkileneceğini düşünüyorum*

V13: *Veli okula ne kadar çok gelirse, okulu o kadar çok benimseyip tanır. Okulun eksiklerini birebir görme şansı olur. Öğrencisinin nasıl bir ortamda eğitim aldığını görünce, ihtiyaçlarının karşılanması konusunda daha hassas davranabilir.*

V14: *Veli okula katkı sağlarken, okula daha fazla uğruyor. Doğal olarak iletişim daha çok güçleniyor.*

V15: *Gelen veliye güler yüzlü davranmak veliyi kazanıyor aslında. Veliyi kazanmak demek, çocuğu kazanmak demektir aslında.*

V16: *Tabii ki olumlu etkiler. Okula katkı sağlayan veli, okul yönetimine ve çocuğuna değer verdiği için katkı sağlar sonuçta.*

V17: *Okula katkı sağlamak için gelen veli, okulun hiç görmediği, bilmediği yönlerini de görüyor. Okul yönetimiyle empati kurmaya başlıyor. Okul yönetiminin de iletişimi iyiye, iki taraf arasında çok güçlü bir bağ oluşuyor.*

V18: Olumlu etkilediğini düşünüyorum. Çünkü okula katkı sağlayan veli okul yönetimi tarafından daha çok önemsenir. Bu doğal bir durumdur. Siz, sizin sorunlarınızla ilgilenen, yardımcı olan kişilerle daha güzel ilişkiler kurmaz mısınız?

V19: Bence ilişkileri olumlu etkiler tabii. Okula yardım eden veli okuldan olumlu etkilendiği için bağış yapar. Bağış yapan veli, okul idaresi tarafından, yüklerinin bir kısmını aldığı için tabii ki daha çok sevilir.

V20: Ben okula katkı sağlamanın bu ilişkide çok etkili olduğunu düşünmüyorum. Okul ile veli arasındaki ilişkinin temelinde öğretmen var bence. Öğretmenler veliler tarafından seviliyorsa, okul da sevilir.

4.10 Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular: Yönetici ve velilerin görüşlerine göre, velilerin okula katkı sağlama etkinlikleri okul başarısını nasıl etkilemektedir?

4.10.1 Okul Yöneticilerinin, Velilerin Okula Katkı Sağlama Etkinliklerinin Okul Başarısı Üzerindeki Etkilerine Yönelik Görüşleri

Tablo 4.10.1 Velilerin Okula Katkı Sağlama Etkinliklerinin Okul Başarısı Üzerindeki Etkilerine Yönelik Yönetici Görüşleri

No	Kod	Görüşler (Sebepler)	Sıklık
		<i>Katkı sağlayan velilerle iletişimimiz biraz daha artıyor</i>	2
		<i>Veli hem maddi hem de manevi olarak olayın içinde mutlaka olmalıdır.</i>	3
		<i>Okula yapılan bağış ile okul başarısının artması doğru orantılı.</i>	5
1	Olumlu Etkiliyor	<i>Her şeyden önce veli, öğrenci ve öğretmen arasındaki engeller ortadan kalkıyor.</i>	2
		<i>Velinin okula gelip gitmesi, aslında çocuğunun başarısını da artırıyor.</i>	3
		<i>Velinin sık sık okula gelmesi, öğrencinin davranış problemlerinin çözümünde çok etkili olur.</i>	2
		<i>Veli, maddi ve manevi anlamda işin içinde olduğunu bildiği için, okulu daha çok benimsiyor</i>	3

Tablo 4.10.1 incelendiğinde, yöneticilerin tamamı, velilerin okula katkı sağlama etkinliklerinin okul başarısını olumlu etkilediğini belirtmişlerdir. Yöneticiler, okula katkı sağlamanın, okulu sadece maddi olarak etkilemediğini, akademik, kültürel ve sosyal olarak da olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Yöneticiler finansal sorunlar ortadan kalkınca, herkesin eğitim-öğretim işlerine yöneldiğini belirtmişlerdir. İhtiyaçları karşılanan öğretmenin, sınıfa girdiği zaman, sadece eğitim öğretimi düşündüğünü, dersine daha çok yoğunlaşabildiği belirtilmektedir. Yöneticiler velilerin, okula katkı sağlarken, okulla iletişim halinde olduğunu, okulla iletişim halinde olduğu için, eğer çocuğun bir problemi varsa anında çözebildiklerini, bunu gören çocuğun da daha çok çalışmak zorunda kaldığını belirtmişlerdir. Anne ya da babasının kendisiyle ilgilendiğini düşünen çocuğun başarısının arttığını, bu bireysel başarıların artarak okula yansıdığını ve zamanla okulun başarısının arttığını belirtilmektedir. Yöneticiler yapılan bağışların sadece maddiyata bağlı olmaması gerektiğini, bu konuda eğitim öğretimin kalitesini arttırmak için ne gerekiyorsa yapılması gerektiğini böyle düşünülerek katkı sağlanırsa, okul başarısının artacağını belirtmişlerdir.

M1: *Etkinliklerde iletişimimiz biraz daha artıyor. Mesela kermeslerde daha önceden az gördüğümüz velileri görme imkânı bulabiliyoruz. Okulu biraz daha sahiplenmelerini sağlayabiliyoruz. Birlikte çalışmamıza fayda sağlayabiliyor.*

M2: *Velinin içinde olduğu her şey okul başarısını arttırır. Öğrenci başarısını arttırır. Velinin okuldan uzak durması, olaylara vakıf olmaması, öğrencinin derdini aileye aktaramaması, başarısızlığının ana faktörlerinden birisidir. Okul ve öğretmenle iletişimi olmayan velinin, okula sevgisi saygısı, devletine bakışı bile bir anda değişecektir. Eğitim sistemimiz üçayaklıdır. Bunlardan biri öğretmen biri öğrenci diğeri de velidir. Bu üçayaklardan veli olmazsa olmazlardan biridir. Veli hem maddi hem de manevi olarak olayın içinde mutlaka olmalıdır.*

M3: *Olumlu etkilediğini düşünüyorum. Çünkü okulun her şeyden önce eğitim öğretim faaliyetlerinin yapılmasına uygun bir ortam haline getirilmesi gerekiyor. Mesela bir okulda tiyatro salonunun olması bile her şeyden önce çocuğun sosyal ve kültürel olarak kendini geliştirmesine, spor salonunun olması, sportif anlamda kendini ifade etmesine katkı sağlayacaktır.*

M4: *Eski bir sırada oturmakla, yeni bir sırada oturmak bile bir çocuğun kaliteli bir ortamda eğitim gördüğünü hissetmesine sebep oluyor. Burada öğretmene de çok büyük rol düşüyor aslında. Velilerle bir araya geldiği zaman, okul ile velinin iç içe olduğunu, her işin birlikte başarılabileceğini belirtmesi gerekiyor. Mesela olumsuz açıdan baktığınızda, iletişimin tamamen kopmasına sebep oluyor. Veli öğrenciyi*

tamamen okula atıp arkasını dönüyorsa, öğrenci kendini önemsenmemiş hissediyor. Doğal olarak bu da başarısızlığı getiriyor.

M5: *Mesela bizim halk oyunları ekibimiz yok. Çünkü bu çok maliyetli bir şeydir. Çocukların gidiş-gelişleri vb. diğer etkinlikleri çok pahalı. Kısacası sosyal anlamda etkiliyor. Maddi kaynak gerektiren yarışmalara çocukları çıkaramıyoruz. Yani okula yapılan bağış ile okul başarısının artması doğru orantılı.*

M6: *Mesela biz her yıl okulumuzda kermes yaparız. Bu kermeslere velilerin bizzat katılmalarını sağlarız. Bu dönemde okulla, yönetimle, öğretmenle iç içe olurlar. Bir kaynaşma ortamı oluşur. İşin sonunda ise okula bir şeyler kazandırmanın zevkini hep birlikte yaşarlar. Bu da onlara: "okul bizim, bize ait, korumamız, kollamamız gerekir imajını verir. Öğrenci, anne ve babasının öğretmenleriyle iyi bir ilişki içinde olduğunu, okula her yönden destek verdiklerini görürse muhteşem derecede olumlu etkilenir. Bireysel başarılar, zamanla okul başarısına dönüşüyor.*

M7: *Her şeyden önce veli, öğrenci ve öğretmen arasındaki engeller ortadan kalkıyor. Finansal sorunlar ortadan kalkınca, herkes öğrencinin eğitim-öğretim işlerine yoğunlaşıyor. İhtiyaçları karşılanan öğretmen, sınıfa girdiği zaman, sadece eğitim öğretimi düşünüyor. Dersine daha çok yoğunlaşabiliyor. Bu bireysel başarılar zamanla artarak okul başarısı haline dönüşüyor.*

M8: *Veli okula katkı sağlarken, okulla iletişim halinde olur. Okulla iletişim halinde olduğu için, eğer çocuğun bir problemi varsa anında çözebiliyorsunuz. Bunu gören çocuk daha da çalışmak zorunda kalıyor. Anne ya da babasının kendisiyle ilgilendiğini düşünen çocuğun motivasyonu da artıyor. Bu bireysel başarılar artarak okula yansıyor ve zamanla okulun başarısı artıyor.*

M9: *Her şeyden önce, velinin sık sık okula gelmesi, öğrencinin davranış problemlerinin çözümünde çok etkili olur. Veli okulda olursa, sorun büyümeden çözülür. Davranış problemi çözülen öğrencinin akademik başarısı da artar. Bu bireysel başarılar arttıkça zamanla okul başarısı da artar.*

M10: *Çocuk bizim ve ailenin ortak çalışmasıyla daha çok çalışıyor. Veli okula gelip giderken çocuğunu ister istemez takip ediyor. Bu da onun daha kontrollü olduğunu hissettiriyor. Sonuç olarak başarısı artıyor. Bu başarılar birikiyor zamanla ve okulun başarısına dönüşüyor.*

M11: *Bizim mahalle genellikle sosyoekonomik seviyesi biraz düşük ailelerden oluşuyor. Aile eğitim yerine daha çok geçim derdinde. Çok az bir veli kesimi eğitime*

de önem veriyor. Çocuğunun eğitimine önem veren veliler okula daha çok gelip gidiyor. Okula elinden geldiği kadarıyla katkı sağlamaya çalışıyor. Yani velinin okula gelip gitmesi, aslında çocuğunun başarısını da artırıyor.

M12: Maddi sıkıntısı olmayan bir yönetici, her yönden rahat eder. İyi eğitim, karşılığında mutlu çocuklar, mutlu çocuklar da beraberinde başarıyı getiriyor.

M13: Etkilemez mi? Bizim bu kaynaklarla yaptığımız tüm olumlu işler, okul başarısını etkiliyor.

M14: Veli işin içine katıldığı için, tabii ki etkiliyor. Veli, maddi ve manevi anlamda işin içinde olduğunu bildiği için, okulu daha çok benimsiyor. Başarı da bununla beraber geliyor zaten.

M15: Yapılan bağışlar sadece maddiyata bağlı olmamalı bence. Eğitim öğretimin kalitesini arttırmak için ne gerekiyorsa yapılmalı bu konuda. Eğer böyle düşünülerek katkı sağlanırsa, tabii ki okul başarısı da artar.

M16: Okulumuzun başarısı buna bağlı değil. Ancak bu konuda öğretmenlerimizin gayretleri, velilerin çocuklarını ders konusunda takibi olumlu etkiliyor.

M17: Ben bu okula geldiğimde bodrum kata girilmiyordu. Düşünün okulun koca bir bodrum katı var ve atıl durumda. Bu konuyu velilerimize anlattım. Projelerimi anlatınca hepsi çok sevindi. Beraber bodrum katta kullanılmayan malzemeleri hurdaya ayırdık. Bazı velilerimiz malzeme yardımında bulundular. Bazıları usta getirdi. Şimdi orada bir sürü atölye var. Çocuklar resim, müzik, bilişim atölyelerine inmek için can atıyor. Düşünün, eskiden aşağı inmeye korkan çocuklar, şimdi tertemiz atölyelerde ders işlemek için sıra bekliyor. Bu başarıyı arttırmıyor mu size? Buradaki katkının çok büyük bir kısmı velilerimizindir.

M18: Fiziki imkânlar her şey değil ama onlar da olmadan olmuyor. Mesela günümüzde çok popüler olan kodlama eğitimi, ya da eskiden beri olması gereken bir kütüphane düşünün. Bunları veli desteği olmadan okula kazandırmak çok zordur.

M19: Olumlu etkilemektedir. Eğitim ortamları ne kadar zenginse, çocukların kullanacağı kaynaklar ne kadar fazlaysa, çocuğun başarısı o oranda artacaktır.

M20: Veli katkı sağladığı zaman, eğitsel, teknolojik araçların daha çok alındığını düşünün. Bu, öğrencilerin başarısını daha çok artırır. Öğrenciler daha çok çalıştıkça daha çok başaracaktır. Bu da okulun başarısını olumlu etkiler bence.

4.10.2 Velilerin Okula katkı sağlama etkinliklerinin okul başarısına etkisine yönelik görüşleri

Tablo 4.10.2 Velilerin Okula Katkı Sağlama Etkinliklerinin Okul Başarısına Etkisine Yönelik Görüşleri

No	Kod	Görüşler (Sebep)	Sıklık
1	Olumlu Etkiliyor	<i>Okul başarısının yarısı okul çabası ile oluyorsa, diğer yarısı da velinin çabasıyla olur. Doğal olarak okul başarısına tam olarak etkiler.</i>	2
		<i>Okulun imkânları arttırılırsa eğitim de olumlu etkilenir</i>	6
		<i>Maddi imkânları iyi olan okul, öğrencisine daha iyi imkânlar sunar.</i>	4
		<i>Okula katkı sağlanırsa, okul şartları daha elverişli olur, okul başarısı da buna bağlı olarak artar.</i>	4
		<i>Veli, okula katkı sağlıyorsa, bunun çocuğunun akademik başarısına etkisinin olmasını beklemek velinin en doğal hakkıdır.</i>	1
		<i>Okulda sağlık, ilgi ve sevgi sağlanırsa başarı artar. Bu da velilerin okula katkı sağlamasıyla mümkündür.</i>	1
		<i>Velisinden destek gören okul yönetimi, velileri daha çok sahiplenir. Okulun başarılı olması veliye, öğrenciye ve çevreye olumlu yansır.</i>	1
2	Bir Etkisi Yok	<i>Bence etkilememesi gerekiyor. Okula katkı sağlanırsa daha iyi olur tabii. Ancak velinin ekonomik gücü yetmiyorsa çocuk ortada kalacak diye bir şey yok.</i>	1

Tablo 4.10.2 incelendiğinde velilerin tamamının, Okula katkı sağlama etkinliklerinin okul başarısını olumlu etkilediğini belirttiği görülmüştür. Görüşme yapılan veliler, öğrenci başarısının birinci koşulunun, öğrencilerin sağlığının yerinde olmasına bağlı olduğunu, hijyenin, sağlığın ön koşulu olduğunu, okulda bu koşullar sağlanırsa başarının artacağını, bunun da velilerin okula katkı sağlamasıyla mümkün olduğunu belirtmişlerdir. Veliler okulun maddi imkânlarının çocuklar için kullanıldığını, bu imkânların artmasının da onların akademik başarılarını arttırdığını belirtmişlerdir. Ayrıca veliler okulda çalışanların imkânlarının arttırılmasıyla okuldaki eğitim ve öğretimin olumlu etkileceğini, devletin okullara gönderdiği kaynağın tüm okullar için eşit seviyede olduğunu, burada farkı belirleyen, velilerin okula olan katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Veliler, kendileri tarafından yoğun olarak finansal destek sundukları okulların, fiziki açıdan doğal olarak öne geçtiğini bunun

da eğitimin kalitesini arttırdığını belirtmişlerdir. Bu nedenle veliler, okula katkı sağlama etkinliklerinin okul başarısını olumlu etkilediğini belirtmişlerdir.

V.1: Zaten ilgili veliler sık sık okula uğrayıp hem okul idaresiyle hem de öğretmenle görüşüyorlar. Çocuğun başarısını düşürmemek için çabalyorlar. Bunun içinde eksikleri neyse tamamlamak istiyorlar.

V2: Bireysel olarak çok etkili değil ancak, okulla ilgilenen bir veli zaten çocuğuyla da ilgileniyordur. Bu anlamda pozitif etkisi oluyor.

V3: Tabii ki olumlu etki ediyor.

V4: Her şekilde % 100 etkiler tabii. Okul başarısının yarısı okul çabası ile oluyorsa, diğer yarısı da velinin çabasıyla olur. Doğal olarak okul başarısına tam olarak etkiler. Kısacası sizin istediğiniz noktaya ulaşabilmeniz için velinin desteği gerekiyor. Yani veli her durumda okulun yanında olunca başarı da kendiliğinden geliyor.

V5: Çocukların daha güvenli bir ortamda eğitim görmesini garantiliyor aslında. Sosyal olan bir çocuk, daha aktif oluyor, derslere daha çok katılıyor.

V6: Bence etkilememesi gerekiyor. Okula katkı sağlanırsa daha iyi olur tabii. Ancak velinin ekonomik gücü yetmiyorsa çocuk ortada kalacak diye bir şey yok. Öğretmen, sınıfta katkı sağlayan veli, katkı sağlamayan veli diye ayırmaz ki. Öğretmen herkese eşit öğretmenliğini yapar. Okula katkı sağlamak velilere kalmış bir şey.

V7: Destek olunursa okulun başarısı artar tabii. Okulun başarılı olması veliye, öğrenciye ve çevreye yansıyor. Bunu gören veli daha çok katkı sağlamak istiyor.

V8: Destek olunursa başarı artar bence. Hem öğretmenler daha verimli olur. Velisinden destek gören okul yönetimi, velileri daha çok sahiplenir. Okulun başarılı olması veliye, öğrenciye ve çevreye yansıyor. Bunu gören veli daha çok katkı sağlamak istiyor.

V9: İnsanın başarısının yüksek olması, sağlığının yerinde olmasına bağlı değil mi? Hijyen, sağlığın ön koşulu değil mi? Sağlık, ilgi ve sevgi başarıyı etkilemez mi? Okulda bunlar sağlanırsa başarı artar tabii. Bu da velilerin okula katkı sağlamasıyla mümkündür bence.

V10: Ben veli olarak, para istendiği zaman benim çocuğuma ne faydası olur diye düşünüyorum. Okula katkı sağlıyorsam, bunun benim çocuğumun akademik başarısına etkisinin olmasını beklemek benim en doğal hakkım. Çocukların sınıfına

alınan bilgisayarın parasını ödemek beni hiç rahatsız etmez. Çünkü ben biliyorum ki o bilgisayarın benim çocuğumun akademik başarısına olumlu etkisi olacaktır.

V11: Okulda çalışanların imkânları arttırılırsa eğitim bundan tabii ki olumlu etkilenir. En basiti okulda yapılan deneme sınavları. Bu deneme sınavları bile, para olmadan yapılamıyor. Bunlar, bizim çocuklarımızın yıl içindeki akademik başarısını takip etmemize yarıyor. Çocukların kendilerini takip ettiğimizi fark ediyorlar. Doğal olarak kendi aralarında tatlı bir yarış oluyor. Bu da onların akademik başarılarını arttırıyor.

V12: Okula katkı sağlanırsa, okul şartlarının daha elverişli olacağını, okul başarısının da buna bağlı olarak artacağını düşünüyorum.

V13: Devletin okullara gönderdiği kaynak, tüm okullar için eşit seviyede. Burada farkı belirleyen, velilerin okula olan katkısıdır. Velilerin yoğun olarak destek sunduğu okullar, fiziki açıdan doğal olarak öne geçiyor. Bu da eğitimin kalitesini arttırıyor tabii.

V14: Bence olumlu yönde etkilemektedir. Çünkü okula katkı sağlanması, eğitim-öğretimin de daha düzenli olmasına sebep olur. Sonuçta paranız ne kadar çok olursa, imkânlar da o kadar çok olur.

V15: Başarı tabii ki düzen istiyor, bilinçli veli istiyor. Okulun ödeneği ne kadar iyi olursa, her şey daha güzel gider. Okula destek olmak, öğrenciye destek olmak anlamına geliyor aslında.

V16: Bence veliler, yaptıkları katkının, okul başarısına ne kadar etkili olduğunu bilseler, daha çok katkı sağlardı.

V17: Okula gelen para ne kadar çok olursa, her şey daha iyi olur. Aslında okula destek olmak, öğrenciye destek olmak anlamına geliyor. Çünkü öğrencinin başarılı olması demek okulun başarılı olması demektir.

V18: Tabii ki olumlu etkiler. Maddi imkânları iyi olan okul, öğrencisine daha iyi imkânlar sunar.

V19: Olumlu etkiliyor tabii. Okul mutluysa çocuk da mutlu olur. Mutlu olan çocuklar daha başarılı olur.

V20: Okulun imkânları arttırılırsa eğitim de olumlu etkilenir. Okulun maddi imkânları çocuklar için kullanılıyor sonuçta. Bu da onların akademik başarılarını arttırıyor.

4.11 Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular: Okul Yöneticilerinin Okullara Finansal Kaynak Sağlama Etkinliklerinin, Okulları Nasıl Etkilediğine İlişkin Görüşleri

Tablo 4.11 Yöneticilerin, Okullara Finansal Kaynak Sağlama Etkinliklerinin, Okulları Nasıl Etkilediğine İlişkin Görüşleri

No	Kod	Görüşler (Sebepler)	Sıklık
1	Olumlu Etkiliyor	<i>Biz daha çok gönüllü hayırseverlerle görüştüğümüz için olumlu etkilemektedir.</i>	1
		<i>Finansal olarak katkı sağlanan okul her yönden güçlenir. Güçlü okul güçlü yönetim ve güçlü öğrenci demektir.</i>	1
2	Bir Etkisi Yok	<i>Bu konuda veliler de bizimle beraber uğraştığı için aslında okulumuz olumlu etkileniyor.</i>	1
		<i>Durum, ailelere iyi anlatılırsa, gelen bağışlarla neler yapılacağı anlatılırsa hiç bir sorun yok.</i>	1
3	Olumsuz Etkiliyor	<i>Okulda olmamız gereken vakti dışarıda kaynak aramakla geçiriyoruz. Bu nedenle kendi işimizin aksamasına sebep oluyoruz.</i>	6
		<i>Eğitime odaklanmamız gerekirken, enerjimizi farklı yerlerde harcayabiliyoruz</i>	9
		<i>Bir işin içinde para varsa, her şey olumsuz başlıyor.</i>	1

Tablo 4.11 incelendiğinde okul yöneticilerinin çoğunun okullara finansal kaynak sağlama etkinliklerinin, okulları olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Yöneticiler, velilerin gözünde para toplama merkezi olarak görülmenin hoş bir durum olmadığını, ayrıca finansal kaynak sağlamak için enerjilerini sarf etmelerinin, gerçek anlamda yönetsel işlerini yapmalarına da engel olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticiler, okulların ticarethaneye dönüştüğünü, eğitimle geçirdikleri vaktin finansal sorunlar nedeniyle çok kısıtlı olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticiler, devletin okullara kaynak ayırarak finansal sorunları acilen çözmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Yöneticiler basit bir kermes için bile, bir iki ay öncesinden çalışmalarına başladığını, ancak bir kaç saat içinde olup bittiğini, bunun hem okul yönetimine hem öğretmenlere hem de velilere çok büyük bir yük getirdiğini belirtmişlerdir. Yapılan bu finansal etkinliklerden, eğitim öğretimin de okulların da olumsuz etkilendiğini belirtmişlerdir.

M1: Bu çalışmalar, velilerin hoşuna gidiyor. Ancak bizim okulda olmamız gereken, eğitim-öğretimle uğraşmamız gereken vakti dışarıda kaynak aramakla geçiriyoruz. Bu nedenle kendi işimizin aksamasına sebep oluyoruz.

M2: Zaman zaman velilerle ve esnafla çatıştığımız oluyor. Sosyal çevreniz, bir süre sonra sürekli isteyen olduğunuz için, ister istemez sizden uzaklaşmaya başlıyor.

M3: Biz tam olarak eğitime odaklanmamız gerekirken, enerjimizi farklı yerlerde harçayabiliyoruz. Bu da bizleri doğal olarak yoruyor.

M4: Bizim insanımızda bazen meyve veren ağaç taşlanır misali bazen çok iyi yapılan işleri bile eleştirebiliyor. Eleştirmek çok rahattır çünkü. Çoğu zaman olumsuz eleştirilere maruz kalabiliyorsunuz. Ama okulunuzda ne kadar çok para varsa, siz o kadar rahat idarecilik yapabilirsiniz.

M5: Okul yönetimi olarak, okula gelir elde etmek için uğraşmak bizim için çok zor bir iş. Okul yöneticileri eğitim-öğretimle uğraşmalı. Okulun parasal işleriyle uğraşmamalı.

M6: Kaynak problemini çözebilen okul, kendisini her yönden geliştiriyor. Kendisini geliştiren okula, daha çok talep oluyor. Talebin arttığı okullara daha çok veli desteği sağlanıyor. Bu vesileyle okul ihya oluyor. Kaynak sağlamakta sorun yaşayan okullar ise sürekli olarak bu sorunlarla uğraşılıyor. Sorunlar, yeni sorunları getiriyor aslında. Bu da aynı bölgedeki okullarda bile makasın açılmasına sebep oluyor.

M7: Biz daha çok gönüllü hayırseverlerle görüştüğümüz için olumlu etkilemektedir.

M8: Olumsuz etkileniyor tabii. Velilerin gözünde para toplama merkezi olarak görülmek hoş bir durum değil tabii. Ayrıca okul yöneticilerinin bambaşka bir alan için enerjilerini sarf etmesi de, gerçek anlamda yönetsel işlerini yapmalarına da engel oluyor.

M9: Belli bir standartla yapılması gerekiyor bunun. Yani velinin okula standart olarak bir bağış yapması lazım ki özellikle devlet okullarının kalitesi daha da artsın. Çünkü çok büyük harcamalar yapıyoruz. Dışarıdan görüldüğü gibi değil.

M10: Bence olumlu etkilemektedir. Çünkü finansal olarak katkı sağlanan okul her yönden güçlenir. Güçlü okul güçlü yönetim ve güçlü öğrenci demektir.

M11: Bir işin içinde para varsa, olumsuz başlıyor her şey. Ama dediğim gibi, kendinizi iyi ifade edebilirsiniz, her şey olumlu olabiliyor. Yaptıklarınızı gören veli, size ve okula karşı olumlu bir tavır takınmaya başlıyor zaten.

M12: Durum, ailelere iyi anlatılırsa, gelen bağışlarla neler yapılacağı anlatılırsa hiç bir sorun yok. Okula o zaman yeterince bağış yapılır ve daha olumlu bir hava oluşur.

M13: Okulda kermesler ve sosyal etkinlikler bizi kurtarıyor. Gün içinde sürekli kaynak sağlamaya çalışıyoruz. Ama biz eğitim öğretimin bu durumdan en az etkilenmesi için elimizden geleni yapıyoruz.

M14: Okullar ticarethaneye dönüştü. Eğitimle uğraşma zamanımız daha sınırlı oluyor. Hal bu ki öncelik eğitim olmalıdır. Devlet okullara kaynak ayırarak bunu sağlamalıdır. Artık belediyeler eliyle mi bunu sağlar, başka bir şekilde mi yapar bilemem. Ancak finansal kaynağı devlet sağlamalıdır. Son zamanlarda belediyeler okulların bahçe düzenlemeleri, ağaç budaması vb. birçok ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Bana göre belediyeler bu konularda katkı sağladığı için, okullar biraz daha yaşanılır yerler halinde geldi.

M15: Aslında bu okulda ben okulun etkilendiğini düşünmüyorum. Kim istemez ki bir okul yöneticisi olarak okulun her şeyinin tam olmasını?

M16: Eğer kaynak bulunamıyorsa olumsuz etkilenir tabii. Bulunduğu zaman da olumlu etkilenir. Aslında ikisi arasında doğru bir orantı var.

M17: Bu konuda veliler de benimle beraber uğraştığı için aslında okulumuz olumlu etkileniyor. Bulunan kaynaklar sonuçta okulun gelişimi için bulunuyor.

M18: Kaynak bulursanız olumlu etkileniyor. Bulmazsanız olumsuz etkileniyor.

M19: Bizim bu konuda en büyük yardımcımız okul aile birliği oluyor. Okulda odaları mevcuttur. Sürekli olarak bizimle beraber mesai yapıyorlar. Bunu tamamen gönüllü yapıyorlar. Okulun eksiklerini sürekli takip edip çözmeye çalışıyorlar.

M20: Şöyle düşünün, bir kermes yapıyorsunuz. Bunun için bir iki ay öncesinden çalışmalara başlıyorsunuz. Bir kaç saat içinde olup bitiyor ancak bu hem size hem öğretmenlere hem de velilere çok büyük bir külfet getiriyor. Eğitim öğretim anlamında da feragat ediyorsunuz bazen. Onun için bence okullar olumsuz etkileniyor.

4.12 On birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Okul Yöneticilerinin Finansal Kaynak Arama Etkinliklerinin, Yönetsel Faaliyetleri Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

Tablo 4.12 Yöneticilerin, Finansal Kaynak Arama Etkinliklerinin, Yönetsel Faaliyetleri Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

No	Kod	Görüşler (Sebepler)	Sıklık
2	Bir Etkisi Yok	<i>Okulunu benimsemiş bir okul yöneticisi bunların ikisini de başarabilir. Bunun çok zor olmadığını düşünüyorum.</i>	1
		<i>Ben finansal kaynak bulmak için pek gezmiyorum. Bir şekilde hayırseverler gelip bizi buluyor.</i>	1
		<i>Vaktimizin çoğu okula kaynak aramakla geçiyor.</i>	6
		<i>Enerjimizin büyük bir çoğunluğunu finansal sorunlar için harcıyoruz.</i>	4
3	Olumsuz Etkiliyor	<i>Okullarda finansal problemleri çözmek için sürekli olarak uğraştığımız için, asli görevimizden uzaklaşıyoruz.</i>	3
		<i>Bu işleri yapmak durumunda olmasaydım, okuldaki sosyal ve kültürel çalışmalara daha çok vakit ayırabilirdim.</i>	3
		<i>Okulda, okul müdürü değil de muhasebe müdürü gibi görülüyoruz.</i>	2

Tablo 4.12 incelendiğinde okul yöneticilerinin çoğu, finansal kaynak arama etkinliklerinin, yönetsel faaliyetlerini olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Yöneticiler Milli Eğitim Bakanlığının okul yöneticilerinden beklentisinin, okulun eğitim öğretim hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde müfredat doğrultusunda işleyişini sağlamak olduğunu belirtmişlerdir. Ancak okulların finansal problemleri nedeniyle çoğu zaman önceliği bu problemlere verdiklerini belirtmişlerdir.

Yöneticiler, okullarda finansal kaynak sağlamak gibi bir kaygılarının olmaması durumunda, eğitim öğretime daha fazla odaklanabileceklerini, zamanlarını ve enerjilerini de okulun başarısını ve kalitesini arttırmak için harcaabileceklerini de belirtmişlerdir. Yöneticiler, sürekli olarak bakım onarım işleri ile uğraşmak zorunda kaldıklarını, sürekli bir ekonomist gibi çalışmak zorunda kaldıklarını bu nedenle yönetsel işlere yeterince vakit ayıramadıklarını da belirtmişlerdir.

M1: Vaktimizin çoğu okula kaynak aramakla geçiyor zaten. Kaynak arama çalışmaları sırasında asıl yapmamız gereken yöneticilik işimizi yapamıyoruz. Doğal olarak okulumuz da bundan olumsuz etkileniyor.

M2: Yönetimsel faaliyetlere daha çok vakit ayırabilsek, okuldaki başarı seviyesi mutlaka daha çok artacaktır. Bizler enerjilerimizin büyük bir çoğunluğunu finansal sorunlar için harcıyoruz. Hâlbuki biz bu enerjimizi okul içindeki etkinlikleri geliştirmek için kullansak okullar çok daha iyi durumda olabilirler.

M3: Aslında Milli Eğitim Bakanlığının bizden beklentisi okulun eğitim öğretim hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde müfredat doğrultusunda işleyişini sağlamaktır. Ancak bu finansal kaynakları arama etkinliklerinde yoruluyoruz ve zamanımızı harcıyoruz. Biz bu zamanımızı ve enerjimizi çocukların akademik başarıları ve sosyal, kültürel faaliyetleri üzerinde değerlendirsek daha etkili olacağını düşünüyorum.

M4: Finansal kaynakları arama etkinlikleri bizleri gerçekten aşırı derecede yoruluyor ve zamanımızı harcıyor. Bu vakti ve enerjiyi çocukların eğitim öğretim hizmetleri ve sosyal, kültürel faaliyetleri üzerinde değerlendirsek daha verimli olacaktır.

M5: Bence bu iş okul müdürünün görevi olmamalı. Okul müdürü öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetleri ile ilgilenmeli. Ama şimdi bakıyorsunuz, okul müdürleri ya belediyelerde okula bir şeyler yaptırmak için uğraşıyorlar, ya da okula kaynak aramak için dışarıdalar. Çoğu zaman okullarında bulunamıyorlar bile. Vakitlerinin ve enerjilerinin çoğunu okula kaynak bulmak için harcıyorlar. Doğal olarak eğitim öğretimi takip edemiyorlar.

M6: Okul müdürlerinin temel görevleri öğretim programlarının düzgün bir şekilde işlenmesini sağlamaktır. Ancak, okullarda finansal problemleri çözmek için sürekli olarak uğraştığımız için, bu asli görevimizden uzaklaşıyoruz tabii. Bu uzaklaşma, genel anlamda baktığımız zaman, hem okul için hem de yöneticiler için olumsuz bir durum teşkil ediyor. Bizim bu finansal problemlerimizin bakanlık düzeyinde çözülmesi, bizlerin eğitim öğretim faaliyetlerine dönmesi açısından daha olumlu olacaktır.

M7: Ben finansal kaynak bulmak için pek gezmiyorum. Bir şekilde hayırseverler gelip bizi buluyor. Şanslı bir okul olduğumuzu düşünüyorum. Bu güne kadar gidip

birisinin kapısını çalıp bize bağış yapın dediğimiz olmadı. O nedenle benim için yönetsel faaliyetler üzerinde bir etkisi yok.

M8: *Öncelikle zaman kaybettiriyor. Okula harcamanız gereken vaktinizi bu işler için harcıyoruz. Bu faaliyetler sırasında bizler, bedensel olarak, psikolojik olarak yıpratıyoruz. Bir sürü sorumluluk omuzlarınızda birikiyor ve sizi rahatsız ediyor. Doğal olarak da bunlar bizim yönetsel faaliyetlerimizi etkiliyor. Yalnız burada şunu da belirtmek istiyorum; yönetim bir ekip işidir. Eğer siz ekibinizi iyi kurmuşsanız, siz dışarıda kaynak ararken, ekibiniz sizin yerinize yönetsel faaliyetleri çok rahat biçimde yürütebiliyor.*

M9: *Zamanınızı kaynak aramakla mı geçirmek istersiniz? Yoksa okulda eğitim-öğretimin kalitesini daha çok arttırmakla mı geçirmek istersiniz? Her okul yöneticisinin bir hayali vardır. Okulunda eğitim gören öğrencilere en güzel imkânları sağlamak. Ama bunu yapmak için yine finansal kaynak lazım. Kaynak arayışı sırasında olumsuz cevap aldığınız zaman, ister istemez şevkiniz kırılıyor. Tamam, biz bu konuda zaten elimizden geleni yapıyoruz ancak, daha iyisi için mutlaka kurumsal destek almamız gerekiyor.*

M10: *Biz, aslında hiç bizim işimiz olmayan bir işi, kendi işimiz gibi kabul etmişiz. Mesela benim bu işlerle hiç ilgim olmasaydı, daha çok derse girmek isterdim. Çocuklarla daha çok vakit geçirmek isterdim. Öğrencilere hızlı okuma teknikleriyle ilgili ders vermek isterdim. Okulda elektronik kodlama konusunda kurslar ve etkinlikler yapmak isterdim. Ancak bu finansal kaynak harcama etkinlikleri benim gerçek anlamda hem zamanımı, hem de enerjimi harcadığı için maalesef bu istediğim etkinliklere zaman ayıramıyorum.*

M11: *Bazen düşünüyorum aslında bunları. Bu benim işim mi? Ben dilenci miyim diye sorguluyorum kendimi. Ama madem biz bu işi yapıyoruz, bir şekilde kapı kapı dolaşıp okulumuzun ihtiyaçlarını karşılamamız gerekiyor. Yalnız şunu söylemek istiyorum, eğer bu işleri yapmak durumunda olmasaydım, okuldaki sosyal ve kültürel çalışmalara daha çok vakit ayırabilirdim.*

M12: *Bu işlerle uğraşacağız diye, asıl işimiz olan yönetsel faaliyetleri bir kenara bırakmak zorunda kalıyoruz. Burada okul müdürü değil de muhasebe müdürü gibi görüyoruz. Okulun işlerini yapan esnaf bile, okul aile birliği yerine, sizi muhatap alıp sorumlu tutuyor.*

M13: Tabii ki ben enerjimin büyük bir kısmını kaynak aramaya harcıyorum. Keşke para pul işleri olmasaydı da ben sadece eğitim öğretimle uğraşsaydım. Ama dediğim gibi, bir sınıfta klima çalışmıyorsa o gün bütün gün benim başımı ağrıttıyor. Veli direkt olarak bizi buluyor. Şikâyet olduğu zaman da sorumlu biziz zaten. Üst amirlerimiz, biz vermedik olmadı demiyor. Sen neden yapmadın diyor.

M14: Bu biraz kişilikle ilgili bence. İlk zamanlar bu işin nasıl yapılacağını bilmiyorsunuz. Ancak yapınızda fedakârlık varsa, zamanla öğreniyorsunuz. Zaman harcıyorsunuz, enerji harcıyorsunuz. Eğer bu işlerle uğraşmasaydık eğitime daha fazla vakit ayırabilirdik. Bence bu işin çözümü için hastanelerde bir başhekim, bir de hastane müdürü atandığı gibi, okullara da bir eğitim müdürü, bir de muhasebe müdürü atanmalı. Biri eğitim işleriyle, diğeri de finansal işlerle uğraşmalı.

M15: Bir okulun müdürü ne kadar aktifse, okuldaki sosyal, kültürel, eğitsel faaliyetler de o kadar geniş olur. Ancak finansal kaynak sağlama etkinlikleri sadece benim değil, bütün okul müdürlerinin enerjisinin ve vaktinin yarısını alıyor bence. Bu şartlar altında bile bu kadar çok iş yapabilmişsek, elimizdeki imkânlar devlet tarafından sağlanmış olsaydı, çok daha güzel şeyler yapabilirdik.

M16: Okul müdürü, okullara finansal kaynak sağlamakla uğraşmamalı. Daha çok eğitimle ilgili konularla ilgilenmeli.

M17: Okulumuzun gerçekten ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir bütçesi olsa, ben buna zaman ve çaba harcamak zorunda kalmasam, eğitim öğretime daha çok odaklanabilirim tabii ki. Ama gerçekten okulunu benimsemiş bir okul yöneticisi bunların ikisini de götürmeyi başarabilir. Bunun çok zor olmadığını düşünüyorum. Ayrıca ben bunu yaptığımı da düşünüyorum.

M18: Okullar sadece dört duvardan ibaret değil. Eğitim öğretimde kullanmanız gereken enerjinizi ve vaktinizi, kaynak aramak için kullanıyoruz. Ya da çok güzel bir projeyi kaynak bulamadığınız için yapamıyorsunuz veya daha düşük maliyetle yapıyorsunuz.

M19: Bizim gönlümüzden geçen, zamanımızı ve performansımızın çoğunu eğitim öğretim işlerine harcamaktır. Ama bu koşullarda zamanımızın ve enerjimizin yarısından çoğunu kaynak aramak için kullanıyoruz. Bu nedenle okulun eğitim öğretiminin kalitesini daha çok arttırmak için istediğimiz zamanı ve enerjiyi bulamıyoruz.

M20: Benim finansal kaynak sağlamak gibi bir kaygım olmasa, eğitim öğretime daha fazla odaklanırım. Zamanımı ve enerjimi de okulun başarısını ve kalitesini arttırmak için harcarım. Ben sürekli olarak bakım onarım işleri ile uğraşmak zorunda kalıyorum. Sürekli bir ekonomist gibi çalışmak zorunda kalıyorum. Yönetmel işlere yeterince vakit ayıramıyorum. Bu konuya 2023 vizyon belgesinde de değinilmiş. Çok güzel tespitler var. Umarım bakanlığımız en kısa sürede bu konuya çözüm bulur.

BÖLÜM V

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda nitel veri toplama aracıyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

Bu bölümde araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar yer almaktadır. Araştırmanın sınırlılıkları nedeniyle aşağıda verilen sonuçlar sadece Antalya ilindeki üç merkez ilçeden rastgele seçilmiş 10 ilkokul ve 10 ortaokulda bulunan 20 yönetici ve 20 veliyle sınırlandırılmıştır.

Birinci alt probleme ait sonuçlar; İlkokul ve ortaokul kurumlarının gelir kaynakları; kantin kirası, veli bağışları, kermes ve etkinlik gelirleri, yemekhane kirası, servis katkı payı, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından yapılan aktarım gelirleri ve hayırseverlerden alınan bağışlardan oluşmaktadır. Giderler ise personel giderleri, bakım ve onarım giderleri, kırtasiye giderleri, temizlik giderleri, sosyal ve kültürel etkinlik giderleri ve eğitim öğretim etkinlikleri için yapılan harcamalardan oluşmaktadır.

İkinci alt probleme ait sonuçlar; Okul bütçesi her okulda, sürekli olarak değişken olup, yapılan harcamalar gelirlerle doğru orantılı olarak yapılmaktadır. Ayrıca yapılan işlerde çok yoğun bir piyasa araştırması yapılarak, en ucuz fiyata en kaliteli iş yaptırılmaya çalışıldığı görülmüştür. Yöneticiler genel olarak eldeki mevcut bütçeyle azami şekilde faydalanmaya çalışmaktadırlar.

Üçüncü alt probleme ait sonuçlar; Yöneticilerin okullara finansal kaynak ararken dilenci durumuna düşmesi çok üzücü bir durumdur. Gerek veliler, gerek okul çevresindeki vatandaş, bağış konusunda yeterince bilgi sahibi olmamasından dolayı, yöneticiler kendilerini ifade etmekte zorlanmaktadırlar. İnsanlar, bakanlığın okullara her türlü kaynağı aktardığını düşünmelerinden dolayı okullara katkı sağlamak istememektedirler.

Dördüncü alt probleme ait sonuçlar; Velilerin okula katkı sağlaması için, yönetici ve öğretmenlerin veliye karşı tavırlarının olumlu olması gerektiği görülmüştür. Bunun yanında okulda yapılan bağışlar karşılığında somut işler yapılması gerekmekte, okul yönetiminin velilerle olan iletişiminin sağlıklı olması ve velilerin okula güvenmesi gerekmektedir. Ayrıca okul aile birliğinin şeffaf olması da velilerin okula katkı sağlamasını olumlu yönde etkileyecektir. Veliler, kafalarındaki önyargılardan kurtarılarak, okulu sahiplenmesi, benimsemesi sonucunda okula daha çok katkı sağlayacaklardır

Beşinci alt probleme ait sonuçlar; Velilerin yaptıkları bağış karşılığında okullarda iş yapılmadığını düşünmeleri, okul yönetimiyle velilerin iletişim sorunları okula katkı sağlamama yönünde etkili olmaktadır. Ayrıca velilerin söylemleriyle birbirini olumsuz etkilemesi, medyada çıkan haberler ve bakanlık yetkililerinin bağış yapılmaması yönünde çağrılar yapması, velilerin, okulların tüm ihtiyaçlarının devlet tarafından karşılandığını düşünmeleri, uzun yıllar bağış toplanması sonucu velilerin bıkmaması da velileri okuldan uzaklaştırmaktadır.

Altıncı alt probleme ait sonuçlar; MEB'in okullara ayırdığı finansal kaynakların yetersizliği karşısında veliler okullarda bağış toplanması gerekmektedir. Okulların birçok ihtiyacı bulunmakta, bu ihtiyaçlar için devlet tarafından finansal kaynak aktarılmamaktadır. Veli bağışları olmadan okullarda fiziksel olarak istenen kaliteyi yakalamak imkânsızdır. Okullarda yapılan birçok iş velilerin yaptığı katkılarla yapılmaktadır. Okullara alınan malzeme ve hizmetlerden KDV alınması da çok anlamsızdır. Devletin kendi kurumundan KDV almaması durumunda bile, okullara buradan bir sürü para kalacak, bu paralarla okullar birçok ihtiyaçlarını karşılayacaklardır.

Yedinci alt probleme ait sonuçlar; Aile eğitimin maliyetine katılması gerekmektedir. Türkiye'de hâlihazırda bir eğitim gerçeği var. Bakanlığın finansal konuda uzun bir zaman daha her hangi bir katkı sağlayamayacağı bellidir. Bu nedenle ekonomik darboğazdan velinin katkısı olmadan çıkmak, mümkün değildir. Okullarda devlet katkısı çok az, okulun ihtiyaçlarını karşılamak için ailenin eğitim maliyetine katılması mutlaka gerekir.

Sekizinci alt probleme ait sonuçlar; Okula katkı sağlama etkinliklerinin okul aile ilişkisini olumlu etkilediği görülmüştür. Okula katkı sağlayan velilerin, eğitim öğretime daha çok değer verdiği de tespit edilmiştir. Çocuğunun daha iyi bir ortamda

eğitim görmesini isteyen veli, okula katkı sağlayarak eğitim Şartlarının iyileşmesine sebep olmakta, bu da doğal olarak öğrenciye, okul yönetimine ve velilere olumlu yansımaktadır. Ayrıca katkı kavramının sadece maddi katkıdan ibaret olmadığı, manevi katkının da çok değerli ve önemli olduğunu belirtmekte fayda vardır.

Dokuzuncu alt probleme ait sonuçlar; Okula katkı sağlama etkinliklerinin okul başarısını olumlu etkilediği görülmüştür. Okula katkı sağlamanın, okulu sadece maddi olarak etkilemediği, akademik, kültürel ve sosyal olarak da olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Finansal sorunlar ortadan kalkınca, herkesin eğitim-ğretim işlerine yöneldiği tespit edilmiştir. Yapılan bağışlar sadece maddiyata bağlı olmaması gerekiyor, bu konuda eğitim öğretimin kalitesini arttırmak için ne gerekiyorsa yapılması gerekir. Böyle düşünülerek katkı sağlanırsa, okul başarısı daha çok artacaktır.

Onuncu alt probleme ait sonuçlar; Okullara finansal kaynak sağlama etkinlikleri, okulları olumsuz etkilemektedir. Okullar velilerin gözünde para toplama merkezi olarak görülmektedir. Yöneticilerin finansal kaynak sağlamak için enerjilerini sarf etmelerini, gerçek anlamda yönetsel işlerini yapmalarına da engel olmaktadır. Bu nedenle devletin okullara kaynak ayırarak finansal sorunları acilen çözmesi gerekmektedir.

On birinci alt probleme ait sonuçlar; Finansal kaynak arama etkinlikleri, okul yöneticilerinin yönetsel faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir. Milli Eğitim Bakanlığının okul yöneticilerinden beklentisi, okulun eğitim ğretim hizmetlerinin sağlıklı bir Şekilde müfredat doğrultusunda işleyişini sağlamaktır. Ancak okulların finansal problemleri nedeniyle, yöneticiler çoğu zaman önceliği bu problemlere vermektedirler.

Yöneticiler, sürekli olarak bakım onarım işleri ile uğraşmak zorunda kalıyorlar, sürekli bir ekonomist gibi çalışmak zorunda kalıyorlar. Bu nedenle yönetsel işlere yeterince vakit ayıramıyorlar. Ancak Okul yöneticilerinin finansal kaynak sağlamak gibi bir kaygıları olmasa, eğitim öğretime daha fazla odaklanabilecekler, zamanlarını ve enerjilerini de okulun başarısını ve kalitesini arttırmak için harcayabileceklerdir.

5.2. Tartışma

Gerek bireylerin gerekse toplumun istek ve beklentilerini karşılamak üzere kurulan ve ülke kalkınmasında önemli bir role sahip olan okullar, finansman kaynak yetersizliği nedeni ile zor durumdadır. Son yıllardaki bütçeler incelendiğinde devlet bütçesinden bazı sektörler maalesef eğitimde kısıntı yapılarak daha fazla pay elde edebilmektedir. Okula aktarılan ve okulu finanse edecek kaynak kıttır. Ancak okuldan çağın gereklerine uygun olarak nitelikli, eksiksiz eğitim ve öğretim yapması beklenmektedir. Okullar kendilerine aktarılan yetersiz kaynaklara okulu ayakta tutabilmek için ek kaynaklar yaratmak durumunda kalmışlardır. Okulu finanse etmek için kendilerine güçlükle kaynak yaratan okullar, Bakanlığın yaratılan bu ek kaynaklardan bazılarını çekinceler koyması nedeni ile bir de bu şekilde sorunlar yaşamaktadır. Okul müdürleri geziler, çay, kermes gibi etkinlikler, okul kantin gelirleri, bağışlar, özel sektör yardımları gibi çok çeşitli kaynaklardan para sağlamaya çalışmaktadır. Her okulun ayrı bir bütçesi yoktur. Okula kaynak aktarımında okulların görüşleri alınmamaktadır. Kaynaklar okullara adil bir şekilde dağılmamaktadır. Okul yöneticileri, gelir gider dengesini sağlamakta güçlük çekmektedirler. Yöneticiler, harcama yaparken en ucuz fiyata en kaliteli işi yapmaya çalışmaktadır. Zamanlarının ve enerjilerinin çoğunu bunun için harcamak zorunda kalmışlardır. Okul yöneticilerinin para isteyen durumuna düşürülmesi son derece üzücüdür. Devleti temsil eden kişilerin vatandaştan para istemek zorunda bırakılmaması gerekir.

Devletin, kendi kurumu olan okullardan KDV alması anlaşılır değildir. Devlet, okullardan alınan KDV almaması durumunda, okullar çok ciddi bir kaynak kazanmış olacak ve ihtiyaçlarını kolaylıkla sağlayabileceklerdir. Bin TL'lik bir alışverişten 180 TL para kaldığını düşünürsek, konu daha iyi anlaşılacaktır.

Milli Eğitim Bakanlığının okul yöneticilerinden beklentisi, okulun eğitim öğretim hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde müfredat doğrultusunda işleyişini sağlamaktır. Ancak okulların finansal problemleri nedeniyle, yöneticiler çoğu zaman önceliği bu problemlere vermektedirler. Yöneticiler, sürekli olarak bakım onarım işleri ile uğraşmak zorunda kalıyorlar, sürekli bir ekonomist gibi çalışmak zorunda kalıyorlar. Bu nedenle yönetsel işlere yeterince vakit ayıramıyorlar. Ancak Okul yöneticilerinin finansal kaynak sağlamak gibi bir kaygıları olmasa, eğitim öğretime

daha fazla odaklanabilecekler, zamanlarını ve enerjilerini de okulun başarısını ve kalitesini arttırmak için harcayabileceklerdir.

5.3 Öneriler

5.3.1 Araştırmacılar için öneriler;

Uygulama yapılan okullar farklı örneklemelerden seçilebilir.

Okulun finansal imkânlarıyla, eğitim başarısı arasındaki ilişki konusunda araştırmalar yapılabilir.

Okullarına finansal kaynak bulma konusunda yöneticilerimizin yeterliliği araştırılabilir.

Okul müdürleri ve öğretmenler arasında, okul işletmeciliğinin gerekliliği konusunda araştırmalar yapılabilir.

2023 Eğitim Vizyon Belgesindeki vaatlerin okullardaki Finansman Sorunları çözmekteki yeterliliği konusunda araştırmalar yapılabilir.

5.3.2 Uygulayıcılar için Öneriler

Türkiye’de temel eğitim kurumlarını (İlkokul ve Ortaokul) finansal açıdan yönetmek oldukça zordur. Çünkü kantin gelirleri dışında sabit bir geliri yoktur. Okulların gelirleri, sosyoekonomik çevre ve okul imkânlarının öğrencilere sunumu ile doğrudan ilgilidir. Öte yandan okulun geliri okul idare ve yöneticilerinin tamamen özgüven ve becerisine kalmıştır. Yöneticiler, çevre imkânlarını iyi kullandıkları zaman, okula finansal olarak olumlu katkı sağlamaktadırlar aksi takdirde okulda ciddi problemler yaşanmaktadır. Eğitim, herkesin parasız yararlanması gereken temel bir insan hakkıdır. Özellikle ilköğretimin "zorunlu ve devlet okullarında parasız" olması ilkesinin gereği olarak, bu okulların ihtiyaçlarının devlet kaynaklarıyla karşılanması zorunludur. Bu bağlamda eğitimin maliyeti, velilere kesinlikle yüklenmemelidir.

Bütçeden eğitime ayrılan pay artırılmalı, bunun yanında yeni kaynak alanları yaratılmalıdır. Vatandaşların ve sivil toplum örgütlerinin eğitim finansmanına doğrudan ve dolaylı olarak daha çok katılmaları özendirilmelidir.

Okulların en büyük giderlerinden birini temizlik malzemeleri oluşturmasına rağmen, temizlik malzemelerinin temin edilememesi nedeniyle bazı okullarda kirli

ve sağlıksız bir ortam bulunmaktadır. Bakanlık bu konuda okulların ihtiyaına göre temizlik malzemesi sağlayabilir ya da temizlik malzemesi üreten Őirketlerle anlaşmalar yaparak okullara ücretsiz ya da belli oranlarda indirimler yaparak temizlik ürünü almasını sağlayabilir.

Eğitim kurumları da birer devlet kurumudur. Bu kurumların aldığı malzemelerden sadece KDV muafiyeti bile getirilmesi, okulları son derece rahatlatacaktır.

Okul yöneticileri, bu ağır yük altından bir an önce kurtarılarak asli görevleri olan eğitim öğretimle ilgilenmeleri sağlanmalıdır. Öncelikle öğrenci sayısı fazla olan okullardan başlanarak okul işletmeciliğine geçilmelidir. Alanında uzman işletmecilerden veya hizmet içi eğitim alan okul müdürlerinden seçilenlere bu görev verilmelidir. Bu vesileyle okulların finansman işleriyle ilgilenen bir işletmecinin yanında eğitim-öğretimle ilgilenen bir yönetici görevlendirilmiş olacağından, eğitim-öğretimdeki başarının artması sağlanabilir.

Son olarak 2023 Eğitim vizyon belgesinde finansman sorunlarına ilişkin çözümlerin acilen hayata geçirilebilir.

KAYNAKÇA

- Açıklan, A. 1998: (144). *Toplumsal kurumsal ve teknik yönleriyle okul yöneticiliği* Pegem Yayıncılık.
- Adem, M. (1993). *Ulusal Eğitim Politikamız ve Finansmanı*, Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Altunay E.(2017) *Okul Yöneticilerinin Görüşleri Doğrultusunda Eğitim Finansmanı Politikaları: Sorunlar, Nedenler ve Çözümler* Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 6, Sayı 2, s. 689-714
- Altunay, N. (1999). "Eğitim Hakkı". *75 Yılda Eğitim*, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları.
- Aslanargun E. (2007:129) *Modern Eğitim Yönetimi Anlayışına Yönelik Eleştiriler ve Postmodern Eğitim Yönetimi* Pegem Yayıncılık.
- Aytaç, T. (2000). *Eğitim Yönetiminde Yeni Paradigmalar Okul Merkezli Yönetim*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti Yayın No:172.
- Bircan İ. (1993). "Eğitimde Yeni Finansman Modelleri ve Stratejik Planlama" Eğitim Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi (24-28 Eylül 1990) Bildiriler III; Eğitim Yönetimi ve Planlama ve Halk Eğitimi, Ankara: A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Bursalıoğlu, Z. (1999). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranışı*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Cohn E. ve Geske, T. G. (1990). *Economics of Education*, New York: Pergamonpres.
- Çelikten, M. (2001). "Okul Yöneticilerinin Problem Çözme Becerileri". Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Yıl: 7, Sayı: 27, Yaz, Ankara: Pegem Yayını.
- Çocuk Hakları Sözleşmesi 24. Madde
- Çokgezen, M. & Terzi, N. (2008). *Türkiye'de devletin eğitime müdahalesinin yeterli gerekçesi var mı? Liberal Düşünce*. 49(13), 3-24.
- EGuthrie, J. W.,Garms, W. I. ve Pierce, L. C. (1988). *School Finance and Education Policy: Enhancing Educational Efficiency, Equality, and Choice*, Second Edition, Allynand Bacon, Massachusetts.
- Ekotrent <http://ekonomi.haber7.com/arama?q=+29.09.2009>
- Emirlioğlu,M. (1964). *Köyde okul aile birliği*. İlköğretim Dergisi Cilt29, Sayı 518
- Erginer, A. (2006). *Avrupa Birliği eğitim sistemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Güçlüol, K. (1982). *Eğitim giderleri*. Milli Eğitim Dergisi, Sayı 56.

- Gül, H. 2007, “Türkiye’de Eğitimde Finans Sorunu ve Nedenleri”, içinde *Eğitimde Reform ve Finans Sorunu Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, der. Gül H. s. 183-199, Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınları, Isparta.
- Gümüşeli, A.İ. (2006). *Ailenin katılım ve desteğinin öğrenci başarısına etkisi*. Özel Okullar Birliği Bülteni, Sayı 2/6, s14-17.
- Hoşgörür V., Arslan İ.(2014) *Okul Örgütünün Finansal Kaynaklarının Yönetimi Sorunu (Yatağan İlçesi Örneği)* Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, 91-102
- Karakul, A.K. (2014). *İran ve Türkiye’de eğitim finansmanının karşılaştırılması*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31, 67-87
- Karatürk, Kasım (2006), “Yükseköğretimin Finansmanı”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:171, Yaz.
- Karslı, M. Durdu, (2006), *Yönetmeliklik*, Pegem Yayınları, Ankara.
- Kavak, Y. ve Ekinci, C. E. ve Gökçe, F. (1997). *İlkokul ve ortaokula Kaynak Arayışları*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Korkmaz, M. 2005 “Okul Yöneticilerinin Yetiştirilmesi: Sorunlar-Çözümler ve Öneriler. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 25, sayı: 3, ss: 237-252, 2005
- Kurul-Tural, N. (2002). *Eğitim Finansmanı*. Ankara: Anı Yayıncılık
- MEB (1996). *Milli Eğitim Şuraları*, <https://ttkb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-suralari/dosya/12>
- MEB (2008). *Milli Eğitim İstatistik Verileri*
https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/08151328_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2016_2017.pdf
- MEB (2014) *İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*
<http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1703.pdf>
- MEB (2018) *2023 Eğitim Vizyon Belgesi*
http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf
- MEB 222 Sayılı Kanun <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.222.pdf>
- MEB Milli Eğitim Temel Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>
- Özmen, F. Harktı, H (2005). *Denizli İlindeki İlköğretim ve Orta Öğretim Okullarının Çevresiyle Bütünleşebilme Düzeyleri*

- Özmen F., Yalçın H. (2011) *Devlet İlköğretim Okullarının Mali Açından Desteklenmesinde Velileri Bağış Yapmaktan Uzak Tutan Nedenler* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 21, Sayı: 1, Sayfa: 57-76
- Özsoy, S. (2004). “*Eğitim Hakkı: Kendi Dilini Bulamamış Bir Söylem*”. *Eğitim*
- Şişman, M. (2002). *Eğitimde mükemmellik arayışı*. Ankara: PegemA yayıncılık.
- Taymaz, H. (2001). *Uygulamalı Okul Yönetimi*, Ankara: A.Ü. E.B.F. Yayın no:180.
- TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi) (2004). TBMM Tutanakları, 27.09.2004. http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/haber_portal.aciklama?p1=1162
- TC Anayasası (*Madde 42*)
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tc_anayasasi.maddeler?p3=42
- Temelli, S. (2003). “*1990'lardan Günümüze Bütçelerde Eğitim Harcamaları Üzerine Bir Değerlendirme*”. *Eğitim Bilim Toplum*, Cilt: 1, Sayı: 1
- Tural, N. (2002). *Eğitim Finansmanı*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Uluğ, F. (1998). “*Eğitim Sisteminde Değişime Yapısal Uyum Sorunları*”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Yıl: 4, Sayı: 14, Bahar, Ankara: Pegem Yayını.
- Ünal, L. I. (2003). “*Meclisteki Partilerin Eğitim Politikaları ve Hedefleri Üzerine Görüşler*”.
- UNESCO, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000129053>
- Ünal, L. I. (1996). *Eğitim ve Yetiştirme Ekonomisi*, Ankara: Epar Yayınları.
- Wikipedia (2010). http://en.wikipedia.org/wiki/Education_in_the_United_States
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

EK-1 Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Araştırma İzin Onay Yazısı

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 98057890-20-E.5634204
Konu : Anket Uygulaması

18.03.2019

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ANTALYA

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftiş, Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Mehmet Emin KURALAY'ın "İlkokul ve Ortaokullarda Yaşanan Finansman Sorunlarının Okul İşleyişine Etkileri" adlı araştırmasını, İlimiz, Konyaaltı, Muratpaşa ve Kepez İlçesinde ekli listede bulunan İlk ve Ortaokullarda uygulama isteği ile ilgili 06/03/2019 tarih ve 7026 sayılı yazımız, İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme komisyonumuz tarafından, 15/03/2019 tarihinde incelenerek "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi" esaslarına uygun olduğu tespit edilmiştir.

Komisyonumuzca, "İlkokul ve Ortaokullarda Yaşanan Finansman Sorunlarının Okul İşleyişine Etkileri" isimli araştırmasını, İlimiz Konyaaltı, Muratpaşa ve Kepez İlçesinde ekli listede bulunan İlk ve Ortaokullarda görev yapan Yönetici ve Velilere, bahse konu Genelge ve çalışma takvimi doğrultusunda, eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmaksızın yapılması,

Söz konusu araştırmanın bitimine müteakip; sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi kaydıyla uygulanması, Komisyonca uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 23/02/2015 tarih ve 5347 sayılı yetki devrine göre olurlarınıza arz ederim.

Mehmet KARAKAŞ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR
18.03.2019

Yüksel ARSLAN
Vali a.
İl Milli Eğitim Müdürü

Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. MERKEZ/ANTALYA
E-posta: projeler07@mcb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Mehmet KARAKAŞ Md. Yrd.
Tel: (0 242) 238 60 00
Faks: (0 242) 238 61 11

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden f41b-cac2-3720-841c-6711 kodu ile teyit edilebilir.

EK-2 Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın
Etigi Kurulu Kararı (S.1)

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurulu

Sayı : 55578142-050.01.04-E.16242
Konu : Mehmet Emin KURALAY

04/02/2019

Sayın Doç.Dr. Kemal KAYIKÇI

İlgi : 04/02/2019 tarihli ve 60398290-100-15832 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınıza istinaden; danışmanlığınızı üstlendiğiniz, "*İlkokul ve Ortaokullarda Yaşanan Finansman Sorunlarının Okul İşleyişine Etkileri*" başlıklı tez çalışması kapsamında kullanılacak olan mülakatın uygulanması, Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından uygun bulunmuş olup Etik Kurulumuzun 04.02.2019 tarih ve 24 sayılı kararı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır
Prof.Dr. Osman ERAVŞAR
Kurul Başkanı

Ek: 04.02.2019 tarih ve 24 sayılı Etik Kurul Kararı (1 Sayfa)

EK-3 Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Kararı (S.2)

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
KARAR

Toplantı Tarihi : 04/02/2019

Karar Sayısı : 24

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI'nın danışmanlığını, Mehmet Emin KURALAY'ın araştırmacılığını üstlendiği, "İlkokul ve Ortaokullarda Yaşanan Finansman Sorunlarının Okul İşleyişine Etkileri" başlıklı tez çalışması kapsamında kullanılacak olan mülakat çalışmasının uygunluğunun görüşülmesi istemi.

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI'nın danışmanlığını, Mehmet Emin KURALAY'ın araştırmacılığını üstlendiği, "İlkokul ve Ortaokullarda Yaşanan Finansman Sorunlarının Okul İşleyişine Etkileri" konulu anket çalışmasının, fikri hukuki ve telif hakları bakımından metod ve ölçeğine ilişkin sorumluluğun başvurucaya ait olmak üzere, proje süresince uygulanmasının etik olarak uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

Başkan
Prof. Dr.
Osman ERAVŞAR
(imza)

Üye
Prof. Dr.
Ahmet BAYANER
(imza)

Üye
Prof. Dr.
Hilmi DEMİRKAYA
(imza)

Üye
Prof. Dr.
Mustafa ŞEKER
(imza)

Üye
Prof. Dr.
Bahattin ÖZDEMİR
(imza)

Üye
Prof. Dr.
Adnan DÖNMEZ
(imza)

Üye
Prof. Dr.
Abdullah KARAÇAĞ
(imza)

04.02.2019
A.A.Dikiş
Bil.İsl.

EK-4 Okul Yöneticileri Görüşme Formu

İlkokul ve ortaokullarda yaşanan finansman sorunlarının okul işleyişine etkileri

GİRİŞ

Bu görüşmenin amacı; görüşme yapılan okul yöneticisinin bilgisini sınamak değil, İlkokul ve ortaokullarda yaşanan finansman sorunlarının okul işleyişine etkilerini yöneticilerin görüşlerine göre tespit etmek ve değerlendirmektir. Bu amaçla,

İlkokul ve ortaokullarda yaşanan finansman sorunlarının okul işleyişine etkileri hakkında görüş ve önerilerinizi öğrenmek istiyorum. Görüşme süresince söyledikleriniz gizli kalacak ve araştırma dışında hiçbir amaç için kullanılmayacaktır. Vereceğiniz içten yanıtlar için teşekkür edip, izniniz olursa görüşlerinizi yazmak istiyorum. Görüşmeye başlamadan önce sormak istediğiniz bir soru var mı?

Mehmet Emin KURALAY

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Öğrencisi

GÖRÜŞME SORULARI

- 1.Yaşınız ve cinsiyetiniz?
- 2.Kaç yıldan beri bu okulda yöneticilik yapıyorsunuz?
- 3.Okulunuzun gelir kaynakları nelerden oluşmaktadır?
- 4.Okul bütçesinin gelir gider kalemleri ve bunların bütçe içindeki payları nelerdir?
- 5.Ailenin eğitimin maliyetine katılması hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 6.Okul bütçesinin, okul ihtiyaçlarını karşılama düzeyi konusundaki görüşleriniz nelerdir?
- 7.Sizce Velileri, Okula katkı sağlamaya güdüleyen etkenler nelerdir
- 8.Sizce Velileri, Okula katkı sağlamaktan uzak tutan etkenler nelerdir
- 9.Sizce Velilerin Okula katkı sağlama etkinlikleri okul başarısını nasıl etkilemektedir?
- 10.Sizce Okula katkı sağlama etkinlikleri okul aile ilişkisini nasıl etkilemektedir?
- 11.Okul Yöneticilerinin Okullara finansal kaynak bulmada karşılaştıkları güçlükler nelerdir?
- 12.Okullara finansal kaynak sağlama etkinlikleri, okulları nasıl etkilemektedir?
- 13.Okul Müdürlerinin finansal kaynak arama etkinliklerinin, yönetsel faaliyetleri üzerindeki etkisi nelerdir?

EK-5 Veli Görüşme Formu

İlkokul ve ortaokullarda yaşanan finansman sorunlarının okul işleyişine etkileri

GİRİŞ

Bu görüşmenin amacı; görüşme yapılan velinin bilgisini sınamak değil, İlkokul ve ortaokullarda yaşanan finansman sorunlarının okul işleyişine etkilerini velilerin görüşlerine göre tespit etmek ve değerlendirmektir. Bu amaçla,

İlkokul ve ortaokullarda yaşanan finansman sorunlarının okul işleyişine etkileri hakkında görüş ve önerilerinizi öğrenmek istiyorum. Görüşme süresince söyledikleriniz gizli kalacak ve araştırma dışında hiçbir amaç için kullanılmayacaktır. Vereceğiniz içten yanıtlar için teşekkür edip, izniniz olursa görüşlerinizi yazmak istiyorum. Görüşmeye başlamadan önce sormak istediğiniz bir soru var mı?

Mehmet Emin KURALAY

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Öğrencisi

GÖRÜŞME SORULARI

- 1.Yaşınız ve cinsiyetiniz?
- 2.Çocuğunuz kaç yıldan beri bu okulda eğitim görmektedir?
- 3.Okula nakdi ya da ayni bağış yapıyor musunuz?
- 4.Ailenin eğitimin maliyetine katılması hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 5.Okul bütçesinin, okul ihtiyaçlarını karşılama düzeyi konusundaki görüşleriniz nelerdir?
- 6.Sizce Velileri, Okula katkı sağlamaya güdüleyen etkenler nelerdir
- 7.Sizce Velileri, Okula katkı sağlamaktan uzak tutan etkenler nelerdir
- 8.Sizce Velilerin Okula katkı sağlama etkinlikleri okul başarısını nasıl etkilemektedir?
- 9.Sizce Okula katkı sağlama etkinlikleri veli ile okul aile birliği ilişkisini nasıl etkilemektedir?
- 10.Okula katkı sağlama etkinlikleri okul-veli ilişkisini nasıl etkilemektedir?
- 11.MEB'in okullara ayırdığı finansal kaynakların yetersizliği karşısında okullarda bağış toplanmasına ilişkin görüşleriniz?

EK-6 2018 Yılı Gelir Gider Cetveli (Okul 1)

2018 Yılı Gelir Gider Cetveli

Sütun başlıklarını bu bölüme taşıyarak gruplama yapabilirsiniz.		Sütun başlıklarını bu bölüme taşıyarak gruplama yapabilirsiniz.	
İşlem Tipi	Ödeme Miktarı (TL)	İşlem Tipi	Ödeme Miktarı (TL)
Kantin kira geliri	20.144,61	Personel Giyecek Alımları	120,96
Hızlı Bağış İşlemleri	21.074,00	Eğitim Araçları - Materyal Alımı	1.332,68
		Bakım Onarım Mal ve Malzemeleri Alımı	16.817,48
		Temizlik Malzemeleri Alımı	5.857,08
		Genel Hizmetler	1.800,00
		Genel Onarımlar	5.414,10
		Kırtasiye ve Büro Malzemeleri Alımı	6.013,00
		Elektrik Tesisatı Onarımları	1.242,54
		Bilişim Araçları Bakım Onarım Giderleri	1.520,32
Belirtilen Tarihte Toplam Gelir Miktarı:		41.218,61 TL	
Belirtilen Tarihte Toplam Gider Miktarı:		40.118,16 TL	
Gelir/Gider İşlem Farkı:		1100,45 TL	

EK-7 2018 Yılı Gelir Gider Cetveli (Okul 2)

2018 Yılı Gelir Gider Cetveli

GELİRLER

İşlem Tipi	Ödeme Miktarı
Kantin İşletme geliri	18.720,00
Okula Yapılan Yardımlar (Nakdi)	105.989,17
Öğrenciye Yapılan Bağışlar (Nakdi)	17.290,00
Kantin kira geliri	66.592,61
Etkinlik ve Organizasyon Gelirleri	24.605,45

GİDERLER

İşlem Tipi	Ödeme Miktarı
Isınma - Yakacak Giderleri	720
Personel Giyecek Alımları	318,6
Eğitim Araçları - Materyal Alımı	1.479,21
Su Tesisatı Bakım Onarım Giderleri	1.000,00
Spor Malzemeleri Alımı	3.458,60
Personel Gider ve Ödemeleri	79.233,78
Temizlik Malzemeleri Alımı	5.742,19
Araç Bakım- Onarım Giderleri	1.077,48
Bina Sigortası Giderleri	2.209,41
Bahçe Alanı Malzeme Alımı	897,98
Genel Onarımlar	17.579,52
Genel Hizmetler	10.675,33
Kırtasiye ve Büro Malzemeleri Alımı	7.315,96
Bilişim Araçları Alımı	2.501,60
Elektrik Tesisatı Onarımları	7.600,96
Bilişim Araçları Bakım Onarım Giderleri	3.916,42
Sınıf Donatım Malzemesi Alımı	12.500,00
Mefruşat Giderleri	1.500,00
Belirtilen Tarihte Toplam Gelir Miktarı:	233.188,23 TL
Belirtilen Tarihte Toplam Gider Miktarı:	159.727,04 TL
Gelir/Gider İşlem Farkı:	73.461,19

EK-8 2018 Yılı Gelir Gider Cetveli (Okul 3)

2018 Yılı Gelir Gider Cetveli

Gelirler

Sütun başlıklarını bu bölüme taşıyarak gruplama yapabilirsiniz.

İşlem Tipi	Ödeme Miktarı (TL)
Okula Yapılan Yardımlar (Nakdi)	39.905,00
Öğrenciye Yapılan Bağışlar (Aynı)	4.015,75
Okula Yapılan Bağışlar (Aynı)	2.015,75
Kantin kira geliri	12.069,05
Öğrenciye Yapılan Yardımlar (Nakdi)	16.455,84
Etkinlik ve Organizasyon Gelirleri	5.410,00

Belirtilen Tarihte Toplam Gelir Miktarı: 79.871,39 TL

Giderler

Sütun başlıklarını bu bölüme taşıyarak gruplama yapabilirsiniz.

İşlem Tipi	Ödeme Miktarı (TL)
Yayın ve Basım Giderleri	684,00
Banka Giderleri	47,25
Personel Gider ve Ödemeleri	11.357,50
Bakım Onarım Mal ve Malzemeleri Alımı	11.518,61
Temizlik Malzemeleri Alımı	1.834,90
Genel Hizmetler	17.831,72
Kırtasiye ve Büro Malzemeleri Alımı	11.908,84
Genel Onarımlar	1.843,78
Elektrik Tesisatı Onarımları	1.156,40
Bilişim Araçları Bakım Onarım Giderleri	1.950,00

Belirtilen Tarihte Toplam Gider Miktarı: 60.133,00 TL

EK-9 MEB İstatistik Verileri (Eğitime Katkı Tablosu)

Yatırım

Investment

8.5 Halkın ve İl Özel İdarelerinin eğitime katkıları

Provincial Private Administrations' and Individuals' Support to Education

Yıl Year	Halk katkısı Support of Individuals		Yıl Year	İl Özel idare katkısı Support of Provincial Private Administrations	
	Sağlandığı yıl tutarı Amount in year in which it was provided	DPT 2010 yılı deflasyonuna göre tutar Amount by 2010 DPT Deflator		Sağlandığı yıl tutarı Amount in year in which it was provided	DPT 2010 yılı deflasyonuna göre tutar Amount by 2010 DPT Deflator
1985	25 060	174 877 878	1985	5 596	39 050 942
1986	37 615	188 075 000	1986	10 587	52 935 000
1987	46 267	162 112 824	1987	21 276	74 548 002
1988	82 388	156 363 636	1988	34 224	64 953 501
1989	114 638	149 540 829	1989	48 930	63 827 289
1990	187 178	163 889 326	1990	65 711	57 535 242
1991	238 664	124 987 693	1991	91 873	48 113 642
1992	404 492	131 580 625	1992	162 380	52 815 458
1993	740 159	149 923 838	1993	195 402	39 579 898
1994	1 885 332	164 053 183	1994	481 582	41 905 118
1995	4 587 242	232 388 966	1995	1 127 592	57 123 635
1996	9 486 177	269 046 527	1996	2 868 142	81 346 115
1997	18 471 454	292 123 317	1997	6 749 144	106 736 715
1998	50 986 181	466 682 907	1998	16 435 656	150 437 620
1999	71 210 217	431 068 933	1999	27 721 024	167 808 395
2000	84 682 400	356 864 602	2000	47 064 128	198 335 443
2001	83 801 008	209 721 679	2001	69 051 344	172 808 945
2002	96 020 373	177 119 589	2002	114 261 319	210 766 916
2003	144 030 560	227 993 064	2003	182 356 168	288 660 555
2004	104 837 117	146 575 297	2004	677 741 292	947 566 421
2005	213 714 999	292 092 780	2005	948 183 585	1 295 920 179
2006	234 689 755	281 325 303	2006	1 187 132 414	1 423 029 254
2007	251 729 440	296 183 329	2007	1 108 166 147	1 303 861 554
2008	218 259 319	218 259 319	2008	971 061 840	971 061 840
2009	118 167 971	118 167 971	2009	528 693 606	528 693 606
2010	115 647 348	115 647 348	2010	467 359 930	467 359 930
2011	142 961 205	142 961 205	2011	602 975 259	602 975 259
2012	134 981 052	134 981 052	2012	633 835 580	633 835 580
2013	132 708 459	132 708 459	2013	776 077 077	776 077 077
2014	123 824 878	123 824 878	2014	328 552 049	328 552 049
2015	80 368 005	-	2015	315 155 082	-
2016	92 802 165	-	2016	288 974 898	-

Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2016/17
National Education Statistics, Formal Education 2016/17

248

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumunyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

09/05/2019

Mehmet Emin KURALAY

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı: Mehmet Emin KURALAY

Doğum Tarihi ve Yeri: Solhan,1981

Medeni Hali: Evli

Eğitim Durumu:

Mezun Olduğu Lise: Bingöl Anadolu Lisesi(1992-1998)

Mezun Olduğu Üniversite ve Bölümü: Dicle Üniversitesi Siirt Eğitim Fakültesi
Sınıf Öğretmenliği (2000-2004)

Yüksek Lisans: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri
Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı Tezsiz Yüksek Lisans (2011)

Yabancı Dili: İngilizce

Kariyer durumu:

Çalıştığı Kurumlar:

Örenşar İlkokulu- Malazgirt/MUŞ (2004-2005)

Göltepesi Yeni Yerleşim İlkokulu- Merkez/BİNGÖL (2005-2008)

Dumanlar İlkokul ve ortaokul Okulu- Aksu/ANTALYA (2008-2009)

Başköy İlkokulu- Kepez/ANTALYA (2009-2015)

Kepez İlkokulu- Kepez/ANTALYA (2015-2018)

Gazi Mustafa Kemal İlkokulu Konyaaltı/ANTALYA (2018-)

Adres: Gazi Mustafa Kemal İlkokulu

Konyaaltı/ANTALYA

E.Mail: kuralay81@hotmail.com

Telefon:05065424466

İNTİHAL RAPORU

İLKOKUL VE ORTAOKULLARDA YAŞANAN FİNANSMAN SORUNLARININ OKUL İŞLEYİŞİNE ETKİLERİ

Yazar Mehmet Emin Kuralay

Gönderim Tarihi: 26-Mar-2019 11:42AM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 1100030343

Dosya adı: M.Emin_Kuralay_Tez_intihal.docx (3.02M)

Kelime sayısı: 25462

Karakter sayısı: 174081

Doç. Dr. Kemal Karıkcı
Kuralay

İLKOKUL VE ORTAOKULLARDA YAŞANAN FİNANSMAN SORUNLARININ OKUL İŞLEYİŞİNE ETKİLERİ

ORIJINALLIK RAPORU

% 18 BENZERLİK ENDEKSİ	% 18 İNTERNET KAYNAKLARI	% 10 YAYINLAR	% 9 ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ
----------------------------------	------------------------------------	-------------------------	--------------------------------

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	dergipark.ulakbim.gov.tr İnternet Kaynağı	% 7
2	ogm.meb.gov.tr İnternet Kaynağı	% 3
3	acikerisim.pau.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
4	psikoloji_felsefe İnternet Kaynağı	% 1
5	dergisosyalbil.selcuk.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
6	Submitted to Akdeniz University Öğrenci Ödevi	% 1
7	2023vizyonu.meb.gov.tr İnternet Kaynağı	% 1
8	yenisehir.fandom.com İnternet Kaynağı	% 1

Doç. Dr. Kemal Karataş